תחרות המחזות
של **קרן ארדיטי**
2020

יחסי יהודים–ערבים:
שפה, תרגום והשאלת מילים בין שתי השפות עברית וערבית

العلاقات بين اليهود والعرب:
اللغة، الترجمة واستعارة الكلمات بين العبرية والعربية

Jewish – Arab relations:
Language, translations and the exchange of words between Hebrew and Arabic

---

Relations Juifs-Arabes :
langue, traduction et la question des mots entre l’hébreu et l’arabe

קרן ארדיטי לדיאלוג בינתרבותי
The Arditi Foundation for Cultural Dialogue
مؤسسة أرديتي للحوار بين الثقافات

אוניברסיטת תל אביב
המרכז ללימודים בינלאומיים ואזוריים ע"ש ס' דניאל אברהם
The S. Daniel Abraham Center for International and Regional Studies
مركز س. دنيئيل أبراهام للدراسات الدولية والإقليمية

משרד סגן הנשיא
Tel Aviv University
جامعة تل أبيب

יחסי יהודים–ערבים:
שפה, תרגום והשאלת מילים בין שתי השפות
עברית וערבית

العلاقات بين اليهود والعرب:
اللغة، الترجمة واستعارة الكلمات بين العبرية والعربية

Jewish – Arab relations:
Language, translations and the exchange of words
between Hebrew and Arabic

Relations Juifs-Arabes :
langue, traduction et la question des mots entre
l'hébreu et l'arabe

המחזות הזוכים בתחרות המחזות

של **קרן ארדיטי** 2020

קרן ארדיטי לדיאלוג בינתרבותי
The Arditi Foundation for Cultural Dialogue
مؤسسة أرديتي للحوار بين الثقافات

אוניברסיטת תל אביב
המרכז ללימודים בינלאומיים ואזוריים ע"ש ס' דניאל אברהם
The S. Daniel Abraham Center for International and Regional Studies
مركز س. دنيئيل أبراهام للدراسات الدولية والإقليمية

משרד סגן הנשיא
Tel Aviv University
جامعة تل أبيب

תרגמה לערבית: מיכל סלע
תרגמה לצרפתית: סילבי מאיר
עיצוב ועימוד: מיכל סמו־קובץ, המשרד לעיצוב גרפי

© כל הזכויות שמורות

אין להדפיס ללא אישור בכתב מבעלי הזכויות כל חלק מהספר הזה,
אין לייצרו מחדש או להשתמש בו בכל צורה שהיא, אלקטרונית או מכנית,
או באמצעים אחרים הידועים כיום או שיומצאו בעתיד, כולל צילום
או הקלטה, או בכל סוג של מאגרי מידע.

יצא לאור בשנת תשפ״א – 2020

Metin Arditi of the Arditi foundation

Mr. Metin Arditi, the head and founder of the Arditi Foundation, is a Swiss citizen of Turkish Sephardic origin, and lives in Geneva. He is a well-known author and a philanthropist. In 2012 he was named Goodwill Ambassador of UNESCO, and in 2014 UNESCO nominated him as a Special Envoy for Intercultural Dialogue.

The Arditi Foundation awards annual prizes to graduates of the University of Geneva and the Swiss Federal Institute of Technology. It has purchased a landmark theater, the Cinema Manhattan, which it transformed into the Auditorium Fondation Arditi and offered to the University of Geneva.

Arditi is the founder of "The Instruments of Peace Foundation", which offers musical education to children of Palestine and Israel. He is also a member of the Foundation Board of the Music Conservatory of Geneva.

תוכן

פתח דבר 7

1

אסיר בציון / שקד רוזנבלום 9

شَكيد روزنبلوم / سجين صهيون 27

Prisonnier de Sion / Shaked Rosenblum 44

2

אוקסימורון / פאדל נאשף 63

التناقض الظاهري / مسرحية ذات فصل واحد 77

Oxymoron / Fadel Nashef 90

3

תא מרבוטה / יותם קומן 105

التاء المربوطة / يوتَم قومَن 122

Liaison cellulaire / Yotam Komann 138

פתח דבר

תש"פ היא השנה השישית לקיומה של התחרות לכתיבת מחזות בנושא מרכזי בחברה הישראלית – יחסי יהודים־ערבים. השנה התחרות התמקדה בשפה, תרגום והשאלת המילים בין שתי השפות עברית וערבית, ולאור המשבר העולמי שחווינו כולנו השנה הוחלט לאפשר כתיבה גם בנושא תקשורת וירטואלית שחוצה גבולות, זהות ומיקום. התחרות פתוחה בפני סטודנטים מכלל הפקולטות והתחומים בשבע האוניברסיטאות (תל אביב, בן גוריון, העברית, בר אילן, חיפה, אריאל והפתוחה) והיא פרי שיתוף פעולה בין משרד סגן נשיא באוניברסיטה, מרכז ס' דניאל אברהם ללימודים בינלאומיים ואזוריים והחוג לאמנות התיאטרון, בחסות קרן ארדיטי לדיאלוג בין־תרבותי.

חבר השופטים בהובלת ראשת החוג לתיאטרון ד"ר שרון אהרונסון־להבי, ובהשתתפות ד"ר יאיר ליפשיץ, וד"ר דפנה בן שאול מהחוג לתיאטרון יחד עם פרופ' אורי ש. כהן וד"ר אלמוג בהר מהחוג לספרות בחר בשלושה מחזות כזוכים בתחרות:

במקום הראשון, "אסיר בציון" מאת שקד רוזנבלום

שקד רוזנבלום, בת 25, סטודנטית לתואר ראשון בפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. מתעסקת במוזיקה , חובבת טבע וטיולים. רכזת אזור של פרויקט "מעיין במדבר" המפגיש בין יהודים וערבים באקדמיה. עוזרת מחקר ומנהלת מעבדה לפסיכופתולוגיה התפתחותית באוניברסיטת חיפה, מרכזת את התא הסביבתי ומדריכה בתוכנית חברתית שנקראת "אוניברסיטה בעם" שבה מעבירים קורס אקדמי בפסיכולוגיה לאוכלוסיות בפריפריה של החברה הישראלית.

המחזה עוסק בקשר מפתיע הנוצר בין אביבה, המטופלת במוסד גריאטרי וסובלת מאלצהיימר, לאמיל, האח הערבי שמטפל בה. השניים מתחילים בעולמות מקבילים ורחוקים, ללא נקודות ממשק. עם הזמן הם מגלים כי יש ביניהם יותר מן המשותף ממה שהיו רוצים להודות. הם נפגשים סביב השפה הערבית, שפת האם של שניהם וסביב תחושת הזרות בארצם. דעיכתה של אביבה וצמיחתו של אמיל, שני התהליכים המעצבים של המחזה, מובילים אותם למציאות לא צפויה.

במקום השני, "אוקסימורון" מאת פאדל נאשף

פאדל בן 31, סטודנט לראיית חשבון, לומד שייט ומתעניין בפילוסופיה וכלכלה, אוהב לקרוא וללמוד, מתעניין בפילוסופיה וכלכלה.

המחזה מתאר תקופה בחייו של צעיר ערבי שנקלע לדרמה רומנטית כפולה. תקופה זו מדמה את השלב בו נמצאת החברה הערבית ואת יחסי הגומלין בין חלק מחבריה לחלקים אחרים בחברה הכללית.

במקום השלישי, "תא מרבוטה" מאת יותם קומן

יותם בן 28, נולד בירושלים וגדל בתל אביב, בוגר התכנית הבינתחומית ע"ש עדי לאוטמן וביה"ס לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל אביב, כתב תזה בנושא קשרים בין־חושיים אצל נפגעי דמנציה. נגן סקסופון, חובב צמחים ולשונות. בן למורשת רומנית־פולנית־תורכית עשירה וייחודית.

המחזה עוסק בכוחה של השפה ובחשיבותה של התקשורת הבינאישית. נדין ושירן פוגשות זו בזו בתא בבית הכלא המודרני. האחת ערביה משכילה ואחראית, והאחרת עקרת בית יהודייה קלת מזג. את האיבה הראשונית והמרחקים הפסיכולוגיים תמסמס כל אחת באמצעות לימוד השפה של חברתה לתא.

באירוע ב־16 בדצמבר יחולקו פרסים למחזאים, והמחזות עצמם יוצגו וישודרו בפורמט של קריאה מבוימת, בליווי אומנותי של ד"ר יאיר ליפשיץ ובבימוי והשתתפות סטודנטים/יות מהחוג לאמנות התיאטרון:

"אסיר בציון" יוצג בבימוי: אורי הרצל ובהשתתפות השחקנים: עדן אטיאס, חנא ביראק, מאיה גלעדי

"אוקסימורון" יוצג בבימוי: סוג'וד כבהה ובהשתתפות השחקנים: עדן ראבוס, מנבר יוסף, עביר ליאון

"תא מרבוטה" יוצג בבימוי: עמרי בקר ובהשתתפות השחקנים: פיראס מנעא, סירין עלי, בת אל חרץ

לדברי פרופ' רענן ריין, סגן הנשיא היוצא באוניברסיטת תל אביב וראש המרכז ללימודים בינלאומיים ואזוריים ע"ש ס' דניאל אברהם, מוסד מחקר מוביל מסוגו כאוניברסיטת תל אביב, חשוב שיתאפיין גם במחויבות תרבותית וחברתית. תחרות זו, שיש בה חשיבות מרובה בימים אלו שבהם השיח הציבורי מתאפיין במידה של קסנופוביה וגזענות, מביאה לידי ביטוי את אופייה הפלורליסטי של האוניברסיטה ואת החשיבות שהיא מעניקה לצורך בהכרת ה"אחר".

אסיר בציון

שקד רוזנבלום

הנפשות הפועלות:

אמיל: *בחור ערבי, בן 26 למד סיעוד, עובד במוסד גריאטרי כאח, עבר לבד מנצרת לחיפה.*

אביבה: *זקנה בת 86 עם אלצהיימר מתקדם, תלויה בסיוע רפואי מטופלת של אמיל. אישה בעלת אופי עקשן, עם הזקנה והתפתחות מחלת האלצהיימר היא חוזרת לדפוס ילדותי במקצת, לא אוהבת לקבל עזרה.*

רעות: *יהודייה, בגיל של אמיל, עובדת סוציאלית/תחקירנית ביטוח לאומי ממרכז מורשת יהדות בבל.*

תמונה ראשונה

[חדר במוסד גריאטרי. אביבה שוכבת במיטה נאנחת, בדיוק מקיצה משנתה. אמיל נכנס לתוך החדר, פותח את הווילון מסתכל על הטפסים של בדיקות הבוקר השגרתיות]

אמיל: בוקר טוב אביבה, שמי אמיל, אני האח הרפואי. באתי לבצע בדיקות בוקר שגרתיות לראות שהכול בסדר.

אביבה: הכול נהדר.

אמיל: את יודעת איזה יום היום?

[לוקח את הטופס מהמיטה של אביבה ומתחיל למלא]

אביבה: שאלה כבדה לשעה הזאת בבוקר.

אמיל: יכול להיות. היום יום חמישי, השעה היא 7:30 בבוקר, אנחנו בתחילת האביב.

אביבה: אה. אז זאת הסיבה שהעציצים שלי שמחים יותר ממני.

אמיל: כן כנראה.

אביבה: אמיר?

אמיל: לא אמיל. עם ל בסוף.

אביבה: זה שם ערבי.

אמיל: נכון.

אביבה: יופי. אתה יודע איפה משיגים פה קפה טוב?

[אמיל מכין את הכדורים והבדיקות ליד מיטתה]

אמיל: ארוחת בוקר אמורה להגיע בכל רגע. אני אביא לך קפה מהחדר תורנים אם תרצי. איך את מרגישה היום?

אביבה: היום רק התחיל, אבל אין תלונות בינתיים. תאמר לי, לא לימדו אותך במכללה שזה לא טוב להעיר אנשים משנתם? זה יכול למנוע מהם לגדול.

אמיל: ממה שאני יודע אביבה, בגיל שלך כבר לא גדלים.

אביבה: גדלים ואני בטוחה שאתה טועה. זה דבר מסוכן לערבב את ההגדרה שלך עם הפנימיות שלך, אתה מספיד דברים בעצמך עוד לפני שהם מתו.

[אמיל ממשיך למלא את הטופס]

אביבה: אתה חדש פה נכון?

אמיל: לא ממש.

אביבה: באיזה כפר אתה גר?

אמיל: אני מחיפה.

אביבה: האמת שאתה קצת מוכר.

אמיל: אומרים לי את זה לפעמים פה, זה קורה אחרי שעובדים במקום שלושה שנים.

אביבה: אם כבר, שלוש שנים.

[אמיל נגיש קרוב לאביבה]

אמיל: אני נותן שתי כדורים לבליעה עכשיו לפני האוכל ואת השאר בערב.

אביבה: אמיר יהיה לי קשה לקחת שתי כדורים.

אמיל: אמיל, ולמה?

אביבה: כי אין דבר כזה שתי כדורים.

אמיל: אין כזה דבר?

אביבה: יש שני כדורים אבל בטוח לא שתי. למדת עברית?

אמיל: כן, אני פה מאז שנולדתי.

אביבה: חבל שאתה לא יודע לדבר עברית כמו שצריך.

אמיל: התחלתי לדבר עברית רק שלמדתי באוניברסיטה.

אביבה: אתה גר עם המשפחה שלך בחיפה?

אמיל: לא, אני גר פה לבד.

אביבה: הייתי בטוחה שאצלכם זה אחרת לא? אתם לא עוזבים אותם לעת זקנה ונוטשים אותם להירקב בבית זקנים.

אמיל: אי אפשר להישאר בבית כל החיים.

אביבה: אוקי, מילא לעזוב. אבל למה לעבוד דווקא במקום העגום הזה?

אמיל: עגום?

אביבה: נו, עצוב, אפרורי. גם אתה וגם כל אחד אחר יהיה זקן שכלוא במוסד גריאטרי. מי שינגב לך את התחת יהיה בן אדם שלא תכיר. דייסת סולת לכל ארוחה כמו תינוק. מה הייתי נותנת בשביל להיות במצבך.

אמיל: החיים בחרו בשבילי.

אביבה: אתה בוחר להיות פה ואני זקנה בלי אופק קידום.

אמיל: לדעתי את נראית צעירה לגילך.

אביבה: צעירה לגילי זה כבר לא מחמאה.

[אמיל ניגש למדוד לחץ דם]

אביבה: יש עדיין לחץ בצינור?

אמיל: את בלחץ מעולה ונורמלי לגילך, הכדורים אמורים לאזן אותו, תקפידי לקחת.

אביבה: אני לא מרגישה בלחץ אבל אם אתה אומר שהוא מעולה לא אתווכח אתך.

[אמיל מתקרב אליה, מסתכל על היד של אביבה לבדיקה]

אמיל: בואי נראה מה הבדיקות דם יגידו היום.

אביבה: מה הן כבר יכולות להגיד.

אמיל: הרבה דברים.

[אמיל מחפש וריד לבדיקות דם]

אביבה: יש לי בן קטן שקוראים לו יוני. הוא אמור להגיע היום, תוכל לעזור לי לתפוס אותו?

אמיל: כן, אני אדבר אתו אחרי הבדיקה. הנה קחי את ה־שני כדורים שלא נשכח.

[אמיל ניגש לתת לה את הכדורים ומוזג לה מים בכוס, אביבה נאנחת נראית חלשה]

אמיל: את מרגישה לא טוב?

אביבה: אני מרגישה קצת מבולבלת וחלשה. לא תמיד הייתי ככה, סחבה.

אמיל: סחבה, מה זה אומר?

אביבה: סמרטוט רצפה. זה שמנקים אתו.

אמיל: טוב, בואי נקום. תעזרי לי. נעשה פיפי לפני בדיקת הדם, אני מעדיף שלא תקומי אחרי בדיקה.

אביבה: אני אולי אעזור, ואתה יכול לעזור לי. יש לי בן קטן, הוא אמור לבוא לבקר אותי. קוראים לו יוני, יש לך מושג אם הוא מגיע בקרוב?

[תוך כדי שהוא עוזר לה לרדת מהמיטה אמיל מחזיק בידה של אביבה והולך עמה לשירותים]

אמיל: יוני, הוא לא פה עכשיו, הוא בטח יתקשר אליך היום.

אביבה: אוקי, הוא הבטיח שהוא יגיע היום.

אמיל: כן, אל תדאגי.

אביבה: שהוא יבוא אתה תראה איזה ילד מתוק.

[עוזר לה להיכנס לתוך השירותים, מחכה בחוץ]

אביבה: תגיד, אמרו לך פעם שאתה לא נראה כמו ערבי?

[אביבה נכנסת לשירותים]

אמיל: איך בדיוק נראה ערבי? גברת אביבה?

[יוצאת מהשירותים]

אביבה: קצת פחות עדין ממך.

אמיל: וואלה.

אביבה: כן.

[עוזר לה לעלות למיטה]

אביבה: מה שכן, אתה כנראה יותר חזק ממה שאתה נראה.

אמיל: את יודעת שזה לא חכם להגיד לי משהו כזה לפני שאני לוקח ממך דם.

[יושב לידה מכין את הדברים האחרונים לבדיקת דם]

אביבה: כמחמאה אני אומר שאתה יותר מפחיד אותי מהמחט אבל עדיין אני לא אתן לך את הדם שלי בכזאת קלות.

אמיל: בסוף זה לטובתך.

אביבה: אומרים את זה לכולם שבסוף זה לטובתם. במקרה שלי הסוף כנראה קרוב למדי ולא לטובתי.

אמיל: את יודעת איך אומרים פה במחלקה – אין דם אין קפה. אבל אם את מתעקשת אני אלך למישהו אחר.

[אמיל מתחיל ללכת לכיוון הדלת]

אביבה: אתה יודע מה, אני אתן לך לקחת לי את הדם.

[אמיל מתקרב חזרה לאביבה מתחיל להכין את הדברים]

אביבה: רק אם תענה על החידה.

אמיל: תשמעי את השנייה בסבב אני חייב עוד להספיק לעבור למטופלים הבאים, את תוכלי לוותר לי הפעם?

אביבה: ממש לא אבל שמחה ששאלת, החידה הולכת ככה, כשאני מת אני זז כשאני חי אני לא זז, מי אני?

אמיל: אין לי מושג.

אביבה: אפילו לא עצרת לחשוב.

אמיל: אביבה, בחייאת, אני חייב להספיק לעבור. יש עוד מטופלים שמחכים לי.

אביבה: זה מה שנשאר לי הדם, תן לי להרגיש שהוא שווה משהו, שהוא לא לחינם.

אמיל: טוב, מכיר את העקשנות הזאת, אני אחשוב על זה ואחזור אליך.

אביבה: בסדר, אה ואל תשכח את הקפה שאתה חוזר!

אמיל: אני תוך כמה דקות חוזר, תישארי פה.

אביבה: הייתי הולכת אם היה לי לאן.

[יוצא מהחדר מחפש בפלאפון את התשובה לחידה – נכנס שוב]

אמיל: אביבה התשובה היא עץ!

אביבה: מה הייתה השאלה?

אמיל: זה לא הגיוני שאת לא זוכרת.

אביבה: לא הגיוני שאני לא זוכרת את מה.

אמיל: הזיכרון אולי לא טוב אבל המוח עובד שעות נוספות אביבה. זהו אני בא לקחת לך דם.

אביבה: בסדר, אפשר עוד כמה דקות? אחרי הקפה אולי?

אמיל: את יודעת שאת היחידה שעושה לי בעיות פה?

אביבה: הייתי אומרת שאני מרגישה מיוחדת, אבל אפשר לחשוב מי פה יכול כבר לעשות לך בעיות.

אמיל: את מייצרת אותם בשביל כולם. אני אחזור עוד מעט עם המחט ואז יהיה קפה.

אביבה: קפה ואז המחט? אה חביבי?

[אמיל לוקח את הטבלה למילוי הבדיקה השגרתית ומתחיל ללכת לכיוון הדלת – זה אינו ברור אם היא אביבה שומעת או לא]

אמיל: מזל שלמדתי קורס בנוירופיזיולוגיה עם ציון סופי 95. לא צריך להיות גאון גדול בפרמקולוגיה בשביל להיות סתם ערבי עם חלוק. אה חביבתי?

[אמיל יוצא מהחדר]

תמונה שנייה

[חדר במוסד גריאטרי. אביבה שוכבת במיטה נאנחת, מבולבלת קלות, אמיל משקה את העציצים ולוקח את הטפסים מהמיטה]

אמיל: בוקר טוב אביבה, מה שלומך?

אביבה: סבאח אל חיר.

אמיל: סאבח אל חיר גם לך. שמי אמיל אני האח הסיעודי פה.

אביבה: כן אתה אח?

אמיל: אז כמו מה אני נראה?

אביבה: רופא.

אמיל: לרופא יש חלוק לבן.

אביבה: גם לי יש חלוק לבן ואני לא רופאה.

אמיל: מחמיא לי שאת רואה בי רופא היום, אם אבא שלי לא היה מונע ממני לצאת ללמוד מוקדם, אולי הייתי הולך על זה ולא על אח.

אביבה: מה אבא שלך רצה שתעשה?

אמיל: שאני ימשיך אותו בעסק המשפחתי, יש לו מוסך גדול בנצרת. התכוונתי אמשיך. להיות אח נראה לו כמו עבודה של בנות.

אביבה: זה כנראה חכם להמשיך את דרכו...

אביבה: גם אני לא הייתי מוצלחת במיוחד בלגרום לילד שלי להמשיך את דרכי.

אמיל: איך את מרגישה היום?

אביבה: בסדר.

אמיל: טוב לשמוע.

אביבה: יש לי בן קטן ומתוק, קוראים לו יוני. אתה יודע אם הוא מגיע היום?

אמיל: אני לא יודע ,אבל הוא בטח ידבר אתך אחרי ארוחת הבוקר. זה הזמן שבו צריך לקחת את שתי הכדורים שלך? שני הכדורים שלך...

אביבה: יפה שתיקנת. אחרת זה היה בעייתי לקחת.

אמיל: העיקר שאת מבינה מה אמרתי. מה זה משנה אם זה שני או שתי.

אביבה: שפה, היא דבר חשוב יותר ממה שאתה יכול לשער, היכולות שלנו לתקשר ולהבין אחד את השני היא המעלה שלנו כאנשים.

אמיל: שפה יכולה להיות גם מסוכנת.

אביבה: איך היא מסוכנת?

אמיל: היא לא מצליחה לתפוס משהו שלם, היא אולי יכולה לעזור לנו להגדיר דברים. לשים אותם בתוך תבניות שיהיה לנו נוח להבין אותם, לחיות איתם ,לדבר איתם, במציאות האדם לא יכול להיכנס לתבנית. כשאת אומרת נמלה, יש יותר ממיליוני סוגים, אך בו בזמן כשאמרתי את זה דמיינת בראש רק סוג אחד.

אביבה: אז מה אתה אומר בעצם, מר שליח לאקדמיה של השפה?

אמיל: אני מציע בעיה אביבה, אין לי את הפתרון.

אביבה: איפה החכמה אז? ואם בבעיות עסקינן יש לי מפה ועד רוסיה. הכי גדולה כרגע זה הראש שלי. יש לך פתרון לזה דוקטור שפה?

אמיל: אם מישהו היה מוצא לזה פתרון, הייתי מתחתן אתו.

אביבה: גם אם היא הייתה יהודייה?

אמיל: גם אם היא הייתה יהודייה.

אביבה: מה אבא היה אומר?

אמיל: הוא גם ככה כבר לא מדבר איתי הרבה. אז זה כנראה לא משנה.

אביבה: למה?

אמיל: רציתי לצאת מהבית. להתנתק. הרגשתי שהבית לא היה לי עוד בית, ידעתי שאם אני אשאר שם אני יירקב.

אביבה: א־רקב. וצר לי לאכזב אותך, אבל בחרת לעבוד במקום היחיד בארץ שבו נרקבים בו.

אמיל: את כנראה לא תוכלי להבין אותי אביבה.

[מוציא לה את המכשירים להמשך בדיקות]

אביבה: כל הזמן בדיקות. אפשר לחשוב שמשהו השתנה מאתמול.

אמיל: צריכה עזרה לרדת מהמיטה?

אביבה: לא.

[אביבה חלשה, אמיל לידה היא יורדת מהמיטה שניהם מתחילים הליכה איטית לשירותים אמיל מסייע לה ללכת]

אמיל: את יודעת שאני רק מנסה לעזור.

אביבה: קשה לעזור אם אתה לא יכול להבין מה עובר עלי. כמו שאבא שלי תמיד אמר לי *[אומרת בערבית]* איש אינו יכול להיות רופא טוב אם לא חלה מעולם.

אמיל: משפט יפה. אני מסכים אתו.

אביבה: אתה כנראה לא תבין אותי לעולם ,עד שלא תהיה זקן כמוני לא תבין שהדבר האחרון שאני רוצה זה עזרה עם לרדת מהמיטה.

[אביבה נכנסת לשירותים , אמיל מחכה שהיא תצא, אוחז את ידה ומלווה אותה חזרה למיטה]

אביבה: אני מרגישה חלשה קצת, יש לי טיפה סחרחורת.

אמיל: זה קורה בעיקר שאת קמה על הרגליים, את פשוט עוד לא שתית קפה כנראה.

[אמיל עוזר לאביבה לעלות על המיטה]

אביבה: כנראה.

אמיל: את תראי זה ישתפר במהלך היום.

אביבה: יש לי בן. קוראים לו יוני. הוא אמור לבוא היום, תוכל רק לבדוק מה קורה עם יוני?

אמיל: כן, בטח אברר.

[אמיל לוקח את הטפסים ויוצא מהחדר – לוקח את הפלאפון מתקשר]

תמונה שלישית

[חדרה של אביבה, היא שוכבת במיטה נאנחת, מבולבלת – בתמונה הזאת אביבה קמה ומדברת ערבית דיבור חלש וקטוע. אמיל מדבר בעברית. לפני שאמיל משכים את אביבה הוא משקה את העציצים ליד מיטתה.]

אמיל: בוקר טוב, אביבה, שמי אמיל אני האח הרפואי פה.

אביבה: *[בערבית]* בוקר טוב.

[אמיל מתקרב אליה]

אמיל: יפה לך הערבית. אז מה שלומנו היום?

אביבה: *[בערבית]* אני מרגישה קצת מבולבלת וחלשה.

אמיל: את יודעת שהיום זה יום מיוחד בשבילך! מישהו מגיע אליך.

אביבה: *[בערבית]* זה יוני? יש לי בן קטן ומתוק, הוא אמר לי שהוא אמור להגיע היום.

אמיל: מי שמגיעה אליך היום היא מישהי מהקרן לרווחת ניצולי השואה. היא מגיעה לקחת עדות ממך לגבי העבר שלך. במידה וזה יאושר אז תוכלי לקבל קצבה שתעזור לך. אני יודע שאת ויוני קצת מתקשים עם התשלומים החודשיים פה.

אביבה: *[אביבה]* אני לא צריכה שום עזרה.

אמיל: אז לא בשבילך, אבל נוכל להביא עוד עציצים.

[מסיים למדוד לחץ דם ובדיקות אמיל מקבל שיחת טלפון מיוני]

אמיל: *[אמיל עונה לטלפון]* היי, בוקר טוב יוני, מה שלומך? אני בסדר, אתה מגיע היום בסוף? הבנתי. אולי ננסה לדחות את הראיון כדי שתוכל להיות פה? היא שואלת עליך כמו תמיד. האמת שהיום היא לא מרגישה

טוב וקצת מבולבלת אבל עקשנית כמו תמיד. כן אה, זה משהו שלא ישתנה אף פעם. היא מדברת כמעט רק ערבית, וגם בערבית לא דברים הגיוניים. נקווה שנצליח היום ושיאשרו לה את הקצבה. אני לא יכול להבטיח אבל אנסה. אולי עדיף לחכות כדי שתוכל להיות לידה בכל זאת? אעדכן אותך אחר כך, אין בעיה. ביי.

אביבה: דיברת עם יוני?

אמיל: לא, עם הגברת שתבוא אליך היום.

אביבה: *[בערבית]* מתי היא אמורה לבוא?

אמיל: בעשר דקות הקרובות.

אביבה: *[בערבית]* יוני הבן הקטן שלי גם אמור לבוא לבקר אותי היום. תוכל לבדוק מה קורה אתו?

אמיל: אין בעיה אבדוק אתו.

[אמיל מקבל שיחת טלפון מרעות]

אמיל: *[מרים את הטלפון]* היי כן זה אמיל, אביבה נמצאת קומה 3 חדר 340 אני אצא לקראתך. תתקשרי אליי כשתגיעי.

[מנתק את הטלפון]

אמיל: אביבה, הגברת שבאה לראיין אותך מגיעה עוד מעט, אני הולך להביא אותה, תגידי אם את צריכה זמן להתארגן. היית רוצה שנלך רגע לשירותים לעשות פיפי?

אביבה: *[בערבית]* רעיון טוב.

[אביבה נאנחת, תשושה פיזית אמיל בא לקראתה]

אמיל: אני מבין את הכאב שלך. אני רק רוצה להקל עליך.

[עוזר לה לרדת מהמיטה]

אביבה: *[בערבית]* לא הייתי קוראת לדחיפה קלה עזרה, אבל תודה.

[נכנסת לשירותים, אמיל מחכה בחוץ, אביבה יוצאת אוחזת את ידו של אמיל חזרה למיטה]

אביבה: *[בערבית]* תוכל לעזור לי עם ה–

אמיל: השקתי אותם כבר היום

אביבה: *[בערבית]* באמת?

אמיל: יש לי שנים של ניסיון עם העציצים שלך.

אביבה: *[בערבית]* יוני. יש לי בן קטן קוראים לו יוני, אתה יודע אם הוא מגיע היום לבקר אותי?

אמיל: הפעם הוא באמת היה אמור להגיע, אבל כנראה שזה שוב לא יקרה.

אביבה: *[ממלמלת בערבית]*

אמיל: אני נותן לך עכשיו את שני הכדורים. צריך לקחת אותם לפני ארוחת הבוקר.

[אביבה לוקחת – אמיל ממשיך עם הבדיקות השגרתיות, מביא לה כוס מים]

[אמיל מקבל אסמס]

אמיל: אביבה, אני עוד כמה דקות אלך להביא לכאן את הגברת שתראיין אותך, זה ראיון מאוד חשוב. אם זה ילך טוב, יהיה לכם הרבה יותר קל לשלם למקום פה. זה אמור לקחת חצי שעה ואז הקפה עלי.

אביבה: טוב.

[אמיל יוצא מהחדר רואה את רעות מחוץ לחדר מחפשת את מספר הדלת]

אמיל: היי, את הגעת לאביבה?

רעות: כן, איך זיהית?

אמיל: אני לא רגיל לראות פה אנשים צעירים.

רעות: בניין גדול ומבלבל עם מלא מסדרונות.

אמיל: העיקר שהצלחת להגיע.

רעות: לגמרי. אני רעות. נעים להכיר.

אמיל: אמיל. נעים מאוד. אני האח פה במחלקה ואני אלווה אתכן בראיון.

רעות: הבן שלה היה אמור להגיע, לא? הוא לא מגיע בסוף?

אמיל: הוא היה אמור. אבל הוא מתעכב בעבודה.

רעות: הוא יצטרף עוד מעט? אני אצטרך ממנו עוד קצת פרטים.

אמיל: לא נראה לי, אבל הוא יהיה זמין טלפונית.

רעות: אוקי.

אמיל: את עובדת בקרן?

רעות: כן. רשום לי כאן שהפניה אלינו הייתה דרך בית האבות. בדרך כלל המשפחה פונה.

אמיל: האמת שאני שלחתי את הטפסים. הרבה זקנים פה מקבלים קצבאות מהקרן לרווחת ניצולי שואה ושהתייעצתי עם אחת המזכירות היא אמרה לי שהם התחילו להכיר גם ביוצאי עיראק. המשפחה של אביבה בקשיים כלכליים והם רצו להעביר אותה מפה למוסד ממשלתי.

רעות: אמיל חשוב לי שתבין, יש הרבה אנשים שמבקשים לקבל את הקצבה הזאת ומישהו צריך לסנן. לפי הדוחות זה נראה שהמצב הקוגניטיבי שלה לא טוב, ויכול להיות שיהיה לי מאוד קשה לקחת עדות. היא מתקשרת טוב?

אמיל: הדוחות הקוגניטיביים לא מספרים את כל הסיפור. זה תלוי בימים אבל היא מסוגלת להבין ולספר. על העבר היא דווקא מספרת יופי. על מה שקרה אתמול היא לא יודעת.

רעות: זה לא שאני לא מאמינה לכם, אבל כולם צריכים כסף ואי אפשר לתת אותו לכולם. אני חייבת לעבוד מסודר לפי הבירוקרטיה.

אמיל: אני מבין, ואני בטוח שילך טוב. בזמן האחרון הדיבור התערבב לה והיא התחילה לדבר ערבית. זה קורה באלצהיימר, הזיכרון הולך ונשארת רק שפת האם. יש לנו עוד אחת כזאת במחלקה שמדברת רק פולנית. אותה אני פחות מבין.

רעות: זה אומר שהיא לא מבינה עברית בכלל?

אמיל: היא מבינה, פשוט הדיבור מתערבב וחלק גדול יהיה בערבית. אבל אני אעזור עם הניסוח והשפה. אני גם מכיר את הסיפורים לא רע...

רעות: הניסיון שלי עם ערבית התחיל ונגמר בטירונות.

אמיל: יפה, לא ידעתי שמלמדים ערבית בטירונות.

רעות: לא הייתי מתלהבת מזה. זה מסתיים במשפט אחד – *[רעות משנה לטון פיקודי אמיל נבהל מהרמת הקול]* וכיף וכיף ולא אנא בטוחק!

אמיל: זה וואקף לא וכיף, ואני מאמין שזה לא יהיה שימושי לראיון היום.

רעות: אין לדעת *[רעות מנסה להצחיק את אמיל, הוא אדיש לבדיחה]*. טוב אבל אני בינתיים אסמוך עליך עם התרגום. נעשה מה שאפשר...

אמיל: לפעמים לוקח לה זמן להיפתח, לא להתרגש ממנה יותר מדי.

[אמיל ורעות נכנסים לחדרה של אביבה]

אמיל: היי אביבה זאת רעות. אנחנו הולכים לדבר עכשיו על הסיפור שלך מעיראק.

רעות: אביבה מה שלומך? איזה עציצים יפים יש לך!

אביבה: *[בערבית]* בסדר.

רעות: אוקי.. תן לי רגע ,אני אפעיל את הרשמקול רק שיהיה לי מוכן לתיק. טוב מוכנה אביבה?

אביבה: *[בערבית]* למה? מוכנה?

אמיל: כן היא מוכנה, בואי נתחיל לדבר ולהתקדם.

רעות: מעולה, אנחנו פה עם אביבה ואמיל האח המלווה, מספר תיק 3095, מתחילים בראיון ללקיחת עדות על פי חוק לקבלת פיצויים על היותך במאסר ב־1941 בעיראק. אז מה שלומך?

אביבה: *[בערבית]* נהדר.

רעות: איך את מרגישה?

[אביבה מסתכלת על רעות לוקח לה זמן להגיב]

אביבה: נהדר

רעות: תגידי לי מאיפה הערבית היפה הזאת?

[אביבה מסתכלת על רעות ולא עונה, רגע של שקט]

אמיל: טוב שאת שואלת, היא מבגדד במקור. בגדד היפה.

רעות: האמת שלפי הסיפורים היא באמת יפה, אביבה תוכלי לספר לי על הילדות שלך?

[שקט, אמיל ורעות מתסכלים על אביבה]

אביבה: *[בערבית]* הייתי בת 14,הייתי אני ועוד 4 אחיות, בבגדאד... *[קולה נהיה צרוד במעט אמיל מביא לה כוס מים]*

אמיל: היה להם בית גדול בבגדד, היא נולדה עם השם אבלין, היו למשפחה מטעי תמרים. היא הייתה עם עוד ארבע אחיות. אהבה את הבית ספר והחברים והיא התעניינה מאוד בטבע בצמחים. רצתה להיות חוקרת צמחים, שכחתי איך קוראים לזה.

רעות: בוטניקאית

אמיל: כן, למה זה נשמע לך מוזר?

רעות: שאיפה מוזרה לאישה בשנות ה־30 במדינת ערב.

אמיל: אולי. בכל מקרה אפשר לראות שנשאר מהחלום כמה עציצים.

רעות: אז מתי שינית את השם מאבלין לאביבה?

אביבה: *[בערבית]* רק שהגענו לארץ.

אמיל: בגיל מאוחר יותר, שהם עלו לארץ. מאז היא הייתה אביבה.

רעות: מה את זוכרת מהילדות שם?

אביבה: *[בערבית]* בגדד מקום מדהים

אמיל: הייתה לה ילדות מדהימה. היא אהבה את הבית.

רעות: אז מתי הדברים התחילו להשתנות?

אביבה: *[בערבית]* שהייתי יותר גדולה, רק אז התחלתי להרגיש.

אמיל: שהיא התבגרה היא התחילה להרגיש את זה יותר.

רעות: מה היא הרגישה?

אביבה: *[בערבית]* לא רצויה, מרוחקת.

אמיל: לא מוצאת את עצמה חברתית, לא מרגישה שייכת.

רעות: נשמע לא פשוט להרגיש לא שייך בבית שלך.

אמיל: כן, נראה לי שבגיל ההתבגרות מה שכולם רוצים זה בעיקר להרגיש חלק.

רעות: כן, אני בטוחה שלא רק בגיל ההתבגרות.

אמיל: נכון.

רעות: יש אירוע ספציפי שאת זוכרת שבו הרגשת את הריחוק הזה?

אביבה: *[בערבית]* לא, אולי ששיחקנו עם החברים בשכונה, מישהו תמיד היה אומר משהו על זה שאני יהודייה.

אמיל: למשל שהיא הייתה יוצאת עם כל הילדים לשבת בחוץ ולשחק, תמיד היה את הילד שאמר משהו על זה שהיא יהודייה. במציאות הכול היה בסדר עד ש – יש משהו שמזכיר שאתה שונה.

רעות: אז מתי אם ככה התקבלה ההחלטה לעזוב?

אביבה: *[בערבית]* אני אף פעם לא בחרתי לעזוב ולהגיע לארץ.

אמיל: זה לא היה פשוט. היא לא בחרה אף פעם לעזוב.

רעות: למה הכוונה בלא בחרה לעזוב?

אביבה: *[בערבית]* החיים בחרו בשבילי.

אמיל: החיים בחרו בשבילה.

רעות: למה לא רציתם לעלות כבר לארץ?

אמיל: היא לא רצתה לעזוב. נשמע לי שלא מהר משחררים את הבית שגדלת בו, גם עם הרגשות האלה. לפעמים החיים מאלצים אותך לעבור מהבית ולבנות את עצמך מחדש. משאירים אותך בלי הרבה ברירות.

רעות: אז איך המצב התחיל להתדרדר?

אמיל: או אה, את הסיפור הזה אני מכיר טוב.

אביבה: *[בערבית]* קצינים מהמשטרה הגיעו אלי הביתה *[אמיל ממלא לאביבה מים, אביבה שותה לגימה וממשיכה]* הדברים קרו מהר..

אמיל: אחרי שהיא חזרה ממשחק עם חברים בחוץ, אמרו לה לבוא הביתה אחרי שקצינים מהמשטרה נכנסו אליה הביתה. שהיא חזרה הביתה היא כנראה הייתה לחוצה אז היא לא הורידה את הג׳קט.

אביבה: *[בערבית]* סבתא תפרה לי.

אמיל: סבתא תפרה לה , שהיא נכנסה היא לא הורידה אותו, הקצין משטרה חשד בזה. כנראה שהוא חשב שהיא מחביאה משהו, הוא ביקש ממנה להוריד אותו. היא כמובן לא הסכימה. אחרי המאבקים הרגילים איתה ולחץ מההורים היא מסרה לו אותו.

רעות: נו, מה קרה אז?

אמיל: הוא מצא חתיכת פיסת עיתון שכתוב בה בעברית.

רעות: ההורים לא הצליחו להתנגד למאסר הזה? היא הייתה בסך הכול בת 15.

אביבה: *[בערבית]* ניסו. ניסו..

אמיל: כן הם ניסו למנוע מהם לקחת אותה, אבל זה גרם לשוטרים לרצות יותר להביא אותה למעצר עוד יותר.

רעות: הם לקחו אותך למעצר אחרי זה בסוף?

אביבה: *[בערבית]* כן

רעות: ככה מחתיכת עיתון בעברית הגעת לכלא?

אביבה: *[בערבית]* כן

אמיל: מה שהבנתי ממנה השפה העברית הייתה אסורה. אז רק צריך היה למצוא משהו בסגנון כדי לתת עילה למעצר. כמו שהיום המשטרה לא תופסת את רוב הפשע נכון? אבל אם הם תופסים הם חייבים לעשות עם זה משהו. כל מה שהם ניסו זה לתפוס.

רעות: את זה אני מכירה היטב. אני תמיד היחידה שגוררים אותה שכשכולם חונים באדום לבן . אז הוציאו אותך מהבית?

אביבה: *[בערבית]* כן .

אמיל: כן, לקחו אותה למעצר בתחנת המשטרה, ניסו לחקור אותה.

רעות: אז?

אמיל: אז היא נכנסה לכלא על שיתוף פעולה עם המחתרת היהודית, נכון?

אביבה: *[בערבית]* כן, שיתוף פעולה עם המחתרת...

רעות: כמה זמן היית בכלא?

אביבה: הייתי הרבה זמן...

אמיל: חצי שנה.

רעות: לא מעט. יש לך צלקות משם?

אמיל: כן, אתה יכולה לראות בידיים ששברו לה את האצבעות. יש לה אצבע אחת שעדיין לא חזרה למקום כמו שצריך.

רעות: איך היא יצאה משם?

אמיל: היה שחרור בערבות ובתנאי שהם עוזבים את עיראק.

רעות: מזל שזה התאפשר.

רעות: שהגעתם לארץ לפחות הייתה הרגשת הקלה?

אביבה: *[בערבית]* לא. אם שם היינו יהודים מדי, פה נחשבנו לערבים מדי.

אמיל: לא, אם שם זה היה בעיה להיות יהודי ,פה זה היה בעיה להיות ערבי.

רעות: מה זאת אומרת?

אמיל: מי שלא מצליח להשתנות, נדחק החוצה. אתה יודעת רעות זה מה שלא שייכים עושים, מחפשים דרכים ומקומות להרגיש שייכים. גם אם זה אומר להתרחק מהבית וללכת לבנות את עצמך מחדש. גם אם זה כמעט בלתי אפשרי.

רעות: תמיד משהו יסגיר שאתה משהו אחר. לי זה נשמע כמו בעיית זהות שלא נגמרת.

אמיל: משהו כזה.

רעות: הסיפור שלא נגמר.

אביבה: *[בערבית לאמיל]* תוכל למלא עוד מים

[אביבה מתחילה לא להרגיש טוב – אמיל ממלא לה את הכוס מים אביבה לוקחת לגימה].

אביבה: *[בערבית]* אני לא מרגישה טוב. תוכל להביא לי את הכדור עכשיו?

אמיל: כן , אין בעיה.

[אמיל מוצא מהכיס טבליות נותן לאביבה כדרד ומגיש לה את הכוס לשתות]

אמיל: רעות אני חושב שנעצור פה.

רעות: אוקי

אמיל: אני מלווה את רעות החוצה ואני כבר מגיע. תלחצי על הכפתור אם את מרגישה שאת מסוחררת שוב אוקי?

[אביבה מהנהנת. רעות סוגרת את הרשמקול. אמיל ורעות קמים]

רעות: טוב, ביי אביבה, היה נעים להכיר אותך ואת הסיפור שלך. תרגישי טוב.

[אמיל ורעות יוצאים מהחדר הולכים לכיוון המסדרון]

רעות: כמה זמן אתה אח פה שאתה מכיר את כל הסיפורים?

אמיל: שלוש שנים.

רעות: נשמע לי כמו הרבה זמן.

אמיל: כן לפעמים זה קשה.

רעות: היה שווה בסוף להגיע. למרות מה שהיה כתוב על המצב שלה הצלחתי לשמוע את הסיפור. אותך היא זוכרת? שאתה מגיע אליה כל יום.

אמיל: כן, גם אם היא לא מודה בזה מהר.

רעות: אני שמחה לשמוע שהיא זוכרת אותך, לפי מה שזה נראה זה לא מובן מאליו.

אמיל: כל יום שעובר יותר קל לי להבין אותה. שהמצב לא יטעה אותך, אביבה היא אחת מהנשים החזקות שאני מכיר, מזכירה לי את סבתא שלי, כמה שהן לפעמים עקשניות.

רעות: והבן שלה, הוא מגיע לפה מידי פעם? הוא מעורב?

אמיל: הוא בקושי מגיע. אני מקווה שבעזרת הקצבה היא תוכל להישאר פה. המקומות הממשלתיים מזעזעים. מתי בערך יגיעו התשובות?

רעות: צריך לסגור כמה דברים בירוקרטים אחרונים וזה יעבור לוועדה, עוד חודש בערך תהיה תשובה. אני ממש מתנצלת אבל אני חייבת להמשיך בסבב הקשישים שלי.

אמיל: נחמד לשמוע שאני לא היחיד שיש לו בעבודה סבב קשישים.

רעות: גם אותי משמח לדעת שאני לא היחידה. מאיפה אתה בארץ?

אמיל: עכשיו שוכר פה בחיפה. במקור מנצרת.

רעות: וואו כבר הרבה זמן שבא לי לבקר שם. שמעתי שיש כנאפה מטורף.

אמיל: אה, כן. גם את זה.

רעות: יכול להיות אדיר לבקר עם מישהו משם, שמכיר. אולי תרשום את המספר שלי? שיהיה לך. כאילו אם יעלו עוד דברים שהיא תיזכר בהם.

אמיל: אוקי, מעולה. *[אמיל קצת נבוך מוציא את הפלאפון שלו ורושם את המספר]*

רעות: תגיד אמיל, אמרו לך פעם שאתה ממש לא נראה כמו ...?

מסך

شَكيد روزنبلوم

سجين صهيون

الشخصيات

إميل: شاب عربي ، 26 سنة ، درس التمريض ، يعمل كممرض في مؤسسة طب الشيخوخة، انتقل من الناصرة إلى حيفا وحده.

أفيفا: امرأة تبلغ من العمر 86 عامًا مصابة بمرض الزهايمر المتقدّم وتعتمد على المساعدة الطبية، يعالجها إميل. ذات الطبيعة العنيدة ومع تقدم العمر وتطور مرض الزهايمر تعود إلى نمط طفولي إلى حد ما، لا تحبّ الحصول على المساعدة.

رعوت: امرأة يهودية في سن إميل، عاملة اجتماعية محققة لصالح مؤسسة التأمين الوطني، من مركز التراث اليهودي البابلي.

المشهد الأول

[غرفة في مؤسسة طبية للشيخوخة. أفيفا راكدة في التخت, تتنهّد، استيقظت قبل قليل. أميل يدخل الغرفة، يفتح ستار النافذة، يقرأ نتائج الفحوصات الصباحية الروتينية]

أميل: صباح الخير، أفيفا. اسمي إميل، أنا الممرض. جئت لإجراء فحوصات الصباح الروتينية، بدي أشوف أنا كل إشي على ما يرام.

أفيفا: الكل رائع!

إميل: هل تعرفين أي يوم اليوم؟

[يأخذ النموذج من سرير أفيفا ويبدأ في الملء]

أفيفا: سؤال ثقيل لهذه الساعة من الصباح

إميل: قد يكون. اليوم الخميس، الساعة 7:30 صباحًا، نحن في بداية الربيع.

أفيفا: أه! فهذا هو سبب كون أواني الزهور التي زرعتها أسعد منّي.

إميل: نعم، قد يكون.

أفيفا: أمير؟

إميل: لا! إميل. بلام في النهاية

أفيفا: إسم عربي

إميل: صحّ

أفيفا: حلو. تعرف أين يمكن الحصول على قهوة ممتازة؟

[يقوم إميل بتحضير الأدوية والفحوصات جنب السرير]

إميل: وجبة الصباح قد تجيئ كل لحظة. أجي بالقهوة من غرفة المناوبين، إذا شئتِ. كيف حالك اليوم؟

أفيفا: اليوم لم يزل في بدايته، ولكن لا شكوى، حتى الآن. قل لي، ألم تتعلم في الكلّيّة أنّه غير مستحسن إيقاظ الناس من النوم؟ هذا قد يمنعهم من أن يكبر.

إميل: حسب معرفتي، أفيفا، في عمرك لا يكبر الشخص.

أفيفا: بل يكبر، أنت غلطان. إنّه لأمر خطير أن تخلط تعريفك مع دواخلك فأنت تنعى الأشياء في داخلك قبل موتها.

[إميل مستمرّ في ملء النموذج]

أفيفا: أنت جديد هنا، اليس كذلك؟

إمل: الحقّ – لا.

أفيفا: في أي قرية أنت ساكن؟

إميل: أنا من حيفا.

أفيفا: الحقيقة أنت، يمكن قد رأيتك مرّة.

إميل: يقولون لي نفس الشيء هنا من حين لآخر، هذا قد يحدث بعد ما تعمل في نفس المكان ثلاثة سنوات.

أفيفا: إذا شئت، ثلاث سنوات.

[إميل يقترب من أفيفا]

إميل: أنا أعطي اثنين من الحبّة لابتلاعها الآن قبل الفطور والباقي بعد العشاء.

أفيفا: أمير، صعب عليّ أن ابتلع انثي حبات.

إميل: أميل!. لماذا؟

أفيفا: لأنّه لا يمكن اثني حبّات.

إميل: لا يمكن؟

أفيفا: في "شني كدوريم" [العبرية]، لا [شتي]، درست العبرية؟

إميل: نعم، ولدت هنا.

أفيفا: يا للأسف أنّك لا تحكي العبرية كما يجب.

إميل: بدأت احكي العبرية في الجامعة فقط.

أفيفا: ساكن في حيفا مع العائلة؟

إميل: لان، لحالي.

أفيفا: كنت متأكدة أنّه لديكم يختلف الأمر، لا؟ أنّكم لا تتركهم في الشيخوخة ليعفن في دار المسنّين.

إميل: لا يمكن البقاء في الدار كل حياتك.

أفيفا: أو-كاي. إنسي المغادرة. ولكن لماذا العمل في هذا المكان الكئيب؟

إميل: كئيب؟

أفيفا: يا الله، كثير الحزن، رمادي. أنت أيضًا وكل شخص سيكون سجين في مؤسسة لطب الشيخوخة. من يمسح مؤخرتك سيكون شخصا لا تعرفه. عصيدة السميد في كل وجبة، مثلك مثل الطفل. لكنتُ اعطي كل شيء حتى أكون مكانك.

إميل: الحياة اختارت طريقي.

أفيفا: انت اخترت أن تكون هنا وأنا مسنّة بدون أفق للتقدّم.

إميل: برأيي أنتِ مظهرك أقلّ من عمرك.

أفيفا: أن أظهر أقلّ من عمري لم يعد مجاملة.

[إميل يبدأ بفحص ضغط الدم]

أفيفا: الم يعد هناك ضغط في الأنبوب؟

إميل: ضغطك رائع وعادي في عمرك، الحبوب من المفترض أن توازنه, تتأكدي من ابتلاعها.

أفيفا: لا أشعر الضغط، ولكن إذا قلت إنّه رائع لا أجادلك.

[يقترب إميل منها، يفحص يدها قبل الاختبار]

إميل: سنرى ماذا تقول لنا فحوصات الدم اليوم.

أفيفا: وماذا قد تقول لنا!

إميل: أشياء كثيرة.

[يبحث إميل عن الوريد لإجراء اختبار الدم]

أفيفا: ولدي الصغير، يوني اسمه. قد يصل اليوم، هل تساعدني في الإمساك به؟

إميل: نعم، سأحكي معهبعد الاختبار. هيا، خذي الحبوب، ال-شني كدوريم، كل لا ننسى.

[يتّجه إميل لإعطاءها الحبوب ويصب المياه في الكأس. تتنهد أفيفا، يبدو أنّها ضعيفة]

إميل: ألا تشعرين بالخير؟

أفيفا: أشعر ببعض الارتباك والضعف. لم أكن دائمًا، هكذا، "سخاڤا"

إميل: سخاڤا، يعنى ما معنى ذلك؟

إفيفا: الممسحة للأرض، هذه التي ننظف بها

إميل: يا الله، تعالي نقوم. ساعديني! نروح نبول قبل اختبار الدم، الأفضل أنّكِ لا تقومين بعد الاختبار.

أفيفا: ما رايك أنني اساعدك انتَ وأنت تساعدني. لدي ولد صغير، من المفترض أنه يأتي لزيارتي. اسمه يوني. هل لديك أي فكرة إذا ما كان ينوي سيأتي قريبًا؟

[إميل يساعد أفيفا في النزول من السرير، يمسك بيد أفيفا ويذهب معها إلى الحمام]

إميل: يوني، لا، هو غير موجود هنا الآن، أكيد سيتّصل بكِ اليوم.

أفيفا: أو.كاي. لكنّه وعد أنّه سيصل اليوم.

إميل: نعم، لا تقلقي.

أفيفا: لما يجي بدك ترى كم حلو هو هذا الولد.

[إميل يساعدها في الدخول للحمام]

أفيفا: قل لي، هل قالوا لك مرّة إنّك لا تبدو عربيًا؟

[أفيفا تدخل إلى الحمام]

إميل: كيف بالضبط يبدو عربي، غيفيريت أفيفا؟

[تخرج من الحمام]

أفيفا: أقلّ لطيف منك.

إميل: والله!

أفيفا: أي نعم.

[يساعدها في الرجوع إلى السرير]

أفيفا: على كل حال، أنت أقوى مما يبدو عليك.

إميل: عرفتِ أنّه ليس من الحكمة أن تقولي لي شيئًا كهذا قبل أن آخذ منك الدماء.

[يقعد جنبها لتحضير آخر الأشياء لفحص الدم]

أفيفا: كمجاملة أقول إنّك مخيف أكثر من الإبرة ومع ذلك لا اعطيك من دمي بهذه السهولة.

إميل: في نهاية المطاف هذا لمصلحتك.

أفيفا: هكذا يقولون للكل، إنّ هذا لمصلحتهم. أما أنا، النهاية أقرب، كما يبدو وليس لمصلحتي.

إميل: عرفتِ كيف يقولون في هذا القسم: لا دم – لا قهوة. ولكن إذا أصررتِ فسأذهب لشخص آخر.

[يبدأ إميل يمشي نحو الباب]

أفيفا: يا الله، أسمح لك أن تأخذ دمي.

[إميل يقترب من أفيفا ويبدأ بتحضير الأشياء]

أفيفا: فقط إذا أجبت اللغز.

إميل: إسمعي، أنت الثانية في هذه الجولة الصباحية فأنا يجب عليّ أن أمرّ على المرضى الآخرين, فهل تتنازلين هذه المرّة؟

أفيفا: الحق – لا، لكنني مبسوطة أنّك سألت، هكذا يمشي اللغز: عندما أموت اتحرك وعندما أعيش لا اتحرك. من أنا؟

إميل: لا أعرف.

أفيفا: لم تتوقف لحظة للتفكير.

إميل: أفيفا، بحياتك، لا بدّ أن أمشي، هناك كمان مرضي ينتظروني.

أفيفا: هذا كل ما تبقى لي، الدم، خليني أشعر أنه ذو قيمة، لا مجانًا.

إميل: طيب، أعرف هذا تعند، سأفكر فيه وسأرجع إليك.

أفيفا: طيب، أه، لا تنسَ القهوة في رجوعك!

إميل: بس دقائق أنا راجع، إبقي هنا.

أفيفا: لكنت أروح إذا كان إلى أين أروح.

[يخرج من الغرفة، يفتش الجواب على الجوال ويعود]

إميل: أفيفا، الجواب هو الشجرة.

أفيفا: ماذا كان السؤال؟

إميل: لا يمكن أنّك لا تتذكرين.

أفيفا: ما لا يمكن أنني لا أتذكره؟

إميل: قد لا تكون الذاكرة جيدة ولكن المخ يعمل ساعات إضافية، أفيفا. هيا جئت لآخذ دمك.

أفيفا: طيب، هل ممكن بعد دقائق، ربما بعد القهوة؟

إميل: عرفتِ أنّكِ الوحيدة هنا التي تعمل لي مشاكل؟

أفيفا: ربما أنني أشعر بأنني مميزة، ولكن فكّر، من هنا يقدر يعمل لك مشاكل.

إميل: أنت تصنعها من أجل الجميع. ساعود بعد لحظة مع الإبرة وبعدها دور القهوة.

أفيفا: القهوة ثمّ الإبرة؟ شو رايك يا حبيبي؟

[يأخذ إميل النموذج لتسجيل الفحص الاعتيادي ويبدأ بالذهاب إلى الباب، غير واضح إذا سمعته أفيفا أم لا]

إميل: يا للحظ أنني أخذت الدورة بالفيسيولوجيا العصبية بعلامة 95. لا حاجة في أن تكون عبقريًا كبيرًا في الصيدلة لكي تكون بس عربي بالرداء، هه! يا حبيبتي؟

[إميل يخرج الغرفة]

المشهد الثاني

[غرفة في مؤسسة طب الشيخوخة. أفيفا راقدة في السرير، تتنهد، مرتبكة قليلا، إميل يقوم بري أواني الظهور ويأخذ النماذج من السرير]

إميل: صباح الخير، أفيفا، كيف حالك؟

إفيفا: صباح الخير.

إميل: صباح الخير لك أيضًا. اسمي إميل، انا الممرض هنا.

أفيفا: أنت حقًا ممرض؟

إميل: إذن كيف أبدو لك؟

أفيفا: طبيب.

إميل: الطبيب يلبس الرداء الابيض.

أفيفا: لي أيضًا رداء أبيض وإنني لست طبيبة

إميل: مجاملة حلوة أنك تفكّرينني اليوم طبيبا, إذا كان والدي لا يمنعنى من الخروج للدراسة مبكرًا فربما كنت سأذهب من أجل ذلك بدل الممرض.

أفيفا: ماذا كان والدك يريد أن تكون؟

إميل: أنني يستمرّ في العمل بشغل العائلة، لديه كراجأ كبيرا في الناصرة. يعنى استمرّ في هذا الشغل. فكّر أنّ الممرّض هو شغل للبنات.

أفيفا: ربما من الأفضل ان تستمرّ في نفس الطريق . . .

أفيفا: أنا أيضًا لم أكن ناجحة بشكل خاصّ في جعل ابنه أن يواصل طريقي.

إميل: كيف حالك اليوم؟

أفيفا: بسيدير

إميل: لطيف.

أفيفا: ابني الصغير والحلو، اسمه يوني. هل تعرف إذا كان سيأتي اليوم؟

إميل: لا أعرف ولكن أكيد يحكي معكي بعد الفطور. آن الأوان أن تأخذي اثني الحبّة، يعني الحبتين.

أفيفا: حلو أنك صححت كلامك. إلا فكان من الصعب أن آخذها.

إميل: المهمّ أنّك فهمت ما قلته. غير مهم إن كانت اثنان أو اثنتان.

أفيفا: اللغة مهمّة أكثر مما تفترض، قدرتنا في التواصل والتفاهم هي ميزتنا الخاصّة كبشر.

إميل: قد تكون اللغة خطرة.

أفيفا: كيف قد تكون خطرة؟

إميل: لا تستطيع إحاطة الشيء بأكمله، قد تساعدنا في تحديد الأشياء، نصبها في القوالب التي تسهل علينا فهم الأشياء، التعايش والأشياء، الحوار معها. في الواقع لا يستطيع الإنسان الدخول في قالب. حين قلتِ النملة، هناك أكثر من ملايين من الأنواع ولكن في الوقت أنني قلت الكلمة أنتِ رأيتِ في خيالك نوعا واحدًا فقط.

أفيفا: ماذا تعني، إذن، الاستاذ رسول الأكادميا للغة؟

إميل: أنا اقترح المشكلة فقط، يا أفيفا، لا حلّ لي.

أفيفا: أين الحكمة إذن؟ وإذا كنّا نحكي عن المشاكل فلدي منها من هنا إلى روسيا. وأكبرها الآن هو رأسي. هل لديك حلّ، دكتور اللغة؟

إميل: إذا وجد من وجد الحل لهذه المشكلة لكنت اتزوج منه.

أفيفا: ولو كانت يهوديّة؟

إميل: ولو كانت يهوديّة.

أفيفا: وماذا كان الوالد سيقول؟

إميل: لم يعد يتحدث معي على كل حال. فربما هذا غير مهمّ.

أفيفا: لماذا؟

إميل: كنت أرغب في الخروج من البيت. أقطع كل صلة. شعرت أنّ البيت لم يعد بيتًا لي. عرفت أنّه إذا بقيت هناك سأكون معفّن.

أفيفا: أكون معفّنًا. وللأسف، اخترتَ المكان الوحيد في البلاد الذي يتعفن فيه الإنسان.

إميل: يبدو أنّك لا تستطيعين أن تفهميني، أفيفا.

[يُخرج لها المعدّات لكي يستمرّ بالفحص]

أفيفا: الفحوص، دائمًا الفحوص. كأنّه شيء ما تغيّر من يوم امس.

إميل: تحتاجين المساعدة في النزول من السرير؟

أفيفا: لا!

[أفيفا ضعيفة، إميل واقف جنبها حين تنزل من السرير. يمشي وإياها إلى الحمام. إميل يساعدها في المشي]

إميل: أنت تعرفين أنني لا أحاول إلا أن أساعد.

أفيفا: من الصعب أن تساعد إذا ما فهمت ما أعانيه. مثلما كان والدي يقول لي دائما: [تتكلم بالعربية] لا يمكن لأحد أن يكون طبيبًا جيدا إذا لم يكن مريضًا.

إميل: جملة حلوة، موافق معها.

أفيفا: يبدو أنّك لن تفهمني أبدا، حتى ستكون مسنًّا مثلي لا تفهم أن الشيء الأخير الذي أريده هو المساعدة في النزول من السرير.

[أفيفا تدخل الحمام، إميل منتظر حتى خروجها، يأخذ يدها ويرافقها إلى السرير]

أفيفا: أشعر شيئا ما من الضعف، قليل من الدوار.

إميل: هذا قد يحدث خاصّة حين تقومين وتقفين، يبدو أنّك لم تشربي بعد القهوة.

[إميل يساعد أفيفا في الصعود على السرير].

أفيفا: ربما

إميل: لا شكّ أنّك تشعرين خلال النهار أحسن.

أفيفا: لدي ابن. اسمه يوني. من المفترض أن يأتي اليوم. هل يمكن أن تتأكد فقط ماذا صار معه؟

إميل: أي نعم، أكيد التأكد.

[إميل يأخذ الأوراق الطبية ويخرج من الغرفة، يأخذ الجوال ويتّصل]

المشهد الثالث

[غرفة أفيفا، الراكدة في السرير، تتنهد، مرتبكة. في هذا المشهد تنهض أفيفا وتتكلم بالعربية كلاما ضغيفا متقطعا. إميل يتكلم بالعبرية. قبل أن يساعد إميل أفيفا في النهوض يقوم بري أواني الزهور بجوار سريرها]

إميل: بوكير طوف أفيفا، شمي إميل، أني هَاخ هَرفوئي بو.
أفيفا: (بالعربية) صباح الخير.

[إميل يقترب منها]

إميل: حلو لك العربية. إذن كيف حالنا اليوم؟
أفيفا: (بالعربية) اشعر شوي مرتبكة وضعيفة.
إميل: هل عرفتِ أنّه اليوم يوم خاصّ بك؟ في واحد بدو يجيئ إليك.
أفيفا: (بالعربية) يوني؟ لي ولد صغير وحلو، قال لي إنه ينوي أن يصل اليوم.
إميل: الذي يأتي اليوم إليك هو واحدة من الصندوق لرفاهية الناجين من الشوأه. تأتي لتأخذ منك الشهادة عن ماضيك. وإذا تمّت الموافقة سيمكنك الحصول على معاش قد يساعدك. إنني أعلم أنّك ويوني تواجهان صعوبة في المدفوعات الشهرية هنا.
أفيفا: لا أحتاج إلى أي مساعدة كانت.
إميل: إذن لا من شأنك، ولكن نستطيع أن نأتي بأواني أخرى للزهور.

[ينتهي من قياس ضغط الدم والفحوصات الأخرى حين تلقى المكالمة الهاتفية من يوني]

إميل: [يجاوب المكالمة] هاي، صباح الخير يوني، كيف حالك؟ أنا بسيدير، هل تأتي اليوم في النهاية؟ فهمت. ربما يجب أن نحاول تأجيل المقابلة حتى تستطيع أن تكون هنا؟ هي تسأل عنك، كالعادة. الحقيقة، اليوم هي ليست على ما يرام، مرتبكة شيئًا ما لكنّها عنيدة كالعادة. نعم، أه، هذا لن يتغيّر أبدًا. إنها لا تتكلم إلّا بالعربية وبالعربية أيضًا لا تتكلم كلاما منطقيا. نأمل أننا ننجح اليوم وأنّهم سيوافقون على المعاش. لا استطيع أن أعطيك وعدا ولكن سأحاول. ربما من الأفضل أن ننتظر حتى تتمكن أنت أيضا من أن تكون بجانبها؟ ساحكي معك لاحقًا بالجديد. لا مشكلة. باي.
أفيفا: حكيت مع يوني؟
إميل: لا، مع الست التي بدها تصل إليكِ اليوم.
أفيفا: (بالعربية) متى بدها تيجي؟

إميل: خلال عشر دقائاق.

أفيفا: (بالعربية) يوني ابني الصغير هو أيضا قد يأتي اليوم لزيارتي. تقدر تشوف شو صار معه؟

إميل: لا مشكلة، سأتحدث معه.

[يتلقى إميل مكالمة هاتفية من رعوت]

إميل: (يرفع الجوال) هاي، نعم إميل يحكي، أفيفا في الطابق 3 الغرفة 304، أنا خارج لمقابلتك. اتّصلي عند وصولك.

[يغلق الهاتف]

إميل: أفيفا، السيدة التي تعطي لمقابلتك تصل قريبًا، أنا خارج لمقابلتها. قولي لي إذا كنت تريدين تدبري حالك. تريدين أن نذهب لحظة إلى الحمام؟

أفيفا: (بالعربية) فكرة رائعة!

[أفيفا تتنهد، مرهَقة جدسيًا، إميل يذهب إليها]

إميل: أنا متفهم للألم الذي تشعرينه. لا أريد إلا أن اسهّل عليكِ.

[يساعدها في النزول من السرير]

أفيفا: (بالعربية) لا أسمّي الدفعة البسيطة المساعدة ولكن شكرًا.

[تدخل الحمام، إميل منتظر خارجه، أفيفا تخرج وتأخذ بيد إميل في طريقها إلى السرير]

أفيفا: هل أنت مستعدّ أن تساعدني مع ال –

إميل: لقد قمت بالري اليوم.

أفيفا: (بالعربية) حقًّا؟

إميل: وراء سنوات من الخبرة مع أواني الظهور هذه.

أفيفا: (بالعربية) يوني. لي ابن صغير اسمه يوني، هل تعرف إذا كان يأتي اليوم لزيارتي؟

إميل: هذه المرّة كان حقًّا من المقرر أنّه يأتي ولكن يبدو أن اليوم أيضًا ربما هذا لا يتحقق.

أفيفا: تغمغم بالعربية.

إميل: أعطيك الآن حبّتين. يجب أن تأخذينها قبل الفطور.

[أفيفا تأخذها، إميل مستمرّ بالفحوصات الاعتيادية، يعطيها كأس من الماء]

إميل: (يتلقى الرسالة النصية)

إميل: أفيفا، بعد كم دقيقة أنا خارج لإحضار السيدة التي تعمل معك المقابلة، هذه المقابلة مهمّة للغاية. إذا كانت على ما يرام فسيكون أسهل عليكم الدفع لهذا المكان. هذا لا تستغرق أكثر من نصف ساعة وبعد ذلك القهوة عليّ.

أفيفا: طيّب.

[إميل يغادر الغرفة، يرى رعوت خارج الغرفة تبحث عن رقم الباب]

إميل: هاي! جئتِ لأفيفا؟

رعوت: نعم، كيف عرفت؟

إميل: لست معتدًا على رؤية الشباب هنا.

رعوت: العمارة كبيرة وتثير الارتباك بالممرات الكثيرة.

إميل: المهمّ أنّك تمكنت من الوصول.

رعوت: أكيد، أنا رعوت، تشرفت.

إميل: إميل، تشرفت جدًا. أنا الممرض في هذا القسم وارافقكم في المقابلة.

رعوت: كان يجب على ابنها ان يأتي هو أيضًا، اليس كذلك؟ لا يأتي، في نهاية الأمر؟

إميل: كان يجب أن يأتي لكنه تأخر في العمل.

رعوت: هل قد ينضم إلينا بعد قليل؟ أحتاج إلى بعض التفاصيل منه.

إميل: لا يبدو، لكنه متاح على الهاتف.

رعوت: أو كاي.

إميل: انتِ تشتغل في الصندوق؟

رعوت: نعم. مكتوب عندي أنا التوجه كان من خلال دارالمسنين. عادة العائلة هي التي تتوجه.

إميل: الحقيقة أنّه أنا الذي أرسلت النماذج. يتلقى كثير من المسنين هنا المعاش من الصندوق لرفاهية الناجين من الشوأه وبعد ما استشرت بإحدى السكرتيرات قالت لي أنّهم بدأوا يعترفون في الخارجين من العراف أيضًا. تعاني عائلة أفيفا من الصعوبات الاقتصادية فأرادوا نقلها إلى مؤسسة حكومية.

رعوت: إميل، مهمّ أن تفهم، هناك كثير من الناس الذين يطلبون تلقي هذا المعاش فيجب أن يكون من ينتقي الطلبات. حسب التقارير يبدو أن حالتها المعرفية ليست جيدة فقد يكون من الصعب جدًا لي الحصول على الشهادات. هل تتواصل بشكل جيد؟

إميل: إن التقارير عن حالتها المعرفية لا تحكي القصة الكاملة. هذا يتغير من يوم لآخر لكنّها قادرة على الفهم والتحدث. إنّها بالواقع تحكي بصورة واضحة عن الماضي. وعما حدث يوم الأمس لا تعرف.

رعوت: ليس الأمر أنني لا أصدقكم ولكن الكل محتاجين للمال ومن المستحيل إعطاءه للجميع. يجب عليّ العمل بالدقّة وحسب البيوروقراطية.

إميل: أنا فاهم وأنا متأكد أنّ المقالبة تجري على ما يرام. مؤخَّرًا اختلط حديثها وبدأت تتكلم بالعربية. هذا قد يحدث في مرض ألزهايمير، تتلاشى الذاكرة ولم تبقى إلا لغة الام. في مرأة أخرى هنا في القسم التي تتكلم البولندية فقط. هذه قدرتي على فهمها أقلّ.

رعوت: فيعنى ذلك أنّها لا تفهم العبرية على الإطلاق؟

إميل: تفهم، ولكن الحديث مختلط وجزء كبير منه سيكون بالعربية. لكنني أساعد في الصياغة واللغة. بالإضافة، أعرف القصص بما لا بأس به.

رعوت: خبرتي بالعربية بدأت وِانتهت في التدريب الأولي في الجيش.

إميل: حلو، لم أعرف أنّهم يعلّمون العربية في التدريب الألوي في الجيش.

رعوت: لم أكن متحمسة لذلك. كلها ليست إلا جملة واحدة [تغيّر رعوت حديثها إلى نبرة صوت القائد العسكري فيذهل إميل من ارتفاع صوتها] واكف! واكف! والا بطخّك!

إميل: هذا واقف لا واكف واعتقد أنه لا حاجة إلى ذلك في المقابلة اليوم.

رعوت: لسنا نعرف! [تحاول رعوت أن تُضحك إميل لكنه غير مبال بالنكتة]. منيح، لا بدّ أن أثق فيك وفي الترجمة. سنعمل ما في وسعنا.

إميل: مرّات يستغرق الأمر بعض الوقت حتى تنفتح. لا حاجة إلى الانفعال بها أكثر من اللازم.

[إميل ورعوت يدخلان إلى غرفة أفيفا]

إميل: هاي، أفيفا، هذه رعوت. بدنا نتحدث الآن عن قصّتك من العراق.

رعوت: يا أفيفا، كيف حالك؟ ما أحلى الزهور هنا!

أفيفا: (بالعربية) يعني.

رعوت: أو. كاي. أعطيني لحظة، أشغِّل مسجّل الصوت، كي يكون حاضرًا للملفّ. طيب، أفيفا، حاضرةّ

أفيفا: (بالعربية) لماذا؟ حاضرة؟

إميل: أي نعم، حاضرة، فلنبدأ بالحديث ونتقدم.

رعوت: عال! نحن هنا مع أفيفا وإميل الممرض المرافق، رقم الملفّ 3095، نبدأ بالمقابلة لأخذ الشهادة وفقًا للقانون للحصول على التعويضات لأنّك كنت في 1941 في السجن في العراف. إذن، كيف حالك؟

أفيفا: (بالعربية) رائع.

رعوت: كيف تشعرين؟

[أفيفا تنظر إلى رعوت، تحتاج إلى وقت للردّ]

أفيفا: رائع.

رعوت: إحكي لي من أين هذه العربية الجميلة هذه؟

[أفيفا تنظر إلى رعوت ولا تردّ، لحظة من السكوت]

إميل: حسن أنّك سألت، أصلا هي من بغداد، بغداد الجميلة.

رعوت: الحقيقة، حسب القصص حقًّا جميلة، أفيفا، تقدرين تصوّرين لنا شيئا من طفولتك؟

[السكوت، ينظر إميل ورعوت إلى أفيفا]

أفيفا: (بالعربية) كنت 14 سنة، كنت أنا وأيضا 4 اخوات، في بغداد . . .. [صوتها أجش قليلا، إميل يأتي بكوب من الماء]

إميل: كان لهم في بغداد بيت كبير، في ولادتها سُمِّيت إفلين، كانت العائلة تمتلك بساتين النخيل. كانت مع 4 أخوات، كانت تحبّ المدرسة والأصدقاء، كانت تهتمّ اهتماما كبيرًا بالطبيعة والنبات وكانت تريد أن تكون عالمة تقوم ببحث النبات، نسيت كيف نسمّي هذا الشغل.

رعوت: بوتانيكائيت [الكلمة بالعبرية لعالمة في علم النبات]

إميل: نعم، لماذا تستغربين؟

رعوت: طموح غريب للمرأة في هذه الفترة من الثلاثينيات في بلد عربي.

إميل: ربما. على كل حال، يمكن أن نرى ما تبقى من هذا الحلم في أواني الزهور.

رعوت: إذن متى استبدلت اسم أفلين بأفيفا؟

أفيفا: (بالعربية) حين وصلنا على اللبلاد فقط.

إميل: في سن متأخرة، حين هاجروا إلى البلاد فمنذ هذا الحين كانت أفيفا.

رعوت: فماذا تتذكرين من الطفولة هناك؟

أفيفا: (بالعربية) بغداد مكان مذهل.

إميل: كانت طفولتها مذهلة، كانت تحبّ البيت.

رعوت: إذن منى بدأت الأمور تتغير؟

أفيفا: (بالعربية) حين كبرت، عندها فقط بدأت أشعر.

إميل: حين كبرت بدأت تشعر فيه أكثر.

رعوت: تشعر ماذا؟

أفيفا: غير مرغوب بي، مبعَدة.

إميل: لا تجد نفسها في المجتمع، لا تشعر بالانتماء.

رعوت: يبدو أنه ليس من السهل أن تشعر بأنّك في غير محلّك داخل منزلك.

إميل: أي نعم! يبدو أن ما يريده الجميع في سن المراهقة هو الشعور بالانتماء.

رعوت: أجل، أنا متأكدة من أنّه ليس فقط في سن المراهقة.

إميل: صحّ!

رعوت: هل تتذكرين حادثا معيّنا شعرت فيه هذا التباعد؟

أفيفا: (بالعربية) لا، ربما حين كنّا نلعب مع الأولاد في الحارّة، كان هناك دائمًا من كان يقول شيئًا عن كوني يهودية.

إميل: على سبيل المثال، كانت تخرج مع جميع الأطفال للجلوس واللعب، كان هناك دائمًا هذا الولد الذي قال شيئا ما عن كونها يهودية. في الحياة اليومية كان كل شيء على ما يرام حتى – حتى يظهر شيئا يذكرك أنك مختلف.

رعوت: إذن متى تمّ اتّخاذ القرار بالمغادرة؟

أفيفا: (بالعربية) أنني أبدًا ما رغبت بالمغادرة والسفر إلى البلاد.

إميل: لن يكن من السهل. هي لم تختر المغادرة.

رعوت: ما معنى أنّها لم تختر المغادرة؟

أفيفا: (بالعربية) الحياة اختارت لي.

إميل: الحياة اختارت لها.

رعوت: لماذا لم ترغبوا في هذا الوقت الهجرة إلى البلاد؟

إميل: لم ترغب في المغادرة. يبدو لي أنه لا بسرعة يتحرر البني آدم من البيت الذي تربى فيه، ولو كان الشعور كما كان عليه. مرّات تفرض الحياة عليك وتجبرك على الخروج من البيت وإعادة بناء ذاتك من جديد. تتركك بدون خيارات كثيرة.

رعوت: فكيف بدأت الأمور بالتدهور؟

إميل: أوو! أه! هذه القصّة أعرفها جيدا.

أفيفا: (بالعربية) وصل إلى الدار ضباط من الشرطة [يصب أميل لأفيفا من الماء، أفيفا تشرب رشفة وتستمرّ] الأشياء حدثت بالسرعة.

إميل: بعد ما رجعت من اللعب مع الأصدقاء خارج البيت، قالوا لا أن ترجع على البيئة بعد دخول ضباط الشرطة. وحين رجعت كانت كما يبدو قد تعرضت للتوتر فلم تخلع سترتها.

أفيفا: (بالعربية) ستّي خيطتها لي.

إميل: ستها خيططتها، وحين دخلت لم تخلعها فاشتبه ضابط الشرطة في ذلك. على ما يبدو اعتقد أنّها كانت تخفي شيئًا ما، فطلب منها خلعها. هي بالطبع لم توافق. وبعد المعاناة العادية معها وضغط والديها سلّمتها أياه.

رعوت: وماذا حدث بعد ذلك؟

إميل: وجد قطعة من جريدة مكتوبة بالعبرية.

رعوت: ولم ينجح الوالدين في اعتراضهم للسجن؟ لم تبلغ إلا 15 سنة من عمرها فقط.

أفيفا: (بالعربية) حاولوا! حاولوا. . .

إميل: أي نعم، حاولوا أن يمنعان منهم أن أخذوها، ولكن هذا زاد من رغبة الشرطيين في اعتقالها.

رعوت: وأخذوك في نهاية الأمر واعتقلوها؟

أفيفا: (بالعربية) نعم.

رعوت: هكذا، من قطعة جريدة بالعبرية وصلتِ إلى السجن؟

أفيفا: نعم.

إميل: فهمت منها أنّ العبرية كان لغة محظورة. فكان يجب أن يخترعو شيئًا على هذا النمط لاختراع سبب للاعتقال. مثل ما اليوم لا تقبض الشرطة على معظم الجرائم، اليس كذلك؟ ولكن إذا مسكوا شيئًا فيجب عليهم أن يفعلوا شيئًا به. لم يحاولوا إلا وضع يدهم على شيئ ما.

رعوت: أعرف ذلك جيدا. أنا دائما الوحيدة التي يسحب سيارتها عندما الجميع واقفون في الأحمر والأبيض. إذن أخرجوك من المنزل؟

أفيفا: (بالعربية) نعم.

إميل: أخذوها للاعتقال في محفر الشرطة، حاولا التحقيق معها.

رعوت: وبعدين؟

إميل: دخلت السجن بتهمة التعاون والحركة السّرّيّة اليهودية. صحيح؟

أفيفا:[بالعربية] نعم، التعاون والحركة السرية. . .

رعوت: كم وقت كنتِ في السجن؟

أفيفا: كنت كثير من الوقت.

إميل: نصف سنة.

رعوت: وقت غير قليل. هل بقيت ندوب من هناك؟

إميل: نعم. نستطيع أن نرى في اليدين أنّهم كسروا أصابعها. إحدى الأصابع لم يرجع إلى المكان بشكل صحيح.

رعوت: كيف خرجت؟

إميل: الإفراج بالكفالة وبشرط مغادرة العراق.

رعوت: يا للحظ أنه أصبح ممكنا.

رعوت: على الأقل حين وصلتم إلى البلاد كان الشعور بالارتياح؟

أفيفا: (بالعربية) لا. إذا كنّا هناك يهودا أكثر من اللازم اعتبرونا هنا عربا أكثر من اللازم.

إميل: لا، إذا كانت هناك مشكلة في كونك يهوديًا كانت المشكلة هنا أنّك عربيّ.

رعوت: ماذا معنى ذلك؟

إميل: من لم ينجح أن يتغير، يطردونه. هل عرفتِ، رعوت، هذا ما يعملونه عادمو الانتماء، البحث عن الطرق والأماكن للانتماء. ولو كان معنى ذلك الابتعاد عن البيت لتعيد بناء نفسك، ولو كان ذلك شبه مستحيل.

رعوت: قد يكون دائمًا شيئًا ما يشير إلى كونك آخر.

إميل: شيء من هذا القبيل.

رعوت: لا نهاية لهذه القصة.

أفيفا: (بالعربية إلى إميل) تقدر تعطيني المزيد من الماء؟

[يبدو أن أفيفا تشعر بعدم الراحة، إميل يملأ كأسها بالماء، أفيفا تأخذ رشفة]

أفيفا: (بالعربية) لست على ما يرام، هل يمكنك أن تجيئ لي بالدواء الآن؟

إميل: طبعا، لا مشكلة.

[إميل يُخرج الأقراص من جيبه ويقدّم لها الكأس لتشرب]

إميل: اعتقد أننا نتوقف هنا.

رعوت: أو.كاي.

إميل: أريد ان ارافق رعوت في خروجها وأنا راجع فورًا. أضغطي على الزر إذا شعرت بالدوار مرّة أخرى. أو. كاي؟

[أفيفا تهزّ رأسها. رعوت تغلق جهاز التسجيل. يقف إميل ورعوت]

رعوت: طيب، باي، أفيفا، تمتعت بالتعرّف عليك وعلى قصة حياتك. كني بالخير.

[يغادر إميل ورعون الغرفة ويتّجهان نحو الممرّ]

رعوت: منذ متى وأنت ممرض هنا حتى تعرف كل القصص؟

إميل: ثلاث سنوات.

رعوت: يبدو لي كأنّه وقت طويل.

إميل: صحّ، مرّات قد يكون الأمر صعبًا.

رعوت: كان الأمر يستحقّ الوصول. ورغم ما كان قد مكتوبًا عن حالتها، تمكنت من سماع القصّة. هل هي تعرف من أنتَ؟ وأنت تأتي إليها كل يوم؟

إميل: نعم، ولو لم تعترف بذلك بسرعة.

رعوت: يسرّني أن أسمع أنّها تتذكرك، يبدو أنّه ليس واضحًا.

إميل: من يوم ليوم يصير فهمها أسهل. ولكن لا تسمحي أن يضلّلك وضعها، أفيفا من أقوى النساء التي تعرفت عليهنّ، تذكّرني بستّي، كلاهما عنيدتان أحيانًا.

رعوب: وابنها، هل يصل من حين لآخر؟ هل هو شريك في الأمر؟

إميل: بالكاد يأتي. أتأمل أنّها تتمكن من البقاء هنا بفضل البدل. فالمحلات الحكومية مروّعة. متى قد تصل الإجابة؟

رعوت: يجب التغلب على بعض الأمور البيوروقراطية الأخيرة وبعدها سيتنقل الأمر إلى اللجة فسيكون الجواب في غضون شهر تقريبًا. أعتذر حقًّا ولكن يجب عليّ الاستمرار في جولتي في زيارة المسنّين.

إميل: يسرّني أنني لست الوحيد الذي يكون عمله الجولة المتكررة بين المسنّين.

رعوت: ويسرّنا أنا أيضًا أنني لست الوحيدة. من أي بلد أنت؟

إميل: الآن استأجرت في حيفا. أصلا من الناصرة.

رعوت: واو! من زمان كنت أرغب في زيارتها. سمعت أن الكنافة هناك تجنن!

أميل: أه! نعم. هذا أيضًا.

رعوت: قد يكون رائعا أن أزورها مع شخص من هناك، يعرف المكان. تريد أن تسجّل رقم هاتفي؟ احفظه. إذا تتذكر بأشياء أخرى.

إميل: أو. كاي. ممتاز. [إميل يشعر بالحرج شيئًا ما، يُخرج الهاتف الخليوي ويسجّل الرقم].

رعوت: قل لي، إميل، هل قالوا لك مرّة أنك لا يبدو عليك أبدا أنك ...؟

ستارة المسرح

Prisonnier de Sion

Shaked Rosenblum

Personnages :

Amil : jeune Arabe de 26 ans, diplômé en soins infirmiers, employé comme infirmier en gériatrie dans un EHPAD ; il a déménagé, seul, de Nazareth à Haïfa.

Aviva : femme âgée de 86 ans, à un stade avancé de la maladie d'Alzheimer nécessitant des soins médicaux, prise en charge par Amil. Aviva est dotée d'un caractère têtu ; sous l'influence de la vieillesse et de la maladie, elle est revenue à un comportement quelque peu infantile ; elle n'aime pas recevoir de l'aide.

Réouth : une jeune Juive de l'âge d'Amil, assistante sociale, enquêtrice du *Babylonian Jewry Heritage Center* pour le compte de la Sécurité sociale.

Tableau 1

La chambre d'un EHPAD. Aviva est allongée sur son lit et elle soupire en s'éveillant. Amil entre dans la pièce et ouvre les rideaux avant d'examiner les résultats des examens médicaux routiniers.

Amil Bonjour, Aviva, je m'appelle Amil, je suis infirmier médical. Je suis venu te faire les examens du matin pour vérifier que tout est en ordre.

Aviva Tout est en ordre.

Amil Sais-tu quel jour nous sommes ? *Il saisit le dossier médical suspendu au pied du lit et commence à remplir un formulaire.*

Aviva C'est une question difficile pour une heure si matinale.

Amil C'est possible. Aujourd'hui nous sommes jeudi et il est 7h30. Nous sommes au début du printemps.

Aviva Ah. C'est pour ça que mes plantes ont l'air plus heureuses que moi.

Amil Oui, apparemment.

Aviva Amir ?

Amil Non, Amil. Avec un *l* à la fin.

Aviva C'est un prénom arabe.

Amil En effet.

Aviva Bien. Tu sais comment on peut obtenir ici du bon café ?

Amil *Debout à côté du lit, en train de préparer les cachets et les examens.* Le petit déjeuner devrait être servi d'un moment à l'autre. Si tu veux, j'irai à la salle de garde te chercher un café. Comment te sens-tu aujourd'hui ?

Aviva La journée vient à peine de commencer mais pour l'instant, je ne me plains pas. Dis-moi, on ne t'a pas appris à ton institut de formation qu'il n'est pas bon de réveiller des personnes endormies ? Cela peut les empêcher de grandir.

Amil Autant que je sache, Aviva, à ton âge, on ne grandit plus.

Aviva On grandit encore, je suis certaine que tu te trompes. Il est très dangereux de mélanger une définition de toi avec ta propre intériorité car tu risquerais de faire le deuil de certaines qualités en toi avant même qu'elles ne disparaissent. *Amil continue de remplir le formulaire.* Tu es nouveau ici, n'est-ce pas ?

Amil Pas vraiment.

Aviva Dans quel village tu habites ?

Amil Je vis à Haïfa.

Aviva En réalité, j'ai l'impression de te connaître.

Amil On me le dit parfois ici, cela arrive lorsqu'on travaille *à la* même endroit depuis trois ans.

Aviva « Au même endroit », tant qu'à faire.

Amil *En se rapprochant d'Aviva.* Je vais te donner deux *cachettes* à avaler maintenant, avant de manger, et tu prendras le reste ce soir.

Aviva Amir, je vais avoir du mal à avaler deux *cachettes*.

Amil Amil. Et pourquoi ?

Aviva Parce que cela n'existe pas, deux *cachettes*.

Amil Cela n'existe pas ?

Aviva Deux cachets, oui, mais certainement pas deux *cachettes*. Tu as appris l'hébreu ?

Amil Oui, je vis là depuis que je suis né.

Aviva Dommage que tu ne saches pas l'hébreu comme il faut.

Amil Je n'ai commencé à parler l'hébreu que lorsque je suis entré à l'université.

Aviva Tu habites avec ta famille à Haïfa ?

Amil Non, ici j'habite seul.

Aviva J'étais sûre que chez vous, cela se passait différemment. Vous ne les abandonnez pas, vos vieux, non ? Vous ne les envoyez pas moisir dans des hospices.

Amil On ne peut pas rester à la maison toute la vie.

Aviva OK, quitter sa maison, je ne dis pas, mais pourquoi avoir choisi de travailler dans cet endroit lugubre ?

Amil Lugubre ?

Aviva Bon, alors disons triste, grisâtre. Toi aussi, comme tous les autres, tu deviendras un vieux qu'on enfermera dans un centre de gériatrie. Quelqu'un que tu ne connais pas te nettoiera les fesses. Tu mangeras du porridge de semoule tous les matins, comme un bébé. Qu'est-ce que je ne donnerais pas pour être dans ta situation physique…

Amil La vie a choisi pour moi.

Aviva Toi tu as choisi d'être ici et moi je suis une vielle sans perspective d'avancement.

Amil À mon avis tu fais jeune pour ton âge.

Aviva Jeune pour mon âge, ce n'est déjà plus un compliment. *Amil commence à lui prendre la tension.* Il y a encore de la pression dans le tuyau ?

Amil Tu as une excellente tension artérielle, tout à fait normale pour ton âge. Les cachets sont censés la stabiliser, n'oublie pas de les prendre.

Aviva Je ne sens pas de tension mais si tu dis que la mienne est parfaite, je ne vais pas te contredire.

Amil *S'approchant d'elle et observant son bras avant de lui faire une prise de sang.* Voyons ce que la prise de sang va nous révéler aujourd'hui.

Aviva Pour ce qu'elle a à nous dire.

Amil Beaucoup de choses. *Il cherche sa veine.*

Aviva J'ai un garçon, un petit garçon, qui s'appelle Yoni. Il est censé venir aujourd'hui. Tu pourrais m'aider à le joindre ?

Amil Oui, je l'appellerai après la prise de sang. Tiens, n'oublie pas de prendre les deux *cachets*. *Il lui tend les deux cachets et lui sert un verre d'eau. Aviva soupire, elle semble affaiblie.* Tu ne te sens pas bien ?

Aviva Je me sens un peu étourdie et faible. Je n'ai pas toujours été ainsi, comme une serpillière.

Amil Une serpillière ? C'est quoi ?

Aviva Le chiffon pour nettoyer les sols.

Amil Viens, on va se lever. Aide-moi. Je préfère que tu ailles aux toilettes avant la prise de sang, pour que tu n'aies pas besoin de te lever juste après.

Aviva Je veux bien t'aider, mais c'est toi qui va m'aider. J'ai un petit garçon. Il doit venir me voir. Il s'appelle Yoni, tu sais s'il va bientôt arriver ?

Amil *Il l'aide à se lever du lit puis il la conduit par la main aux toilettes.* Yoni n'est pas encore là, il va certainement te téléphoner plus tard.

Aviva OK, il m'a promis de venir aujourd'hui.

Amil Oui, ne t'inquiète pas.

Aviva Quand il viendra, tu verras comme il est adorable. *Amil l'aide à entrer aux toilettes. Il l'attend à l'extérieur.* Dis-moi, on t'a déjà fait remarquer que tu ne ressemblais pas à un Arabe ?

Amil À quoi ressemble un Arabe, exactement ? Madame Aviva ?

Aviva *En ressortant des toilettes.* Un peu moins fin que toi.

Amil *Walla.*

Aviva Oui. *Amil l'aide à se réinstaller dans son lit.* Ce qui est sûr, c'est que tu es plus fort que tu n'en as l'air.

Amil Tu sais que ce n'est pas futé de me dire cela juste avant que je te fasse la prise de sang. *Il s'assoit à côté d'elle et se livre aux derniers préparatifs.*

Aviva En guise de compliment, je te dirais que tu m'effraies plus que la seringue, mais cela ne signifie pas pour autant que mon sang, je te le livrerai sans combattre.

Amil En définitive, c'est pour ton bien.

Aviva C'est ce qu'on dit à tout le monde, que tout compte fait, c'est pour leur bien. Dans mon cas, la fin approche de plus en plus et ce n'est pas pour mon bien.

Amil Tu sais ce qu'on dit ici, dans le département – pas de sang, pas de café. Mais si tu insistes, je passe à quelqu'un d'autre. *Il fait mine de partir et se dirige vers la porte.*

Aviva Tu sais quoi, je vais te laisser me prendre mon sang. *Amil revient et recommence à se préparer.* Mais à condition que tu répondes à une devinette.

Amil Écoute, tu es la deuxième patiente de ma tournée et je suis déjà en retard pour les suivantes, tu pourrais me laisser quitte pour cette fois ?

Aviva Hors de question mais merci de m'avoir posé la question. Alors voilà ma devinette : quand je suis mort, je bouge et quand je suis vivant, je ne bouge pas, qui suis-je ?

Amil Aucune idée.

Aviva Tu n'as même pas pris le temps de réfléchir.

Amil Aviva, je t'en prie, je suis obligé de me dépêcher de finir. Il y a d'autres patients qui m'attendent.

Aviva Mon sang, c'est tout ce qui me reste, laisse-moi croire qu'il vaut encore quelque chose, qu'il n'est pas gratuit.

Amil Bon, je connais ton entêtement. Je vais réfléchir et je reviendrai te dire ma réponse.

Aviva D'accord, et n'oublie pas le café quand tu reviens !

Amil Reste là, je reviens dans quelques minutes.

Aviva Je partirais si je le pouvais.

Amil *En sortant, Amil consulte son téléphone portable pour chercher la réponse à la devinette, puis il revient sur ses pas.* Aviva, j'ai la réponse : un arbre.

Aviva Quelle était la question ?

Amil Ce n'est pas logique, que tu ne t'en rappelles pas.

Aviva Ce n'est pas logique, que je ne me rappelle pas quoi ?

Amil Ta mémoire ne fonctionne peut-être pas très bien, en revanche, ta tête travaille à plein rendement. Ça y est, tout est prêt.

Aviva D'accord. Je peux avoir encore quelques minutes ? Peut-être après le café ?

Amil Tu sais que tu es la seule à me faire des problèmes, ici ?

Aviva Je dirais que je me sens spéciale, mais d'un autre côté, je me demande qui pourrait bien te faire des problèmes, ici.

Amil Tu fais assez de problèmes pour tous les autres. Je reviens dans un petit moment avec la seringue et ensuite, café.

Aviva Un café et ensuite la seringue ? Hein, *habibi* ?

Amil *Il prend le graphe à remplir après la prise de sang et se dirige vers la porte – on ne sait pas de manière claire si Aviva l'entend ou pas.* Heureusement que j'ai réussi le cours de neurophysiologie avec une note finale de 95. Pas besoin d'être un grand génie en pharmacologie pour devenir un simple Arabe en blouse. N'est-ce pas, ma chère ? *Il sort.*

Tableau 2

La chambre d'Aviva. Elle est allongée sur son lit et soupire, légèrement confuse. Amil arrose les plantes puis prend le dossier médical qui est suspendu au pied du lit.

Amil Bonjour, Aviva, comment vas-tu ?

Aviva *Sabakh el khir.*

Amil *Sabakh el khir* à toi aussi. Je m'appelle Amil, je suis infirmier soignant.

Aviva Ah bon, tu es infirmier ?

Amil Pourquoi, je ressemble à qui ?

Aviva À un médecin.

Amil Les médecins portent une blouse blanche.

Aviva Moi aussi j'ai une blouse blanche et je ne suis pas médecin.

Amil Cela me flatte que tu me prennes pour un médecin, aujourd'hui. Si mon père ne m'avait pas empêché de commencer des études de bonne heure, j'aurais suivi le cursus de médecine et pas celui d'infirmier.

Aviva Qu'est-ce que ton père voulait que tu fasses ?

Amil Que je travaille dans l'affaire de la famille. Il a un grand garage à Nazareth. Il voulait que je prenne sa suite. Pour lui, infirmier, c'est un travail de femme.

Aviva Il serait probablement plus avisé de lui succéder… Moi non plus je n'ai pas vraiment réussi à pousser mes enfants à suivre ma voie.

Amil Comment te sens-tu aujourd'hui ?

Aviva Ça va.

Amil Heureux de l'entendre.

Aviva J'ai un petit garçon adorable, il s'appelle Yoni. Tu sais s'il doit venir aujourd'hui ?

Amil Non, je ne sais pas, mais il te téléphonera sûrement après le petit déjeuner. C'est le moment de prendre tes deux *cachettes* ? Tes deux cachets…

Aviva C'est bien que tu te sois corrigé. Sinon j'aurais eu du mal à les prendre.

Amil L'essentiel est que tu comprennes ce que j'ai voulu dire. Qu'importe si j'ai prononcé *cachet* ou *cachette*.

Aviva La langue est beaucoup plus importante que tu ne te l'imagines. Notre capacité à communiquer et à nous comprendre l'un l'autre est notre vertu principale en tant qu'êtres humains.

Amil Mais la langue peut aussi être dangereuse.

Aviva Comment cela ?

Amil Elle ne parvient pas à saisir un objet dans son intégralité. Peut-être réussit-elle à nous aider à définir les choses. À les faire entrer dans de petites cases pour qu'elles soient plus faciles à comprendre, pour que nous puissions vivre avec elles, parler avec elles. Dans

la réalité, on ne peut pas faire entrer les hommes dans de petites cases. Tu dis le mot *fourmi*, et alors qu'il en existe des millions de sortes différentes, au moment où tu le dis, je n'en imagine qu'une seule sorte.

Aviva Quelle est ta conclusion, monsieur le secrétaire de l'Académie de la langue hébraïque ?

Amil J'expose un problème, Aviva, je n'en ai pas la solution.

Aviva Et que fais-tu de l'intelligence ? Si tu parles de problèmes, j'en ai de quoi remplir une liste longue d'ici jusqu'à la lune. Pour l'instant, mon plus gros problème, c'est ma tête. Tu as une solution, Docteur Linguiste ?

Amil Si quelqu'un y trouvait un remède, je l'épouserais sur le champ.

Aviva Même si elle était Juive ?

Amil Même si elle était Juive.

Aviva Qu'en dirait ton père ?

Amil De toute façon, il y a longtemps qu'il ne me parle plus vraiment. Cela ne changerait pas grand-chose.

Aviva Pourquoi ?

Amil Je voulais quitter la maison. Couper les ponts. Je sentais que ce n'était déjà plus ma maison. Je savais que si je restais là-bas, je *pourritrais* sur place.

Aviva Pourri-rais. Je suis désolée de te décevoir, mais tu as choisi de travailler dans le seul endroit du pays où l'on pourrit sur place.

Amil Je crois que tu ne peux pas me comprendre, Aviva. *Il commence à installer le matériel pour la prise de sang.*

Aviva Encore et encore des examens. À croire que quelque chose a changé depuis hier.

Amil Tu as besoin que je t'aide à te lever du lit ?

Aviva Non. *Aviva est faible. Amil se tient à côté d'elle quand elle se lève, puis il la soutient lorsque tous deux se dirigent vers les toilettes en marchant lentement.*

Amil Tu sais bien que j'essaie seulement de t'aider.

Aviva Tu peux difficilement m'aider quand tu ignores ce par quoi je passe. Comme mon père me disait toujours (*elle dit la phrase en*

arabe), un homme ne peut pas devenir un bon médecin s'il n'est jamais tombé malade.

Amil C'est un beau dicton. Je l'approuve.

Aviva Tu ne me comprendras jamais, je suppose. Jusqu'au jour où tu seras aussi vieux que moi, tu ne comprendras pas que la dernière chose que je désire est qu'on m'aide à me lever du lit. *Elle entre aux toilettes pendant qu'Amil l'attend. Lorsqu'elle ressort, Amil lui prend la main et la raccompagne à son lit.* Je me sens un peu faible, j'ai la tête qui tourne.

Amil Cela t'arrive surtout lorsque tu te lèves. C'est certainement parce que tu n'as pas encore bu ton café. *Amil l'aide à se rallonger.*

Aviva Certainement.

Amil Tu verras que cela va s'arranger au cours de la journée.

Aviva J'ai un fils. Il s'appelle Yoni. Il doit venir aujourd'hui. Tu pourras vérifier ce qu'il en est ?

Amil Oui, bien sûr, je vais m'en occuper. *Amil prend le dossier et sort de la chambre. Tout en marchant, il sort son téléphone portable et compose un numéro.*

Tableau 3

La chambre d'Aviva. Elle est allongée et soupire, l'air un peu désorientée – durant cette scène, Aviva se lève et s'exprime en arabe, son discours est faible et décousu. Amil parle en hébreu. Avant qu'Amil aide Aviva à s'allonger, il arrose les plantes qui sont à côté du lit.

Amil Bonjour, Aviva, je m'appelle Amil et je suis ton infirmier soignant.

Aviva *En arabe.* Bonjour.

Amil *Il s'approche d'elle.* L'arabe te va bien. Alors, comment te sens-tu aujourd'hui ?

Aviva *En arabe.* Je me sens un peu désorientée et faible.

Amil Tu sais qu'aujourd'hui est pour toi un jour spécial ! Quelqu'un vient te voir.

Aviva *En arabe.* C'est Yoni ? J'ai un jeune fils adorable. Il m'a dit qu'il viendrait certainement aujourd'hui.

Amil La personne qui vient te voir aujourd'hui est envoyée par la Fondation pour le bien-être des rescapés de la Shoah. Elle va recueillir ton témoignage concernant ton passé. Si ton cas répond aux critères, tu pourras recevoir une pension qui te rendra bien service. Je sais que Yoni et toi avez un peu de mal à verser les mensualités de ton séjour ici.

Aviva *En arabe.* Je n'ai pas du tout besoin d'aide.

Amil Alors disons que ce n'est pas pour toi, ce sera pour acheter d'autres plantes. *Alors qu'il a fini de lui prendre la tension artérielle et de procéder aux autres examens, son téléphone sonne.* Allo ? Bonjour, Yoni, comment vas-tu ? Oui, je vais bien, je te remercie. Finalement, tu viens, aujourd'hui ? Je comprends. Nous pourrions essayer de repousser l'interview pour que tu puisses y assister ? Elle te réclame, comme toujours. Le fait est qu'elle ne se sent pas très bien, ce matin, elle est un peu perturbée, mais aussi têtue que d'habitude. Ah oui, cela ne changera jamais. Elle ne parle pratiquement qu'en arabe, et pas toujours de façon très claire. J'espère que cela va marcher, aujourd'hui, et qu'ils lui autoriseront la pension. Je ne peux pas te le promettre mais j'essaierai. Peut-être vaudrait-il tout de même mieux attendre pour que tu puisses être à côté d'elle ? Pas de problème, je te tiendrai au courant. Au revoir.

Aviva Tu parlais avec Yoni ?

Amil Non, avec la personne qui doit venir te voir ce matin.

Aviva *En arabe.* Quand est-elle censée arriver ?

Amil D'ici dix minutes.

Aviva *En arabe.* Mon jeune fils Yoni est aussi censé venir me voir aujourd'hui. Tu pourras vérifier ce qui se passe avec lui ?

Amil Pas de problème, je le ferai. *Son téléphone sonne à nouveau.* Bonjour. Oui, c'est Amil. Aviva est au troisième étage, chambre 340. Je viendrai à ta rencontre, appelle-moi quand tu t'approches. *Il raccroche.* Aviva, la dame qui vient t'interviewer sera là dans un instant. Je vais à sa rencontre, dis-moi si tu as besoin d'un peu de temps pour t'organiser. Tu veux que je t'accompagne aux toilettes ?

Aviva *En arabe.* Bonne idée. *Elle soupire, épuisée. Amil vient vers elle.*

Amil Je comprends ta souffrance. Je voudrais juste te soulager. *Amil l'aide à se lever du lit.*

Aviva *En arabe.* Cette petite poussée dans le dos, je n'appellerais pas ça un soulagement, mais merci quand même. *Elle entre aux toilettes, Amil l'attend à l'extérieur, elle ressort et saisit la main d'Amil pour marcher jusqu'au lit. En arabe.* Pourrais-tu m'aider à m'occuper des…

Amil Je les ai déjà arrosées aujourd'hui.

Aviva *En arabe.* Vraiment ?

Amil J'ai cumulé plusieurs années d'expérience auprès de tes plantes.

Aviva *En arabe.* Yoni. J'ai un jeune fils qui s'appelle Yoni, sais-tu s'il va me rendre visite aujourd'hui ?

Amil Pour le coup, il devait vraiment venir mais il semble qu'une fois encore, il ne pourra pas.

Aviva *Elle bredouille des mots indistincts en arabe.*

Amil Je te donne maintenant tes deux cachets. Tu devras les prendre avant ton petit déjeuner. *Aviva les prend. Amil continue ses préparatifs habituels et lui emmène un verre d'eau. Amil reçoit un texto.* Aviva, je vais sortir quelques minutes pour aller accueillir la dame qui doit t'interviewer. C'est très important, cette entrevue. Si cela se passe bien, cela deviendra beaucoup plus facile pour vous de payer les mensualités du centre. Cela ne devrait pas durer plus d'une demi-heure et c'est moi qui offre le café.

Aviva Bon.

Amil *Il sort de la chambre et voit Réouth dans le couloir, qui cherche le numéro de la chambre d'Aviva.* Tu viens pour Aviva ?

Réouth Comment as-tu deviné ?

Amil Je n'ai pas l'habitude de croiser ici des personnes jeunes.

Réouth C'est un bâtiment immense et très compliqué, avec un vrai labyrinthe de couloirs.

Amil L'essentiel est que tu aies fini par trouver.

Réouth Tout à fait d'accord. Enchantée, je m'appelle Réouth.

Amil Amil. Enchanté. Je suis l'infirmier du département. J'assisterai à l'entretien.

Réouth Son fils était censé être là, non ? Il ne viendra pas, en définitive ?

Amil Oui, il aurait dû être là mais il a été retenu à son travail.

Réouth Il nous rejoindra ? J'ai besoin de lui demander certaines précisions.

Amil Non, je ne pense pas, mais il sera joignable au téléphone.

Réouth OK.

Amil Tu travailles pour la Fondation ?

Réouth Oui. Je vois que la demande nous a été adressée par la maison de retraite. En général, c'est la famille qui s'en charge.

Amil En fait, c'est moi qui ai rempli le dossier. Ici beaucoup de personnes âgées reçoivent des pensions de la Fondation pour le bien-être des rescapés de la Shoah, et après m'être renseigné auprès d'une des secrétaires, j'ai appris que vous aviez commencé à reconnaître l'éligibilité des rescapés originaires d'Irak. La famille d'Aviva a de grandes difficultés économiques et ils envisagent de la transférer à un établissement public.

Réouth Amil, il faut que tu comprennes, beaucoup de personnes demandent à recevoir cette pension et quelqu'un est bien obligé de faire le tri. Selon les rapports, il semble que son état cognitif ne soit pas bon, et il est probable que j'aurai beaucoup de difficultés à recueillir son témoignage. Est-ce qu'elle communique correctement ?

Amil Les bilans neuropsychologiques ne racontent pas tout. Dans son cas, cela dépend des jours. Mais elle est capable de comprendre ce qu'on lui dit et de parler d'elle. Son passé, elle l'évoque de manière très claire. En revanche, elle ne se rappelle pas des événements de la veille.

Réouth Ce n'est pas que je ne vous crois pas, mais tout le monde a besoin d'argent et on ne peut pas en donner à tout le monde. Je suis tenue de travailler de manière organisée, en suivant les protocoles.

Amil Je comprends. Je suis certain que cela se passera bien : ces derniers temps, elle a tendance à mélanger les langues et elle se met à parler en arabe. C'est un phénomène fréquent chez les patients atteints de la maladie d'Alzheimer, la mémoire récente tend à disparaître et la langue maternelle refait surface. Nous avons une autre patiente dans le même cas, qui elle ne parle plus qu'en polonais. Du coup, je la comprends moins bien, elle.

Réouth Tu veux dire qu'Aviva ne comprend plus du tout l'hébreu ?

Amil Elle le comprend, seulement elle le mélange avec l'arabe lorsqu'elle parle. Mais je serai là pour traduire si nécessaire. Cela dit, je connais assez bien son histoire…

Réouth Ma connaissance de l'arabe se limite à la période des classes de mon service militaire.

Amil Super, je ne savais pas qu'on enseignait l'arabe à l'armée.

Réouth Il n'y a pas de quoi s'en réjouir. Cela se résumait à une seule phrase *(elle prend un ton de commandement et Amil sursaute en l'entendant)* : « *Wakif, wakif wal lo ana batoukhak !* »

Amil On dit *wakef*, pas *wakif*, et je ne pense pas que ce sera très utile pour l'entrevue d'aujourd'hui.

Réouth On ne peut pas savoir. *Réouth essaie de faire rire Amil mais lui ne voit pas ce que cela a de drôle.* Bon, alors pour l'instant, je vais me fier à toi pour la traduction. On fera ce qu'on pourra…

Amil Parfois, cela lui prend un peu de temps pour qu'elle se sente vraiment à l'aise, il ne faudra pas t'en alarmer.

Amil et Réouth entrent dans la chambre d'Aviva.

Amil Aviva, je te présente Réouth. Nous allons parler à présent de ta vie en Irak.

Réouth Comment vas-tu, Aviva ? Tu as des plantes superbes !

Aviva *En arabe.* Ça va.

Réouth OK… Laisse-moi un instant, Amil, pour que je mette en route le dictaphone. Bien, tu es prête, Aviva ?

Aviva *En arabe.* Prête ? Pourquoi ?

Amil Oui, elle est prête, commençons.

Réouth Parfait. Nous sommes dans la chambre d'Aviva avec celle-ci et Amil, son infirmier-soignant. Numéro de dossier 3095, nous entamons l'entretien visant à recueillir son témoignage, conformément à la loi sur l'éligibilité aux allocations en vertu de son emprisonnement en Irak en mars 1941. Bien, comment vas-tu, Aviva ?

Aviva *En arabe.* Super.

Réouth Comment te sens-tu ?

Aviva *Elle regarde Réouth et met du temps à réagir.* Parfaitement bien.

Réouth Dis-moi, d'où vient ce bel arabe que tu parles ?

Aviva regarde Réouth sans répondre. Un moment de silence.

Amil C'est bien que tu poses la question. Elle est originaire de Bagdad. De Bagdad la magnifique.

Réouh On raconte en effet que c'était une très belle ville. Aviva, tu peux me raconter un peu ton enfance à Bagdad ?

Silence. Amil et Réouth fixent Aviva.

Aviva *En arabe.* J'avais 14 ans, j'avais quatre sœurs, à Bagdad… *Elle s'enroue peu. Amil lui tend un verre d'eau.*

Amil Ils avaient une très grande maison, à Bagdad. À sa naissance, elle portait le nom d'Evelyne. La famille possédait des palmeraies. Elle avait quatre sœurs. Elle aimait bien l'école et ses amis, elle s'intéressait beaucoup aux plantes et à la nature. Elle voulait étudier les végétaux, j'ai oublié comment s'appelle ce métier.

Réouth Botaniste.

Amil Ah oui, pourquoi cela te semble bizarre ?

Réouth C'est une aspiration un peu spéciale pour une femme qui vivait dans un pays arabe autour des années 30.

Amil Peut-être. Quoi qu'il en soit, on peut constater qu'il en reste quelque chose dans son amour des plantes.

Réouth Alors dis-moi, quand as-tu changé ton nom de Evelyne à Aviva ?

Aviva *En arabe.* Seulement quand nous sommes arrivés en Israël.

Amil Lorsqu'elle était plus âgée, quand ils sont arrivés en Israël. Depuis elle s'appelle Aviva.

Réouth Qu'est-ce que tu te rappelles de ton enfance là-bas ?

Aviva *En arabe.* Bagdad, c'est un endroit magnifique.

Amil Elle a eu une enfance magnifique. Elle aimait sa maison.

Réouth À quel moment la situation a-t-elle commencé à se dégrader ?

Aviva *En arabe.* Quand j'étais plus grande, c'est alors que j'ai commencé à m'en apercevoir.

Amil Quand elle a grandi, elle a commencé à en prendre conscience.

Réouth Qu'a-t-elle ressenti ?

Aviva *En arabe.* Que je n'étais pas désirée, que j'étais mise à l'écart.

Amil Qu'elle ne trouvait plus sa place du point de vue social, qu'elle se sentait mise à l'écart.

Réouth Ce ne doit pas être simple, de se sentir à l'écart dans son propre foyer.

Amil Oui, je pense qu'à l'adolescence, nous avons tous besoin de faire partie d'un groupe.

Réouth En effet, et pas seulement à l'adolescence.

Amil C'est vrai.

Réouth Te rappelles-tu d'un événement particulier durant lequel tu t'es sentie mise à l'écart ?

Aviva *En arabe.* Non, peut-être quand nous jouions avec les enfants du quartier, il y avait toujours quelqu'un pour rappeler le fait que j'étais Juive.

Amil Par exemple quand elle sortait jouer dehors avec les enfants, il y avait toujours quelqu'un pour parler du fait qu'elle était Juive. En réalité, tout se passait bien, jusqu'à ce qu'on lui rappelle qu'elle était différente.

Réouth Alors quand la décision de quitter le pays a-t-elle été prise ?

Aviva *En arabe.* Moi, je n'ai jamais pris la décision de quitter le pays pour venir en Israël.

Amil Ce n'était pas facile. Elle n'a jamais choisi de partir.

Réouth Ça veut dire quoi, qu'elle n'a pas choisi de partir ?

Aviva *En arabe.* La vie a choisi pour moi.

Amil La vie a choisi pour elle.

Réouth Pourquoi ne vouliez-vous pas venir en Israël ?

Amil Elle ne voulait pas partir. J'ai l'impression qu'on n'abandonne pas aisément la maison dans laquelle on a grandi, même si l'on s'y sent rejeté. Parfois la vie nous contraint à nous éloigner pour nous reconstruire ailleurs. On ne nous laisse pas tellement le choix.

Réouth Comment la situation a-t-elle commencé à se dégrader ?

Amil Ah, cette partie de l'histoire, je la connais sur le bout des doigts.

Aviva *En arabe.* Des officiers de la police sont venus chez moi. *Amil verse un verre d'eau à Aviva, qui boit une gorgée avant de poursuivre.* Les choses se sont passées très vite…

Amil Elle jouait dehors avec des amis quand on est venu lui dire de se dépêcher de rentrer chez elle parce que des policiers étaient

venus. En entrant, elle était inquiète, alors elle n'a pas pensé à enlever sa veste.

Aviva *En arabe.* C'est ma grand-mère qui me l'avait cousue.

Amil C'est sa grand-mère qui la lui avait cousue. Quand elle est rentrée chez elle sans retirer sa veste, l'officier de police a pensé qu'elle avait quelque chose à cacher. Il lui a ordonné de la retirer. Elle a refusé. Après qu'ils aient fait pression sur elle et que ses parents s'en soient mêlés, elle a fini par leur donner sa veste.

Réouth Et alors ? Qu'est-ce qui s'est passé ?

Amil Le policier a trouvé un morceau de journal imprimé en hébreu.

Réouth Les parents n'ont pas réussi à s'opposer à cette arrestation ? Elle n'avait que 15 ans.

Aviva *En arabe.* Oh oui, ils ont bien essayé…

Amil Oui, ils ont essayé de les empêcher de l'emmener, mais cela n'a fait qu'encourager les policiers à l'arrêter.

Réouth En fin de compte, ils t'ont placée en détention ?

Aviva *En arabe.* Oui.

Réouth Alors comme ça, tu es arrivée en prison à cause d'un petit bout de journal imprimé en hébreu ?

Aviva *En arabe.* Oui.

Amil D'après ce que j'ai compris, la langue hébraïque était interdite. Il suffisait de trouver quelque chose qui y ressemble pour se retrouver en prison. C'est comme de nos jours, la police ne parvient pas à enrayer la délinquance, n'est-ce-pas ? Mais s'ils arrêtent quelqu'un, il faut bien qu'ils en fassent quelque chose. Tout ce qu'ils essayaient de faire, c'est d'attraper quelqu'un.

Réouth Je connais ce problème de près. Je suis toujours celle dont la voiture est amenée à la fourrière alors que tout le monde est parqué sur des emplacements interdits. Alors, Aviva, ils t'ont emmenée de la maison ?

Aviva *En arabe.* Oui.

Amil Oui, ils l'ont placée en détention au poste de police et ont essayé de l'interroger.

Réouth Et alors ?

Amil Elle a été envoyée en prison sous l'inculpation d'intelligence avec le mouvement de résistance juive. N'est-ce pas, Aviva ?

Aviva *En arabe.* Oui, collaboration avec le mouvement de résistance…

Réouth Pour quelle durée as-tu été emprisonnée ?

Aviva Longtemps…

Amil Six mois.

Réouth C'est beaucoup. Tu en as gardé des cicatrices ?

Amil Regarde ses mains, tu peux voir qu'on lui a cassé les doigts. Une de ses phalanges n'a jamais tout à fait retrouvé sa forme initiale.

Réouth Comment a-t-elle fini par sortir de prison ?

Amil On a autorisé une libération contre caution à condition que la famille quitte l'Irak.

Réouth Heureusement que c'était encore possible. Et quand vous êtes arrivés en Israël, vous vous êtes au moins sentis soulagés ?

Aviva *En arabe.* Non. Là-bas, nous étions trop juifs et ici, trop arabes.

Amil Non, si là-bas c'était un problème d'être juif, ici c'était un problème d'être arabe.

Réouth Comment ça ?

Amil Celui qui n'arrive pas à changer est rejeté. Tu sais bien, Réouth, ce que font ceux qui ne font pas partie du groupe, ils cultivent des coutumes et des lieux qui leur permettraient de se sentir chez eux. Quand bien même cela impliquerait de quitter son foyer et de tout reconstruire ailleurs. Quand bien même ce serait pratiquement impossible.

Réouth Tu finiras toujours par te trahie et par révéler que tu es autre. Moi, cela me semble être un problème d'identité insoluble.

Amil Oui, plus ou moins.

Réouth L'histoire qui ne finit jamais.

Aviva *En arabe à Amil.* Tu pourrais me verser encore un peu d'eau. *Aviva commence à se sentir mal. Amil lui remplit un verre d'eau et Aviva en boit une gorgée.* Je ne me sens pas bien. Tu pourrais me donner maintenant mon cachet ?

Amil Oui, pas de problème. *Il sort de sa poche une plaquette de cachets et en donne un à Aviva, qui l'avale avec un peu d'eau.* Réouth, je crois que nous allons devoir en rester là.

Réouth OK.

Amil Je raccompagne Réouth et je reviens. Appuie sur la sonnette si tu sens que la tête te tourne de nouveau, OK ?

Aviva acquiesce de la tête. Réouth range son dictaphone ; Amil et Réouth se lèvent.

Réouth Bon, au revoir, Aviva, j'ai été enchantée de faire ta connaissance et d'entendre ton histoire. Porte-toi bien.

Amil et Réouth sortent de la chambre vers le couloir.

Réouth Depuis combien de temps es-tu infirmier ici, pour connaître par cœur toutes ses histoires ?

Amil Trois ans.

Réouth Ça me paraît être un temps long.

Amil Oui, parfois c'est dur.

Réouth En définitive, cela valait le coup de venir. D'après son dossier, je craignais de me déplacer pour rien mais j'ai tout de même réussi à entendre son histoire. Toi, elle te reconnaît ? Tu la vois tous les jours, non ?

Amil Oui, même si parfois elle met du temps à l'admettre.

Réouth Je suis contente d'apprendre qu'elle te reconnaît. Apparemment, cela ne va pas de soi.

Amil Je la comprends mieux de jour en jour. Ne te laisse pas abuser par ce que tu as vu, Aviva est une des femmes les plus fortes que je connaisse. Elle me rappelle ma grand-mère, aussi têtue l'une que l'autre.

Réouth Et son fils, il vient la voir de temps en temps ? Il est impliqué dans ses soins ?

Amil Il ne vient que rarement. J'espère que la pension lui permettra de rester ici. Les établissements publics sont catastrophiques. Tu sais plus ou moins quand nous recevrons une réponse ?

Réouth Il faut encore régler quelques dernières questions bureaucratiques et son dossier passera en commission. Cela devrait prendre encore un mois. Tu m'excuses mais il faut que je continue la tournée de mes petits vieux.

Amil Cela me fait plaisir à entendre, que je ne suis pas le seul à faire sa tournée des petits vieux.

Réouth Moi aussi, cela me fait plaisir. Tu viens d'où ?

Amil Je loue à présent un appartement à Haïfa. Je suis originaire de Nazareth.

Réouth Ha, c'est une ville que j'ai envie de visiter depuis longtemps. J'ai entendu dire qu'on y faisait un *knafé* fabuleux.

Amil Ah oui. Ça aussi.

Réouth Ce serait génial de découvrir la ville avec quelqu'un du coin, qui la connaît bien. Tu veux bien noter mon numéro de téléphone ? Cela dit, il vaudrait mieux que tu l'aies, au cas où elle se rappellerait de quelque chose qu'elle a oublié de me dire.

Amil D'accord, super. *Amil, un peu gêné, sort son téléphone portable et enregistre le numéro de Réouth.*

Réouth Dis-moi, Amil, on t'a déjà fait remarquer que tu ne ressemblais pas du tout à un Arabe ?

Rideau

אוקסימורון

פאדל נאשף

מחזה במערכה אחת

דמויות:

***סועאד:** אישה ערביה בסוף שנות העשרים לחייה*

***סמיר:** גבר ערבי בסוף שנות העשרים לחייו*

***שני:** אישה יהודית בסוף שנות העשרים לחייה*

מערכה ראשונה

סצנה 1

[דירת סטודיו, בה מיטה וספה אחת מול השנייה, מזנון אלכוהול בצד ועמדת קפה. סועאד וסמיר יושבים על הספה אחד ליד השנייה שותים אלכוהול]

סועאד: אתה יודע. הזזת לי משהו מאז השיחה האחרונה שלנו אני באמת מרגישה שאין לי אתגר בעבודה.. דברים פשוט קורים אני מרגישה שאני עושה את העבודה שלי כל כך טוב שהפכתי לאדם שקוף.

סמיר: את המצבר בחברה שלך, לא יודעים שהוא קיים עד שהוא מפסיק לעבוד.

סועאד: לא לא, אני שם.. כולם יודעים שאני שם פשוט לא מטפחים אותי לא מאתגרים לי את האינטלקט

סמיר: טוב שיש לך אותי בשביל זה..

סועאד: מי אמר שאתה מאתגר אותי?

סמיר: את.

"הזזת לי משהו" אמרת את זה בדיוק לפני 5 שניות

סועאד: אני לא יודעת..

סמיר: אני אגיד לך מה..

סועאד: מה?

סמיר: בואי נתחרה במי מסיים את הכוס יותר מהר ואז לא יישאר אינטלקט לדבר עליו

סועאד: נו סמיר, אני רצינית עכשיו.

סמיר: אוקי אוקי, אז את לא מרגישה שיש לך אתגר, תמצאי אחד..

סועאד: זה לא זה, אני פשוט לא יודעת אם זה העבודה ,אם זה אני אם זה היקום ,אני מרגישה שהייתי בתרדמת בשלוש שנים האחרונות. הזמן זז לי כל כך מהר ושום דבר לא השתנה

סמיר: אז תתעוררי מהתרדמת!

סועאד: זה לא כזה קל

סמיר: לא אמרתי שזה קל, חוץ מזה ממתי את כזאת מורבידית בואי תרגיעי את עוד עובדת יש כאלה שהיו רוצחים בשביל להיות בעבודה שלך

סועאד: חולה על הלטינית שלך.

סמיר: עוד מילה שאמרו לידי וזכרתי

סועאד: לא יודעת הכול מרגיש כל כך אפל העתיד לא ידוע העבר חרא והווה..

סמיר: את מחליטה מה לעשות עם ההווה, לעשות איתי אהבה או לשתות לי את המוח.

סועאד: ההווה מורבידי סמיר הוא פשוט בצניחה חופשית

סמיר: תפתחי מצנח ותמזגי לי בירה

סועאד: הרגשתי טוב היום כשחילקתי מדבקות בבתי קפה, הרגשתי מועילה *[ניגשת למזנון ומוזגת לסמיר כוס שתיה]*

סמיר: איזה מדבקות?

סועאד: מדבקות החרמת בחירות, פשוט לא להצביע

סמיר: מועילה ממש אני חייב להגיד

סועאד: אתה מצביע?

סמיר: בטח

סועאד: למה?

סמיר: למה לא?

סועאד: *שמעת על (נורמליזציה, normalization,* تطبيع)

סמיר: כן נו ואיך זה קשור?

סועאד: זה הכי קשור, אתה ועוד רבים כמוך שמצביעים ומעידים על שביעות הרצון שלהם מהמערכת כשצריך לעשות בדיוק את ההפך..

סמיר: *[מתלהם]*

ועל מה חוסר ההצבעה מעיד בדיוק?

על חוסר אכפתיות!

סועאד: לשים פתק לבן מעיד על חוסר שביעות רצון ולא על חוסר אכפתיות תשאל אומות מדוכאות אחרות

סמיר: *[נעמד, דוחף אותה]*

סועאד: מה אתה עושה?

סמיר: *[דוחף אותה שוב]*

סועאד: *[דוחפת אותו חזרה]*

סמיר: תודה, הוכחת את מה שאני אומר

סועאד: מה?

סמיר: חוסר תגובה, חוסר פעולה גורר שידחפו אותך שוב ושוב..

סועאד: החרמת בחירות זה תגובה לגיטימית

סמיר: תגידי את זה תוך כדי שאת מקבלת מכה שמעיפה אותך לשולי החברה..

מה קורה יום אחרי זה? נגיד והערבים לא מצביעים

חשבת על זה פעם?

סועאד: *[מגמגמת]*

בטח שחשבתי..

סמיר: כן.. לכן את מגמגמת..

במקום לבנות תשתיות אנחנו בונים עוד ועוד מכשולים, זאת צורת מחשבה הרסנית הילדים שלנו ישלמו את המחיר... מה תגידי לבן שלך עוד 30 שנה? שניסית?

סועאד: אז מה את מציע בדיוק?

סמיר: עתיד מבטיח יותר, להתמקד בחינוך פוליטי ולא בהימנעות פוליטית להבין שהכוח שלנו טמון בפרט הכי חלש בחברה.. לתמוך בו לחזק אותו ללמד ולחנך אותו

סועאד: חיזקנו אותו הוא חכם מדופלם ויודע לבחור מה טוב בשבילו מה הלאה? איך המהלך הזה יתרום לנו?

סמיר: נפסיק להיות כבשים

סועאד: כבשים שטובחים?

סמיר: כבשים שהולכות בעד

סועאד: אתה אומר בעצם שלאנשים אין דעות?

סמיר: *[מהרהר לרגע]*

הבדואים פיתחו שיטה לרעיית צאן

הם לוקחים טלה זכר ומפרידים מהעדר נותנים לו לינוק מהחמור, כשהוא גדל מסרסים אותו ומטפחים לו את הצמר נותנים לו אוכל מיוחד שישמין ובצוואר תולים פעמון.

הכבש הופך לגיבור העדר וכולם הולך בעקבותיו, מה שהם לא יודעים שהכבש לא זז מהמקום בלי שהחמור יזוז כי הוא האבא או האימא שלו והחמור כמובן זז רק בעקבות בעליו.

סועאד: פולקלור פלסטיני?

סמיר: מסר בן מאות שנים, אל תהיי כבשה..

סצנה 2

[שני בדיוק נכנסת לחדר, סמיר יושב על הספה עם כוס שתייה ביד]

שני: שתית בלעדי?

סמיר: חיכיתי לך כל היום

[ניגש למזנון ומוזג]

שני: ממש..

סמיר: באמת שכן, למה הגעת כל כך מאוחר?

שני: בדיוק סיימתי לקרוא, ובאתי ביזנס ביפור פלז׳ר.

סמיר: אז אני הפלז׳ר?

שני: לא תמיד, לפעמים אתה סתם מעצבן

סמיר: זה כיף לעצבן אותך, זה מבליט לך את הגומות

שני: אין לי גומות..

סמיר: זה אני והדמיון הפרוע שלי

שני: מה אתה עוד מדמיין?

סמיר: אני לא צריך לדמיין תסתכלי על עצמך..

שני: *[שותקת, מסמיקה]*

סמיר: את קורנת בבוקר והתנועות שלך מלוות אותי כל היום

שני: *[ברכות, היא מוחמאת]*
למה? איך אני זזה?

סמיר: *[מתלבט איך לענות]*
את כמו חתיכת מתכת שאני מתמגנט אליה בצורה מושלמת

שני: זה נשמע כאילו דקלמת את זה כל היום

סמיר: דקלמתי כן..

שני: כבשת אותי כבר אתה יכול להפסיק לנסות

סמיר: כבשתי! זאת מילה קצת גדולה

שני: אני מתכוונת שאני כבר כאן, ואין צורך להתאמץ להביא אותי..

סמיר: אני מבין...

שני: בכל מקרה אל תפסיק זה נשמע טוב..

סמיר: היכולות שלך מדהימות אותי כל פעם מחדש.. את כמו בצל מקלפים שכבה בשביל לגלות עוד שכבה.. זה גורם לי לתהות מה תעשי בעתיד.

שני: הרסת את הרומנטיקה! אני? בצל?

סמיר: זה מטאפורה בן אדם!

שני: אני פשוט מאכילה אותך מהדייסה שלך...

סמיר: טעים

שני: אני לא ממש יודעת מה העתיד צופן..

סמיר: אין תוכנית ברורה בקיצור..

שני: דווקא יש, זה תלוי מה אעשה איתה

סמיר: איזה?

שני: להיות שרה!

סמיר: זה נשמע כזה רחוק!

שני: אני יכולה להגיע לזה! אבא שלי מנסה לשכנע אותי להתמודד הוא הבטיח שאני אהיה בעשירייה הפותחת בפריימריז..

סמיר: כמה זמן אתם מדברים על זה?

שני: כבר תקופה ארוכה, שבוע שעבר הפך לאקטואלי.

סמיר: את באמת שוקלת את זה?

שני: תמיד רציתי להשפיע לחולל שינוי ואולי זאת הדרך.

סמיר: איזה שינוי את רוצה לחולל?

שני: כל מני אתה יודע, אני דואגת לקשישים אני דואגת לנוער עם החינוך העקום שהוא מקבל..

סמיר: נראה לי שאת צרכיה את זה כתוב איפה שהוא, את לא רוצה שיפתיעו אותך בשאלה ולא תדעי לענות

שני: *[מתרגזת ומדברת בצורה אימפולסיבית]*

נראה לך שלמישהו אכפת איך וכיצד אני רוצה לחולל את השינוי שאני רוצה לחולל, פספסת את העיקר! זאת מפלגה ימנית כל מה שמעניין אותם זה צבא ,ביטחון ואיך אנחנו הולכים לזיין את הערבים

סמיר: *[שתיקה]*

שני: *[מובכת, חוזרת בה]*

סליחה לא התכוונתי לזה כמו שזה יצא

סמיר: חתיכת פוליטיקאית פח נפלת במבחן הראשון שלך, שום דבר ממה שנאמר אינו חדש לי, לפחות אני יודע שאת פופוליסטית ואני לא אצביע לך.

שני: אני ריאלית

סמיר: צודקת אני שמח שאת מתוודה שאת רוצה לזיין אותי, חיכיתי לזה כל היום

שני: *[צוחקת]*

אידיוט...

סמיר: ועכשיו באמת?

שני: מה באמת?

סמיר: מה את רוצה לשנות? נניח ואת שרה.. על מה תשפיעי מה את רוצה שיהיה המורשת שלך?

שני: אתה מוכן?

סמיר: *[מחייך, מהנהן לחיוב]*

שני: הרבה מונח על הכף, אני חושבת שאם בגיל 16 17 18 הייתי לומדת להתנהל כלכלית, הייתי יוצאת לעולם בתחושה אחרת..

או אם היו מסבירים לי וואט דה פאק עושים עם כל הרגשות האלה ואיך עובדים איתם במקום להיות עבדים שלהם...

ואם היו מסבירים לי על הגוף שלי ועל המיניות שלי ולא הייתי צריכה ללמוד מפורנו או מהסביבה שלי

ואם הייתי מבינה כבר אז מה זה קיימות ושלי יש כח ליצור משהו בר קיימא הייתי מסתובבת בעולם הזה כבר בגיל צעיר מתוך תחושה של ערך עצמי ומסוגלות

ולא מנסה להסתיר על החוסר ערך עצמי שלי בכל מיני התנהגויות הרסניות של אנשים צעירים

סמיר: כל הכבוד. כל הכבוד

[נעמד ומוחא כפיים]

שני: תודה תודה...

סמיר: ככה שרה צריכה לדבר..

שני: רק התחלתי, אתה מוציא ממני דברים טובים

סמיר: זה באמת כיף לשמוע אותך מדברת, לראות בן אדם נקי לפני שהתלכלך ושכח למה הוא בחר בדרך הזאת מלכתחילה..

שני: אני רוצה לתת לך מכות עכשיו... מי אמר שאני הולכת להתלכלך או לשכוח

סמיר: אני רק אומר שזה כיף לראות פוליטיקאית בהתהוות מה תעשי זה כבר החלטה שלך

שני: אני עדיין רוצה להרביץ לך...

סמיר: מה עשיתי עכשיו?

שני: כלום, לא עשית כלום

סמיר: *[שותק]*

[בוהה בתקרה]

שני: על מה את חושב?

[שואלת לאחר כמה רגעים]

סמיר: *[לא עונה]*

שני: *[שותקת ממשיכה להסתכל עליו]*

סמיר

[מחבק אותה]

שני: אני מרגישה התכווצות בחזה שלי

סמיר: כואב לך?

שני: לא.. אני מרגישה טוב

סצנה 3

[שני וסמיר יושבים על אותה ספה, שני מרגישה בנוח ומניחה את רגליה על סמיר]

שני: אני לא מבינה למה אתה לא נלחם עלי?

סמיר: למה אני צריך להילחם עליך? את כאן!

שני: כשנפגשתי עם האקס שלי לפני שבועיים זה אפילו לא הזיז לך..

סמיר: זה לא עניין של הזיז או לא, אני חושב שלמעשים שלי אין חשיבות את יכולה להחליט לחזור אליו ולעזוב אותי או להישאר כאן...את לא הרכוש הפרטי שלי..

שני: בדיוק על זה אני מדברת אתה לא נלחם, אתה אפילו לא מנסה לגרום לי להישאר כאן

סמיר: זה לא מספיק להגיד לך שאני שמח שאת כאן ולא בשום מקום אחר? לא לנסות לשלוט בחיים שלך?

שני: אני לא יודעת אם זה מספיק

סמיר: את רוצה לספר לי איך היה אתמול במרפאה?

שני: אני רוצה לספר לך אבל אני לא אוהבת את הצורה שאתה משנה בה נושא..

סמיר: החיים קורים שני, את רוצה שנמשיך לדבר על זה שאני לא נלחם עליך? בואי נדבר על זה..

שני: אני רוצה להרגיש נחשקת פשוט..

סמיר: *[מבליג]*

אני אשתדל..

שני: תפסיק לדחוף אותי עם שתי הידיים, אני לא מבינה למה אתה חייב להיות כזה חסר רגישות

סמיר: אני לא דוחף, אני רוצה לחבק.. אבל הדבר הזה יוצא מכלל שליטה *[מתקרב אליה]*

שני: הכול בשליטה, אתה צריך לגלות יותר אכפתיות

סמיר: אני מנסה! רציתי לבוא איתך אתמול ולא נתת לי, בחרת לא לערב אותי בכל מה שקורה..

שני: אני לא צריכה שאתה תהיה שם.. לפחות לא עכשיו..

סמיר: אז לפחות תספרי לי מה היה?

שני: לא היה כלום!

סמיר: נו..

שני: הרופא חפר לי על זה שאני לא צריכה לעשות הפלה

סמיר: איזה חצוף!

שני: הוא פשוט נדחף.. למה את רוצה לעשות הפלה? למה לא לגדל ילד? אלף למה ולמה

סמיר: מה אמרת לו?

שני: שהאבא לא בתמונה...

סמיר: אוקי..

שני: הוא אמר שאני צריכה להכניס אותו לתמונה..

סמיר: *[שותק]*

שני: קבעו לי לשבוע הבא...

סמיר: אני איתך..

שני: כן..

סמיר: מה חייאתי מה?

שני: אני לא יודעת.. כל החוויה הזאת קצת מטלטלת..

סמיר: על מה את מדברת?

שני: ישבתי שם בחדר המתנה, נשבעת לך המקום הזה זה כמו המיקרוקוסמוס של המדינה.

סמיר: עולם קטן אא?

שני: האנשים בחדר המתנה, הכל מהכל...
היו שם זוג רוסים שלא הבנתי מהם מילה אחת

סמיר: ממש מיקרוקוסמוס

שני: זה לא הכל
היו שם עוד זוג ערבים שגם אותם לא הבנתי חוץ מהמובן מאליו

סמיר: מה?

שני: "בסדר", "סבבה", "יאללה", אפילו "אין בעיה" כאלה... הם אמרו "אללה" די הרבה...

סמיר: כן אללה קשור לכל דבר שאנחנו עושים..

שני: הוא תמיד קשור
היה את הזוג שחפר על כפכפים במבצע, הזוג שהגיע עם 3 ילדים מתחת ועוד בחורה לבד כמונו..

סמיר: חיים זה מאחורינו...

שני: עוד לא..

סמיר: לא יודע, אני חושב שצריך להסתכל קדימה.. להתקדם כל הזמן ולא להיתקע במקום..

שני: להביא ילד זה להיתקע במקום?

סמיר: *[מתלבט]*

אני לא יודע אם אני מוכן לזה

שני: אבל אני כן!

סמיר: ומה תעשי תגדלי אותו לבד? בלי אבא?

שני: אבל יש לו אבא..

סמיר: אבל הוא לא בתמונה.. את מבקשת ממני להשתקע אני מבקשת ממני לבנות קן ואני לא מוכן לא כאן לא עכשיו..

שני: אז מתי? איפה?

סמיר: אין לי תשובה לזה, אני צריך להיות מוכן אני צריך לרצות את זה

שני: אבל אני מרגישה מוכנה..

סמיר: את מוכנה לצאת עם הילד הזה למשפחה שלך? הם לא יודעים שאני קיים..

שני: אני מוכנה לעשות את מה שצריך, אני צריכה שתחשוב על זה לפחות...

סמיר: אני לא יכול, אין לי זמן לחשוב על זה.. אם לא נספיק לעשות הפלה לא יהיה לי על מה לחשוב..

יש לי כל כך הרבה דברים שאני רוצה לעשות וילד פשוט יבטל אותם.. מה איתך? לך אין חלומות?

שני: אפשר לדחות אותם..

סמיר: לדחות לדחות לדחות... אני לא רוצה לדחות כלום.. החיים קצרים מדי זה אנוכי לרצות ילד כשאת עצמנו עוד לא הגשמנו מה יש לנו לתת לו כישלון רב תרבותי?

שני: אני אנוכית? אני כישלון? אין לי או לך מה לתת לילד? תסתכל מסביב..

סמיר: הסתכלתי, אני לא רוצה לגדל ילדים כאן אין מה לתת להם חוץ משנאה שמועברת בווריד הוא לא ידע למה הוא שונא הוא פשוט ישנא

שני: *[שותקת]*

סמיר: וכן את כן אנוכית את רוצה משהו שימלא לך את החיים מה שיש לך לא מספיק לך ולא יספיק לך אף פעם, את מסתכלת מסביב ורוצה להיות חלק ממשהו חלק מקבוצת אימהות כי זה טריוויאלי, איפה הקבוצה האמיתית שלך? האנשים שדומים לך בשכל ולא בגוף?

שני: אתה לא יכול לשפוט אותי בצורה הזאת הרצונות שלי הם טבעיים לגמרי אתה המוזר בכל הסיפור הזה אתה זה שמתנהג כמו אגו מניאק..

סמיר: את באמת רוצה לדבר על מי נורמאלי ומי לא, מי אגו מניאק ומי מתנהג כמו חלק מעדר?

שני: כן בוא נדבר על זה

סמיר: אוקיי... אני חושב שאין לך את מה שדרוש בשביל להיות אינדיבידואל ייחודי ומוצלח את לא גדולה מהחיים.
את חלק מהעדר. עדר שמוכן לשרוף את עצמו ואת החלומות שלו תמורת חלום אימהי לעוס

שני: *[שותקת]*
[דמעות בעיניים]

סמיר: אני מסרב לחיות ככה, אני מסרב להיות אסיר של הרצונות שלך.

שני: *[צועקת את המילה הראשונה, וממשיכה בסגנון דיבור מתאבל]*
"תעוף!
תמריא למה לקשור אותך?
הרי יש לך כנף
פניך כה חפות מפשע
וליבך אופף אותך
אני אסבול כדי שתשמח
אני אמות כדי שתנוח"
[יוצאת מהחדר]

סצנה רביעית ואחרונה

כאן השחקנים יעלו וירדו מהבמה בקצב מהיר.
[סמיר נכנס בצעדים מהירים לחדר, סועאד יושבת שם הוא מתקרב אליה מחבק אותה ומניח עליה את הראש]

סועאד: לא ציפיתי לראות אותך היום

סמיר: גם אני לא

סועאד: מה עובר עליך?

סמיר: הכל! וכלום

סועאד: מה זה אומר?

סמיר: יש לי ג׳ונגל של רגשות בתוכי, אני לא יודע איך לפרש את זה

סועאד: אני יכולה להבין איך אתה מרגיש גם אני מרגישה ככה לפעמים...

סמיר: ומה את עושה כשאת מרגישה ככה?

סועאד: אני בדרך כלל מדברת עם חברה או בוכה לפעמים גם אוכלת משהו..

סמיר: אני לא רעב ואזלו לי הדמעות

סועאד: אז תדבר איתי..

סמיר: חשבת פעם על ילדים? להביא ילדים..

סועאד: חשבתי על זה והחלטתי שאני לא רוצה, אין לי זמן לזה..

סמיר: מה גורם לאנשים לרצות ילדים כל כך חזק?

סועאד: *[שואלת בתקיפות]*

אני לא מבינה לאן השיחה הזאת הולכת? אתה רוצה ילדים עכשיו?

סמיר: *[עונה באדישות]*

אולי כן, יש בעיה?

סועאד: *[ממשיכה בטון תקיף]*

הקשר הזה לא מוגדר עדיין ואתה מדבר איתי על ילדים

סמיר: אז בואי נגדיר את הקשר הזה..

סועאד: *[שותקת]*

סמיר: למה את שותקת?

סועאד: אני לא יודעת איך להגיד לך את זה, יש משהו שלא סיפרתי לך עדיין..

סמיר: אני מקשיב..

סועאד: יש מישהו נוסף בחיים שלי..

סמיר: מה?!

סועאד: רגע אני אסביר

סמיר: אני לא מבין מי זה המישהו הזה

סועאד

המישהו הה הוא הבן זוג שלי אנחנו ביחד כבר הרבה שנים

סמיר: *[מתפרץ לדברים שלה]*

אז את בוגדת בו איתי?

סועאד: אני לא בוגדת באף אחד, זה מערכת יחסים פתוחה אנחנו עושים את זה בהסכמה

סמיר: אז הייתי צריך לדבר איתך על ילדים כדי שתפתחי ותספרי לי סוף סוף?
למה לא סיפרת לי עד עכשיו?

סועאד: רציתי לספר לך, אבל לא ידעתי איך..

סמיר: לא סיפרת לי כי פחדת, את הסתרת את זה ממני בכוונה.. ידעת שזה יפריע לי..

סועאד: הנה סיפרתי לך.. עד כמה שזה מפריע לך אני מוכנה לחיות עם זה, לא הייתי חייבת לך כלום הקשר שלנו עוד לא מוגדר סמיר:
זה בכלל לא משנה אם זה מוגדר או לא, לקחת ממני את האפשרות להחליט אני לא רוצה להיות חלק מהמשחק החולני שלך..

סמיר: זה לא משחק חולני! גברים עושים את זה כל הזמן, לא נשבעתי לך אמונים, הרי היית חופשי להיות עם מי שאתה רוצה במקביל..

סמיר: זה לא משנה כלום, גם אם את צודקת זה לא מעניין את פשוט מעלה בי גועל!

סועאד: *[שותקת]*

סמיר: זה נגמר, כאן! עכשיו!

[סמיר עוזב את החדר באותו קצב שבו הוא נכנס]

[סועאד יוצאת מהחדר]

[סמיר נכנס לחדר שוב, החדר ריק, אחרי כמה שניות שני מצטרפת אליו]

סמיר: *[שמח לראות אותה]*
את כאן! הגעת בזמן הנכון.. התגעגעתי אליך כל כך

שני: *[מתקרבת, מחבקת אותו]*
גם אני התגעגעתי אליך... אבל..

סמיר: אבל?..

שני: יש דברים שהם לא בשליטה שלי..

סמיר: על מה את מדברת?

שני: אתה מבין, זה לא בשליטה שלי..
הבחירות! זה קורה... ואתה לא יכול להיות חלק מזה..

סמיר: אני לא רוצה להיות חלק, מספיק לי אותך..

שני: זה עדיין לא בשליטה שלי

סמיר: אז אני הקורבן הראשון של החלומות שלך!

את המרפק הראשון בקריירה הפוליטית שלך את נותנת לי?

שני: אתה יכול להסתדר בלעדי, תמצא אהבה חדשה אחת שמתאימה לך, זה לא מרפק ואתה לא קורבן דברים פשוט לא בשליטה שלי.

סמיר: *[מתקרב אליה, נוגע בה]*

שני: *[נרתעת, מזיזה אותו]*
אל תיגע בי...

סמיר: שותק.

שני: זה פשוט צריך לקרות אתה מבין?
אני בטוחה שזאת הפעם האחרונה שניפגש

סמיר: לחשוב שלפני זמן דיברת איתי על אהבה, על ילדים לאיפה זה נעלם?
פתאום כלום לא בשליטה שלך..

שני: זה יכול לקרות, אבל לא איתך
אתה כבר בחרת. ועכשיו הם בוחרים.. וכשאני איתך אף אחד לא יבחר בי
זה לא בשליטה שלי
[מתרחקת מסמיר, מתקרבת לדלת החדר]

סמיר: את רוצה לחולל שינוי?
על איזה שינוי את מדברת?!
את עצמך את לא מצליחה לשנות, זה או הונאה עצמית או צביעות..

שני: תמצא לך אישה, תטיף לה את המוסר שלך, לי זה הספיק, החיים ממשיכים הלאה והפעם בלעדייך

סמיר: *[צועק]*
תעצרי!
[חוסם את הדרך של שני החוצה]
שני
אל תיתן לאגו שלך להתנגש עם הרצונות שלי
[מזיזה את סמיר הצידה ויוצאת]

סמיר: *[נופל על האדמה מובס]*

סוף

النتاقض الظاهري

مسرحية ذات فصل واحد

المؤلف: فضل ناشف

الشخصيات

سعاد: مرأة عربية في أواخر العشرينيات من عمرها

سمير: رجل عربي في أواخر العشرينيات من عمره

شاني: مرأة يهودية في أواخر العشرينيات من عمرها

المشهد 1

[شقّة ستوديو بها سرير وأريكة في مواجهة بعضها البعض وعلى الجانب وبوفي كحول ومكان لتحضير القهوة. سعاد وسمير جالسون على الأريكة بجانب بعضهما البعض يشربان الكحول]

سعاد: تعرف، الحقيقة أنت قمت بتحريك شيئا ما في داخلي منذ محادثتنا الأخيرة، أشعر حقًا أنه ليس لي في الشغل أي تحدٍّ. . . الأشياء تحدثث للتو وأنا أشعر أنني اقوم بالعمل جيّدًا لدرجة أصبحت شخصًا شفافًا.

سمير: انت البطريا في الشركة التي تشتغلين فيها، لا يشعرون بوجوده حتى بشتغلش.

سعاد: لا، لا، انا موجودة هناك، الجميع يعرفون أنني موجودة، لكنهم لا يشجعون، لا ينصبون امامي التحدّيات العقلية.

سمير: المهمّ انني موجود هنا من أجلك.

سعاد: ومن قال أنّك وضعت أمامي التحدّيات؟

سمير: "قمت بتحريك شيئا فيّ" أليس قلتِ هكذا بالضبط قبل خمس ثوانٍ؟

سعاد: لا أعرف. . .

سمير: أقولك شيئا

سعاد: ماذا؟

سمير: دعينا نتنافس من سينتهي الكأس بشكل أسرع وبعد ذلك لا يتبقى أي عقل للحديث عنه.

سعاد: يا الله سمير، أحكي جد الآن.

سمير: أو.كاي. إذا شعرتِ أنّه لا تحدٍّ أمامك دوّري لك أحد . . .

سعاد: ليست هذه هي المشكلة، لا أعرف إذا الشغل هو السبب، أو أنا أو الكون، أشعر كأنني كنت في غيبوبة خلال السنوات الثلاث الأخيرة. تحرك الوقت بسرعة ولا شيء تغيّر.

سمير فلاستيقظي من الغيبوبة!

سعاد: هذا ليس بسهل.

سمير: لم أقل أنّه سهل، ولكن متى صرتِ موربيدية؟ إهدئي، أنتِ ما زلت تشتغلين، هناك من يكون مستعدّ للقتل كي يشتغل محلّك.

سعاد: جننتني اللاتينية التي تستعملها.

سمير: بس كلمة لفظواها بالقرب منّي وتذكرتها.

سعاد: لا أعلم، أشعر أنّه الكل مظلَم والمستقبل مبهَم والماضي خرا والحاضر . . .

سمير: القرار بنسبة للحاضر في يديك، هل تعملين معي الحبّ أم تشربين لي المخ.

سعاد: الحاضر مربيدي، يا سمير، ليس إلا القفز الحرّ بالمظلّة.

سمير: افتحي المظلة وصبّي لي بيرة

سعاد: شعرت بالرضا اليوم عندما وزّعت الملصقات في المقاهي، شعرت أنني مفيدة

[تذهب إلى البوفيه وتصب المشروب لسمير]

سمير: أي ملصقات؟

سعاد: ملصقات بشأن مقاطعة الانتخابات، يعني عدم التصويت.

سمير: مفيدة جدًا، الحقّ يقال.

سعاد: أنت تصوّت؟

سمير: أكيد

سعاد: لماذا؟

سمير: لماذا لا؟

سعاد: سمعت عن التطبيع؟

سمير: نعم، بس شو العلاقة؟

سعاد: علاقة قوية، أنت وكثير من الناس مثلك تصوّتون وتشهدون عن الرضا من النظام بينما يجب أن يتمّ عكس ذلك.

سمير: [متحمس] وعن ماذا يعبّر الامتناع عن التصويت؟ عن اللامبالاة!

سعاد: تعبّر الورقة البيضاء عن عدم الرضا لا عن اللامبالاة. تعال إسأل الشعوب المضطهدة الأخرى.

سمير: [يقف ويدفعها]

سعاد: ماذا تعمل؟

سمير: أدفعكِ. [يعود سمير ويدفعها. سعاد من ناحيتها تدفعه هو]

سمير: شكرًا. لقد قمتِ بإثبات ما قلتُه.

سعاد: ماذا؟

سمير: انعدام ردّ الفعل، انعدام العمل يسبب في أن يدفعونك أكثر وأكثر.

سعاد: مقاطعة الانتخابات هي رد فعل شرعي.

سمير: قليها عندما تتلقين ضربة ترمي بك على هامش المجتمع. فماذا قد يحدث في اليوم التالي؟ نفترض أنّ العرب لا يصوّتون في الانتخابات، هل فكرتِ مع معنى ذلك؟

سعاد: [تلعثم] أكيد فكّرت.

سمير: أن نعم، لذلك بالضبط أنتِ تلعثمين. بدل بناء البنية التحتية نقوم بنصب العراقيل على العراقيل، هذا النوع من التفكير ينتهي بتدميرنا فالثمن يدفعه أولادنا. . . ماذا ستقولين لابنك بعد 30 سنة؟ أنّكِ حاولتِ؟

سعاد: فماذا بالضبط تقترح؟

سمير: المستقبل الآمن أكثر، التركيز على التربية السياسية، لا الامتناع عن السياسة، التفهم أنّ قوتنا كامنة في اضعف شخص في المجتمع. يجب منحه الدعم والقوة، تعليمه وتربيته.

سعاد: إذن، اعطيناه القوة، هو ذكي مع شهادات، يعرف اختيار الأحسن له. فماذا بعدين؟ كيف قد يساعدنا هذا؟

سمير: سنتوقف عن كوننا مثل الخروف.

سعاد: الخروف المذبوح؟

سمير: القطيع الذي تمشي مع التيار.

سعاد: يعنى إنت تقول إنّ الناس عادمي الرأي؟

سمير: [يفكّر مليًا] البدو قاموا باختراع طريقة لرعي الغنم. عادة يأخدون الذكر من الحمل ويفصّلونه عن القطيع ويرضونه من الحمار. وعندما يكبر، يقومون بالخصي ويقومون الاعتناء بصوفه ويطعمونه الطعام الخاص كي يزيد وزنه ويعلّقون الجرس حول عنقه. هكذا يصبح الخروف بطل القطيع فيتبعونه الجميع رغم أنّهم لا يعرفون أن الخروف لن يتحرك إلا إذا تحرّك

الحمار لأنّ الحمار والده أو والدته والحمار، طبعًا لن يتحرك إلى في أعقاب صاحبه.

سعاد: الفلكلور الفلسطيني؟

سمير: رسالة ذات مئات من السنين فلا تكوني أنتِ الخروف.

المشهد 2

[شاني تدخل الغرفة، سمير يجلس على الأريكة مع كوب من المشروب في يده]

شاني: شربت بدوني؟

سمير: انتظرتك طول النهار.

[يذهب إلى البوفيه ويصب]

شاني: يعني. . .

سمير: صدّقيني، لماذا تأخرتِ؟

شاني: انتهيت من القراءة وجئت حالًا، بيزنيس بيفور بليجير.

سمير: يعني، أنا البليجير؟

شاني: ليس دائمًا، أحيانا أنتَ مزعج بدون سبب.

سمير: إزعاجكِ ممتع، يبرز غمزاتك.

شاني: ليست لي غمازات.

سمير: هذا أنا وخيالي الجامح

شاني: ماذا تتخيل أيضًا؟

سمير: لا احتاج إلى الخيال، انظري على نفسك. . .

شاني: [صامتة، يحمرّ وجهها]

سمير: وجهك مشع خلال ساعات الصبح وحركاتك ترافقني طوال النهار.

شاني: [بصوت لطيف، معترفة بالمجاملات] يعني، لماذا؟ كيف اتحرك؟

سمير: [متردد كيف يجيب] أنت مثل قطعة من معدن التي تجذبني بشكل مثالي.

شاني: يبدو كأنّك قمت بتلاوتها طوال النهار.

سمير: قمت بتلاوتها، صح.

شاني: لقد غمرتني بالأساس، كفّ عن المحاولة المتكررة.

سمير: غمرتك! هذه الكلمة كبيرة شيئا ما.

شاني: قصدي، أنا بالفعل موجودة هنا، لا حاجة إلى بذل الجهود في أن تأتي بي إلى هنا.

سمير: فاهم. . .

شاني: على كل حال، لا تكفّ، هذا يبدو لطيفا.

سمير: قدراتك تدهشني كل مرّة من جديد. . . مثلك مثل البصل، حيث نقشر طبقة لنكتشف طبقة اخرى. . . بدأت أتساءل ماذا تقومين به في المستقبل.

شاني: لقد خربت الرومانسية! أنا؟ بصل؟

سمير: هذه استعارة فقط، يا بني آدم.

شاني: أنني فقط أطعمك من عصيدتك أنت. . .

سمير: لذيذ!

شاني: الحقيقة، لا أعرف ماذا يكمن في المستقبل.

سمير: لا يوجد مخطط واضح، يعني. . .

شاني: لا، بل في، يعتمد الأمر على ما أفعل به.

سمير: ما هو؟

شاني: أن أكون وزيرة!

سمير: يبدو بعيدا!

شاني: بل، قد يمكنني الوصول إلى ذلك! يحاول والدي إقناعي أن اترشح، وعدني أن أكون في أول عشرة في النتخابات التمهيدية. . .

سمير: منذ متى وأنتما تتحدثان في الموضوع؟

شاني: منذ فترة طويلة، في الأسبوع الماضي صار عمليًا.

سمير: هل حقًا تفكّرين في ذلك؟

شاني: كنت أرغب دائمًا بالتأثير وإحداث الفرق فربما هذا هو السبيل.

سمير: أي فرق تريدين القيام به؟

شاني: أشياء مختلفة، يعني، أنا اهتمّ بكبار السنّ، اهتمّ بالشباب، بالتربية المعوجة التي يتلقونها.

سمير: يبدو أنّك تحتاجين إلى هذا الشيء، هذا مكتوب في مكان ما، لا تريدين أن يفاجئك ولا واحد بسؤال لا تقدرين الإجابة عليه.

شاني: [غاضبة، تتكلم بانفعال شديد] هل يبدو لك أنّه هناك من يهتمّ بكيفية إحداثي للتغيير الذي أودّ تحقيقه؟ لقد فاتك الأهمّ في القضية! الحزب هو حزب يميني لا يهتمّ إلا بالجيش والأمن وكيف بدنا ننيك العرب.

سمير: [صامت]

شاني: [تشعر بالحرج، تعتذر] آسفة، لم أقصد بالطريقة التي طلعت.

سمير: يا سياسية صفيح، سقطتِ في أول امتحان، ولا إشي مما قلتِه جديد عليّ، الآن على الاقلّ أعرف أنّك شعبوية فلن أصوت لك.

شاني: أنا واقعية.

سمير: الحق معكِ، يسرّني أنّك تعترفين أنّك تريدين أن تضاجيني، انتظرت هذا الشيء طوال اليوم.

شاني: [تضحك] أهبل. . .

سمير: والآن بالجدّ؟

شاني: إيش يعني بالجدّ؟

سمير: ماذا تريدين أن تغيري؟ فلنفترض أنك صرت وزيرة. كيف وعن ما تريدين ان تأثّري؟ ماذا تريدين أن يكون التراث الذي يبقى بعدك؟

شاني: انت مستعدّ؟

سمير: [يبتسم، يهزّ رأسه رمزا للموافقة]

شاني: هناك أشياء كثيرة على كف الميزان، اعتقد إذا كنت أتعلم حين كنت 16، 17،18 كيف اتصرف اقتصاديًّا لكنت أخرج إلى العالم بمشاعر أخرى. . أو إذا كانوا يشرحون لي ماذا وات دي فاك يجب أن أعمل بكل هذه المشاعر وكيف يجب التعامل بها بدل أن أكون عبيدا لها. . . وإذا كانو يشرحون لي عن جسمي وعن حياتي الجنسية ولم أكن مضطرَّة للتعلم من الصور الإباحية أو من البيئة القريبة مني. . . وإن كنت أفهم في حينه ما معنى الاستدامة وأنه اتمتع بالقدرة على صنع شيئا ما مستداما لكنت أتجول في هذا العالم في سنّ مبكّرة مع الشعور بقيمة الذات والقدرة أن أصنع شيئا ما. . . ولا أحاول أن أخفي قلّة القيمة الذاتية التي شعرتها من خلال أنواع التصرف المدمّرة التي تميّز الشباب.

سمير: كل الاحترام! كل الاحترام! [يقف ويصفق]

شاني: شكرًا شكرًا

سمير: هكذا يجب على الوزيرة أن تتكلم.

شاني: هذه البداية فقط. أنت تُخرج منّي أحسن الأشياء.

سمير: كيف أن اسمعك تتكلمين هكذا، جدّ، أن أري البني آدم النظيف قبل ما توسخ ونسِيَ لماذا اختار من البداية هذا الطريق.

شاني: الآن أريد أن أضربك. . . مَن قال إنني ساتوسخ أو أنسى.

سمير: أقول فقط إنه كيف أن أرى إمرأة السياسة في مرحلة التكوين. أما ماذا ستقومين به، هذا شانك وقرارك.

شاني: لم أزل أريد أن أضربك.

سمير: وماذا عملت الآن؟

شاني: ولا إشي، ولا إشي.

سمير: [صامت، ينظر إلى السقف]
شاني: عما تفكّر؟
سمير: [لا يجيب]
شاني: [صامتة، تستمرّ بالنظر إليه]
سمير: [يعانق شاني]
شاني: أشعر بانقباض في صدري.
سمير: هل تشعرين بألم؟
شاني: لا. . أنا بخير.

المشهد 3

[يجلس شاني وسمير على نفس الأريكة، شاني المرتاحة تضع رجليها على سمير]

شاني: لا أفهم لماذا تناضل من أجلي.
سمير: لماذا يجب عليّ أن أناضل من أجلك؟ أنت موجودة هنا!
شاني: حين التقيت قبل أسبوعين مع حبيبي السابق ولا إشي تحرّك فيك. . .
سمير: المسألة ليست إذا تحرّك في شيئا أم لا، حسب رأيي لا أهمية لأفعالي، أنتِ قد تقررين العودة إليه وتركي أو البقاء هنا. . أنتِ لستِ ملكي الخاصّ. . .
شاني: هذا بالضبط قصدي، أنتَ لا تناضل، ولا تحاول حتى إقناعي بالبقاء هنا.
سمير: هل لا يكفي أن أقول لكِ إنني مبسوط أنّكِ موجودة هنا ولا في أي مكان آخر؟
شاني: لا أعرف هل هذا يكفي.
سمير: تريدين أن تحكي لي كيف كان بالأمس في العيادة؟
شاني: أريد أن أحكي لك ولكن لا أحب هذه الطريقة التي تغيّر فيها الموضوع. . .
سمير: أشياء في الحياة تحدث، شاني. هل تريدين أن نتحدث عن هذا الشيء أنني لا أناضل للحصول عليك؟ فل نتحدث فيه.
شاني: أريد بباسطة أن أشعر جذابة. . .
سمير: [يقظم شعروه] سأحاول.
شاني: كف عن دفعي إلى الوراء باليدين، لا أفهم لماذا يجب أن تكون هكذا عديم الحساسية.
سمير: لا أدفع، أريد أن أعانق، ولكن هذا الشيء خارج السيطرة [يقترب منها].
شاني: كل شيء تحت السيطرة، يجب أن تكون أكثر اهتمامًا.

سمير: أحاول! أردت بالأمس أن أذهب معك لكنك لم تدعيني، أنتِ اخترتِ ألا تشاركيني في كل هذه الأمور.

شاني: لا احتاج إلى أن تكون هناك. . . على الأقلّ لا الآن.

سمير: فعلى الأقل أحكِ لي ماذا حدث هناك.

شاني: لم يكن هناك شيئا.

سمير: يا االه. . .

شاني: الدكتور حاول إقناعي بعدم إجراء عملية الإجهاض.

سمير: يا له من وقاح!

شاني: ببساطة، حاول التدخل. . . ليش بدك تعملي إجهاض؟ ليش لا تربّي الولد؟ ألف ليش وليش.

سمير: وماذا قلت أنتِ؟

شاني: أنّ الأب غير موجود في الصورة.

سمير: أو. كاي.

شاني: قال إنّه يجب عليّ إدخاله في الصورة. . .

سمير: [صامت]

شاني: حددوا لي للأسبوع القادم.

سمير: أنا معك.

شاني: نعم. . .

سمير: إيش، يا حياتي، إيش؟

شاني: لا أعرف. . . هذه التجربة برمتها هشّة بعض الشيء.

سمير: عن إيش بتحكي؟

شاني: جلست هناك في قاعة الانتظار، اقسم لك، هذا المكان مثله مثل العالم المصغَّر للدولة.

سمير: العالم صغير، أهه؟

شاني: الناس في قاعة الانتطار، الكل بالكل. . . كان هناك زوجان روسيان، لم أفهم منهما ولا كلمة.

سمير: العالم المصغَّر بكل معنى الكلمة.

شاني: وهذا ليس كل القصّة. كان هناك زوجان من العرب، هم أيضا لم أفهمهما إلأ الواضح.

سمير: ماذا؟

شاني: "بيسيدير"، "صبابة"، وحتى "إين بعايا"، هدول. . . قالوا كثيرا أللہ . . .

سمير: نعم الله مرتبط بكل ما نقوم به. . .

شاني: هو مرتبط دائما. وكان هناك زوجان أتعبوني بالحديث عن الشباشب بحملة تنزيلات، جاء الزوجان مع 3 أطفال وكانت هناك شابّة أخرى لحالها، مثلنا. . .

سمير: الحياة وراءنا. . .

شاني: ليست بعد.

سمير: لا أعلم، أعتقد يجب علينا التطلع إلى الأمام، . . . المضي قدمًا طوال الوقت وعدم التعثر في المكان.

شاني: أن تخلف بالولد معناه التوقف في المكان؟

سمير: [متخبط] لا أعرف إذا كنت مستعدّا لهذا الشيء.

شاني: ولكن أنا – نعم!

سمير: وماذا سيكون؟ تربّيه لحالك؟ بدون الوالد؟

شاني: ولكن الوالد موجود.

سمير: لكنّه غير موجود بالصورة. . تطلبين مني الاستقرار، بناء العش لكنني غير مهيا. لا هنا ولا الآن.

شاني: متى إذن؟ وأين؟

سمير: لا جواب لي، يجب عليّ أن أكون مستعدًا، ان أريد هذا الشيء.

شاني: لكنني أنا أشعر مستعدّة.

سمير: أنت مستعدّة للخروج مع هذا الطفل إلى عائلتك؟ وهم لا يعرفون أنني موجود. . .

شاني: أنا على الاستعداد أن أعمل الشيء الصحيح, أريد أن تفكّر في الموضوع على الأقلّ. . .

سمير: لا استطيع، لا وقت لي للتفكير عن هذا الشيء. . . إذا لم يكن لدينا الوقت للإجهاض فلن يكون أي شيء أفكّر فيه. هناك أشياء كثيرة أريد القيام بها والطفل قد يلغيها. . . وما عنك؟ ليس لك احلام؟

شاني: يمكن تأجيلها.

سمير: التأجيل، التأجيل، التأجيل. . .أنا لا أريد تأجيل أي شيء كان. . . الحياة قصيرة. هذا شيء أناني، أن نجيء بالطفل بينما لم نقم بعد بتحقيق أنفسنا. فماذا نمنحه؟ الفشل متعدد الثقافات؟

شاني: هل أنا أنانية؟ أنا فاشلة؟ أليس لديّ او لديكل ما نمنحه للطفل؟ انظر حواليك. . .

سمير: نظرت، لا أريد تربية الأطفال هنا، لا يوجد ما نعطيهم إلا الكراهية التي تنتقل عبر الوريد. هو لن يعرف لماذا يكره، مجرد الكراهية.

شاني: [صامتة]

سمير: ونعم، أنتِ أنانية، تريدين شيئًا ما يملأ حياتك، لا تكتفين بما لديك، ولن يكون كافيًا لك أبدًا، تنظرين حولك وتريدين أن تكوني جزءا من شيء ما، جزء من مجموعة الأمهات، لانه تافه، أين المجموعة الحقيقية التي تنتمين إليها؟ الناس الذين يشبهونك بالعقل والجسد؟

شاني: لا يمكنك الحكم عليّ بهذه الطريقة، رغباتي طبيعية تمامًا، أنت الغريب في هذه القصة، أنت هو من يتصرف مثل مهووس الأنانية.

سمير: هل تريدين حقًّا التحدث عن من هو الطبيعي ومَن لا، من مهووس الأنا ومن يتصرف كأنه جزء من القطيع؟

شاني: نعم، دعنا نتحدث عن هذا الشيء.

سمير: إو. كاي. اعتقد أنه لا يوجد لديك ما يلزم لكونك فردًا فريدًا وناجحًا، فأنتِ لست كبيرة من الحياة. أنت لست إلا جزء من القطيع. القطيع المستعدّ أن يحرق نفسه وأحلامه مقابل حلم الأم المهترأ.

شاني: [صامتة. الدموع في عينيها]

سمير: أنا ارفض هذا النمط من الحياة، أرفض أن أكون اسير رغباتك أنتِ.

شاني: [تصيح الكلمة الأولى وتستمرّ بأسلوب الحداد من المكالمة]

"حلّق!

إقلع، لماذا اربطك؟

لديك الأجنحة

وجهك بريء من أي جريمة

وقبلك يحيط بك

سوف أعاني لجعلك سعيدًا

سأموت كي ترتاح"

[تخرج من الغرفة]

المشهد 4 والأخير

[الممثلون يدخلون ويخرجون من خشبة المسرح بسرعة. يدخل سمير الغرفة بخطى سريعة، سعاد تجلس فيه، يقترب منها ويعانقها ويضع عليها رأسه]

سعاد: لم أتوقع أن أراك اليوم.

سمير: وأنا أيضًا.

سعاد: شو صار معك؟

سمير: الكل! ولا شيء.

سعاد: يعني؟

سمير: غابة من العواطف تتخبط في داخلي، لا أعرف كيف أفسّرها.

سعاد: استطيع أن أفهم كيف تشعر، مرّات أنا أيضًا أشعر نفس الشيء.

سمير: وماذا تفعلين عندما تشعرين هكذا؟

سعاد: عادة اتحدث مع صديقة أو ابكي ومرّات أتناول شيئًا.

سمير: لست جوعان والدموع جفّت.

سعاد: فلتحكي معي.

سمير: هل فكّرتِ مرّة عن أطفال؟ أن تيجئين بالأطفال؟

سعاد: فكّرت وقررت أنني لا اريد، ليس لدي الوقت لذلك.

سمير: ما هو الشيء الذي يجعل أناس يريدون الأطفال إلى هذا الحدّ؟

سعاد: [تسأل بحزم] لا أفهم إلى أين تقود هذا الحديث؟ هل تريد الآن أطفال؟

سمير: [يجيب بلا مبالاة] ربما، نعم، ليشن هل في مشكلة؟

سعاد: [تستمرّ بالنغمة الحزمة] لم تتحدد بعد هذه العلاقة وأنت تتحدث مع عن الأطفال.

سمير: تعالي فلنحدد هذه العلاقة. . . .

سعاد: [صامتة]

سمير: ليش أنتِ ساكتة؟

سعاد: لا أعرف كيف أقولها، هناك شيء لم أخبرك به بعد. . .

سمير: أنا مستمع. . .

سعاد: هناك شخص آخى في حياتي. . .

سمير: أيش؟!

سعاد: لحظة، أريد أن اوضح.

سمير: لا أفهم من هو هذا الآخر.

سعاد: هذا الآخر هو زوجي، نحن مع بعض سنوات كثيرة.

سمير: [يقتحم إلى كلامها] يعني، تخونينه معي؟

سعاد: لا أخون ولا واحد، العلاقة علاقة مفتوحة، ننصرف هكذا بالموافقة المتبادلة.

سمير: يعني، كان لازم اتحدث معك عن الأطفال كي تنفتحين وتحبرينني بالآخر؟

سعاد: أردت أن أحكي لك ولكن ما عرفت كيف.

سمير: لم تخبريني لأنّك كنتِ خائفة، أخفيت مني هذا الشيء عن قصد. . . لقد عرفتِ أنّه يزعجني. . .

سعاد: هلا اخبرتك. . . بقدر ما يزعجك أنا مستعدّة للتعايش مع ذلك، فأنا لست مديّنة لك بشيء، العلاقة بيننا لم تحدَّد بعد.

سمير: غير مهم على الإطلاق إذا قد تمّ تحديده أم لا، أنت حرمتني من الإمكانية أن أقرّر، لن اريد أشترك في لعبتك المريضة. . .

سعاد: هذه ليست لعبة مريضة! الرجال يتصرفون هكذا طوال القوت، لم أقسم لك بالولاء، لقد كنت حرّا في أن تكون مع تريد في نفس الوقت. . .

سمير: لا يهمّ بتاتًا، وإن كنت على الحقّ هذا غير مهمّ، الحقّ أنتِ تثيرين بي الاشمئزاز!

سعاد: [صامتة]

سمير: إنتهى، هنا! الآن!

[سمير يخرج من الغرفة بنفس السرعة التي دخلها]

[سعاد تخرج من الغرفة]

[سمير يعود ويدخل الغرفة، الغرفة الخالية، بعد ثوان تدخل شاني]

سمير: [سعيد لرؤيتها]
أنت هنا! لقد وصلتِ في الوقت المناسب. . . اشتقت لك كثيرًا.

شاني: [تقترب منه، تحتضنه]
وأنا أيضا اشتقت إليك. . . ولكن. . .

سمير: ولكن؟. . .

شاني: هناك أشياء ليست لي سيطرة عليها. . .

سمير: عمّا تتحدثين؟

شاني: أنت تفهم، لا سيطرة لي عليها. . . الانتخابات! هذا قد يحدث. . . وأنت، لا تستطيع أن تكون جزءأ من منها. .

سمير: لا أريد أن أكون جزءًا، اكتفي بكِ. . .

شاني: ومع ذلك، أنّها بعد ليست في سيطرتي.

سمير: فمعناه أنني الضحية الأولى من أحلامك أنتِ؟ الكوع الاوّل في حياتك السياسية تعطينها لي؟

شاني: قد تستطيع أن تعيض بدوني، ستجد الحب الجديد الذي يناسبك، هذا ليس كوعا وأنتَ لستَ ضحية. الأشياء ليست في سيطرتي.

سمير: [يقترب منها، يمسّها]

شاني: [تبتعد، تدفعه] لا تمسّني. . .

سمير: [صامت].

شاني: لا بدّ من هذه الأشياء ان تحدث، شائف؟ أنا متأكدة أنه لقاءنا الأخير.

سمير: مجرد التفكير بأنّه قبل مدّة تحدث معي عن الحبّ، عن الأطفال، أين اختفى كل هذا؟ فجأة ولا إشي في سيطرتك؟

شاني: قد يحدث هذا الشيء, ولكن لا معك. أنت قد قمت بالاختيار. . . الآن هم الذين يختارون. . . وطالما أنا معك لا أحد يختارني. هذا ليس في سيطرتي. [مبتعدن عن سمير، مقتربة من باب الغرفة]

سمير: هل تريدين أن تقومي بالتغيير؟ أي تغيير تتحدثين عنه؟ أنت نفسك لا تستطيعين أن تحققي التغيير، هذا إما خداع أو نفاق. . .

شاني: خدستجد لك زوجة تبشره بالأخلاق التي اخترت لنفسك، أما أنا فكانت لي مي يكفي، الحياة مستمرّة وهذه المرّة بدونك.

سمير: [يصرح صيحة] قفي! [يحجب طريقها]

شاني: ت لا تدع غرورك يصطم برغباتي. [تزيح سمير جانبًا وتخرج]

سمير: [يقع على الأرض مهزومًا]

النهاية

Oxymoron

Pièce en un acte

Fadel Nashef

Personnages :
Souad : *une femme arabe proche de la trentaine.*
Samir : *un homme arabe proche de la trentaine.*
Shani : *une femme juive proche de la trentaine.*

Scène 1

Un studio avec un lit et un divan face à face, un meuble bar, et à côté, un coin café.
Souad et Samir sont assis côte à côte sur le divan et boivent un verre d'alcool.

Souad Tu sais… tu m'as un peu perturbée lors de notre dernière conversation. C'est vrai que je n'ai pas beaucoup de challenge dans mon travail… Tout se passe comme si de rien n'était, j'ai l'impression de faire du si bon travail que j'en suis devenue transparente.

Samir C'est toi le moteur de la société, un moteur auquel personne ne pense jamais, jusqu'à ce qu'il se détraque.

Souad Non, ce n'est pas ça… Tout le monde sait que je suis là, seulement on ne m'encourage pas, mon intellect n'est pas sollicité.

Samir Heureusement que je suis là pour ça…

Souad Qui a dit que tu sollicitais mon intellect ?

Samir Toi. « Tu m'as un peu perturbée », tu l'as dit il y a cinq secondes exactement.

Souad Je ne sais pas…

Samir Je vais te dire…

Souad Quoi ?

Samir Viens, on fait un concours, celui qui finit son verre en premier a gagné. Après, il ne nous restera plus assez d'intellect pour qu'on en parle.

Souad Arrête, Samir, je suis sérieuse.

Samir OK, OK, alors si tu penses que tu n'as pas assez de défis, trouves-en…

Souad Ce n'est pas ça… Je ne sais pas si c'est à cause du travail, à cause de moi ou si c'est la faute de l'univers. J'ai l'impression que j'étais en hibernation durant ces trois dernières années.
Le temps passe si vite et rien ne change.

Samir Alors réveille-toi de ton hibernation !

Souad Ce n'est pas si facile.

Samir Je n'ai pas prétendu que ça l'était, et de plus, depuis quand es-tu si morbide ? Allez, calme-toi, tu as encore de la chance d'avoir du travail. Il y a des gens qui seraient prêts à tout pour occuper ta place.

Souad J'adore ton latin.

Samir Morbide ? Encore un mot qu'on a prononcé à côté de moi et dont je me suis souvenu.

Souad Je ne sais pas. Tout me semble si sombre, l'avenir est inconnu, le passé, c'est de la merde, et quant au présent…

Samir C'est toi qui décide quoi faire avec le présent, faire l'amour avec moi ou me vider la cervelle.

Souad Le présent est morbide, Samir. Il passe en chute libre.

Samir Ouvre ton parachute et sers-moi une bière.

Souad Je me sentais bien, aujourd'hui, pendant que je distribuais des autocollants dans les cafés, j'avais l'impression de servir à quelque chose. *Elle se dirige vers le buffet et sert un verre à Samir.*

Samir De quels autocollants tu parles ?

Souad Les autocollants en faveur du boycott des élections. Pour encourager les gens à ne pas voter.

Samir Très utile, je dois le reconnaître.

Souad Tu votes ?

Samir Bien sûr.

Souad Pourquoi ?

Samir Pourquoi pas ?

Souad La normalisation, tu en as entendu parler ?

Samir Oui, bon, je ne vois pas le rapport.

Souad Et comment, il y a un rapport. Toi et encore beaucoup d'autres comme toi qui allez voter, vous exprimez votre satisfaction à l'égard du système, alors qu'il faudrait faire exactement le contraire…

Samir *En s'énervant.* Et mon abstention, qu'exprimerait-elle exactement ? De l'indifférence !

Souad En mettant un bulletin blanc, on témoigne de notre insatisfaction, pas de notre indifférence. Demande aux autres peuples opprimés.

Samir *Il se lève et la pousse.*

Souad Qu'est-ce que tu fais ?

Samir *Il la pousse à nouveau.*

Souad *Elle le pousse à son tour.*

Samir Merci. Tu viens de démontrer ce que j'affirmais à l'instant.

Souad Quoi ?

Samir L'absence de réaction et l'absence d'action conduisent à ce que tu sois de nouveau poussée, encore et encore…

Souad Le boycott des élections, c'est une réaction légitime.

Samir Répète ça, pour voir, au moment où tu reçois un coup qui te fait valdinguer tout en bas de l'échelle sociale…
Que se passera-t-il, le jour d'après ? Disons que les Arabes arrêtent de voter. Tu as déjà pensé à ça ?

Souad *Bredouillante.* Bien sûr, que j'y ai pensé…

Samir Bien sûr… c'est pour ça que tu bafouilles…
Au lieu de construire des infrastructures, nous nous contentons d'élever des obstacles en masse. C'est un mode de pensée délétère, et ce sont nos enfants qui en paieront le prix… Que diras-tu à ton fils dans trente ans ? Que tu as essayé ?

Souad Et toi, qu'est-ce que tu proposes, au juste ?

Samir Un avenir plus prometteur. Se concentrer sur l'éducation politique et pas sur la non-intervention politique. Comprendre que notre

force repose sur les éléments les plus faibles de notre société… Les soutenir, les renforcer, leur enseigner et les éduquer.

Souad Nous les avons soutenus, ils sont intelligents, diplômés, ils savent choisir ce qui est bon pour eux, et après ? En quoi cette démarche va nous faire avancer ?

Samir Nous cesserons d'être des brebis.

Souad Des brebis qu'on égorge ?

Samir Des brebis qui suivent le troupeau.

Souad Tu prétends en somme que les gens n'ont pas d'idées à eux ?

Samir *Après une brève réflexion.* Les Bédouins ont développé un système pour guider leurs troupeaux.

Ils choisissent un agneau mâle et le séparent du troupeau. Ils lui font téter une ânesse, et quand il grandit, ils l'émasculent. Ils entretiennent soigneusement sa laine, lui préparent un régime spécial pour qu'il engraisse, et ils accrochent une cloche à son cou.

Ce bélier devient le héros du troupeau et toutes les bêtes le suivent. Ce qu'elles ne savent pas, c'est que le bélier ne bouge pas de sa place tant que l'ânesse, qui est comme sa mère, ne s'est pas mise en marche, et l'ânesse, bien sûr, n'avance que pour suivre son maître.

Souad C'est du folklore palestinien ?

Samir Un message centenaire – ne sois pas une brebis…

Scène 2

Shani entre à l'instant dans la chambre. Samir est assis sur le divan, un verre à la main.

Shani Tu as bu sans moi ?

Samir Je t'ai attendue toute la journée. *Il se dirige vers le buffet et se sert un verre.*

Shani Sûrement…

Samir Mais oui. Pourquoi arrives-tu si tard ?

Shani J'ai fini de lire et je suis venue aussitôt. *Business before pleasure.*

Samir Le *pleasure*, c'est moi ?

Shani Pas toujours, parfois tu es seulement agaçant.

Samir C'est sympa, de t'énerver, cela te fait ressortir les fossettes.

Shani Je n'ai pas de fossettes…

Samir Alors c'est moi et mon imagination débordante.

Shani Tu imagines quoi d'autre ?

Samir Je n'ai pas besoin d'imaginer, regarde-toi dans la glace…

Shani se tait et rougit.

Samir Le matin, tu resplendis et tes mouvements m'accompagnent toute la journée.

Shani *Avec douceur ; Shani est flattée.* Pourquoi ? Je bouge comment ?

Samir *Hésite avant de répondre.* Tu es un morceau de fer qui m'attire à lui comme un aimant, de façon parfaite.

Shani On pourrait penser que tu as déclamé cela toute la journée.

Samir Je l'ai déclamé, en effet…

Shani Tu m'as déjà conquise, tu peux arrêter les frais.

Samir Je t'ai conquise ! C'est un bien grand mot.

Shani Je voulais dire que je suis déjà là, tu n'as pas besoin de t'efforcer de m'attirer…

Samir J'ai compris…

Shani De toute façon, tu peux continuer, c'est agréable à entendre…

Samir Je suis à chaque fois époustouflé par tes capacités… Tu es comme un oignon dont on enlève une couche pour en découvrir une nouvelle… Du coup je me demande ce que tu feras dans l'avenir.

Shani Tu as détruit le romantisme ! Moi ? Un oignon ?

Samir C'est une métaphore, ma chère !

Shani Je ne fais que te renvoyer l'image que tu projettes…

Samir Charmant.

Shani Je ne sais vraiment pas ce que l'avenir me réserve…

Samir Bref, il n'y a pas de programme précis…

Shani Si, justement, tout dépend de ce que j'en ferai.

Samir Quel programme ?

Shani Devenir ministre !

Samir Tu vises vraiment haut !

Shani Je peux y parvenir ! Mon père essaie de me convaincre de me présenter aux élections internes du parti, il m'a promis que je serai dans le top dix aux primaires…

Samir Depuis combien de temps vous parlez de cela ?

Shani Depuis longtemps. La semaine dernière, c'est devenu d'actualité.

Samir Tu y penses sérieusement ?

Shani J'ai toujours voulu occuper une position influente, provoquer un changement. C'est peut-être la bonne manière d'y parvenir.

Samir À quel changement penses-tu ?

Shani À des tas de choses, tu sais. J'ai toujours été préoccupée par la situation des personnes âgées, par celle des jeunes qui reçoivent une éducation boiteuse…

Samir Je crois que tu as besoin d'avoir ça écrit quelque part, tu ne voudrais pas qu'on te surprenne par une question à laquelle tu ne saurais pas répondre.

Shani *Elle s'énerve et commence à parler de manière impulsive.* Si tu crois que quelqu'un se préoccupe des changements que je veux instaurer et de la façon dont je voudrais m'y prendre, tu n'y es pas du tout ! C'est un parti de droite, tout ce qui les intéresse, c'est l'armée, la sécurité nationale, et la meilleure manière de baiser les Arabes.

Silence.

Shani *Embarrassée, elle essaie de se reprendre.* Pardon, je n'avais pas l'intention de dire les choses ainsi.

Samir Tu es une sacrée politicienne de merde, tu as échoué à ton premier examen. Tu n'as rien dit de nouveau pour moi. Au moins, je sais que tu es une populiste et que je ne voterai pas pour toi.

Shani Je suis réaliste.

Samir Tu as raison. Je suis content que tu reconnaisses que tu veux me baiser, j'ai attendu ça toute la journée.

Shani *Elle rit.* Idiot…

Samir Et maintenant, pour de vrai ?

Shani Quoi, pour de vrai ?

Samir Qu'est-ce que tu veux changer ? Admettons que tu sois ministre… Sur quel domaine tu voudrais avoir de l'impact et imprimer ta marque ?

Shani Tu es prêt ? *Samir sourit et hoche la tête.* Beaucoup de choses sont en jeu. Je pense que si, vers 16 ou 17 ans, j'avais appris à être indépendante du point de vue financier, j'aurais abordé le monde avec un sentiment différent…

Ou si on m'avait expliqué ce qu'on est censé faire avec ces putains de sentiments et comment on les gère, au lieu d'en devenir esclave…

Et si on m'avait expliqué comment fonctionnent mon corps et ma sexualité et que je n'avais pas été obligée d'apprendre toute seule en regardant des films porno ou en observant les autres autour de moi…

Et si j'avais compris à l'époque ce qu'est le développement durable et que j'avais le pouvoir de produire quelque chose de durable, depuis mon plus jeune âge je me serais mesurée avec le monde en ayant le sentiment que j'ai de la valeur et des capacités.

Je n'aurais pas essayé de masquer mon manque d'estime de moi en adoptant toutes sortes de conduites destructrices propres aux jeunes.

Samir Bravo. Bravo. *Samir se lève et applaudit.*

Shani Merci, merci…

Samir Voilà comment une ministre doit parler…

Shani Je ne fais que commencer, tu fais ressortir le meilleur de moi-même.

Samir C'est vraiment sympa de t'écouter parler, d'observer une personne propre avant qu'elle ne se salisse les mains et n'oublie ce pourquoi elle a choisi au départ de suivre cette voie…

Shani Maintenant j'ai envie de te frapper… Qui a dit que j'allais me salir les mains et oublier mes objectifs ?

Samir Je dis seulement que c'est agréable d'entendre une politicienne en formation. Ce que tu en feras, c'est ton problème.

Shani J'ai encore envie de te frapper…

Samir Qu'est-ce que j'ai fait, maintenant ?

Shani Rien, tu n'as rien fait.

Samir se tait. Il fixe les yeux au plafond.

Shani À quoi tu penses ? *Demande de nouveau, après un instant.* Samir ? *Il ne répond pas. Shani continue de le fixer en silence. Samir vient vers elle et la prend dans ses bras.* Je sens que mon cœur se serre.

Samir Cela te fait mal ?

Shani Non… Je me sens bien.

Scène 3

Shani et Samir sont assis sur le divan. Shani se sent à l'aise ; elle pose ses jambes sur Samir.

Shani Je ne comprends pas, pourquoi tu ne te bats pas pour moi ?

Samir Pourquoi devrais-je me battre pour toi ? Tu es là !

Shani Quand tu as rencontré mon ex il y a deux semaines, tu n'as même pas bronché…

Samir Ce n'est pas la question, si cela m'a fait quelque chose ou pas. Je pense que mes actes n'ont aucune incidence sur ta décision de me quitter et de retourner auprès de lui, ou bien de rester ici… Tu n'es pas ma propriété personnelle…

Shani C'est exactement ce dont je parle. Tu ne te bats pas, tu n'essaie même pas de m'inciter à rester ici.

Samir Cela ne te suffit pas, que je te dise que je suis heureux que tu sois là et nulle part ailleurs ? Que je n'essaie pas de contrôler ta vie ?

Shani Je ne sais pas si cela suffit.

Samir Tu veux me raconter comment c'était, hier, au dispensaire ?

Shani Je veux bien te le raconter mais je n'aime pas la façon dont tu changes de sujet…

Samir La vie suit son cours, Shani, tu veux que nous continuions à discuter du fait que je ne me bats pas pour toi ? Viens, parlons de cela…

Shani J'ai envie de sentir que je suis désirée, c'est tout…

Samir *En se retenant d'exploser.* Je vais faire un effort…

Shani Arrête de me repousser des deux mains. Je ne comprends pas comment tu peux être aussi insensible.

Samir Je ne te repousse pas, j'essaie de t'enlacer… Mais cette histoire commence à devenir incontrôlable. *Il s'approche d'elle.*

Shani Tout est sous contrôle. Tu dois seulement faire preuve d'un peu plus d'empathie.

Samir J'essaie ! Je voulais t'accompagner hier et tu as refusé. Tu as préféré ne pas me mêler à tout ce qui se passe…

Shani Je n'avais pas besoin que tu sois là… du moins, pas à ce moment-là….

Samir Alors raconte-moi au moins comment cela s'est passé !

Shani Il ne s'est rien passé !

Samir Allez…

Shani Le médecin s'est entêté à essayer de me convaincre que je ne devais pas pratiquer l'avortement.

Samir Quel culot !

Shani Il était vraiment sans gêne… Pourquoi veux-tu avorter ? Pourquoi tu n'élèverais pas l'enfant ? Pourquoi et pourquoi, sans arrêt.

Samir Que lui as-tu répondu ?

Shani Que le père n'est pas impliqué…

Samir OK…

Shani Il a dit que je devais l'impliquer… *Samir se tait.* On m'a fixé rendez-vous pour la semaine prochaine…

Samir Je viens avec toi…

Shani Oui…

Samir Quoi, *chayati*, qu'est-ce qu'il y a ?

Shani Je ne sais pas… toute cette aventure est un peu perturbante…

Samir De quoi tu parles ?

Shani J'étais assise dans la salle d'attente. Je te jure que cet endroit, c'est comme un microcosme du pays.

Samir Un petit monde, hein ?

Shani Les gens dans la salle d'attente, des gens de toute sorte… Il y avait là un couple de Russes, je n'ai pas compris un traître mot de ce qu'ils disaient.

Samir Vraiment un microcosme.

Shani Ce n'est pas tout.
Il y avait aussi un couple d'Arabes, je n'ai pas compris non plus ce qu'eux disaient, sauf ce qui allait de soi.

Samir Quoi, par exemple ?

Shani OK, *sababa*, *yalla*, et même « pas de problème »… Ils ont beaucoup prononcé le mot *Allah*…

Samir Oui, Allah est très lié à tout ce que nous faisons…

Shani Il est toujours lié.
Il y avait aussi un couple qui n'arrêtait pas de parler de tongs en promotion, un couple qui est venu avec trois enfants, encore une jeune fille seule et puis moi…

Samir Mon âme, ma vie, c'est derrière nous, cette histoire…

Shani Pas encore…

Samir Je ne sais pas, je pense qu'il faut regarder en avant… s'obstiner à avancer pour ne pas rester coincé sur place…

Shani Mettre un enfant au monde, c'est rester coincé sur place ?

Samir *Il hésite.* Je ne sais pas si je suis prêt pour ça.

Shani Mais moi oui !

Samir Et qu'est-ce que tu vas faire, tu vas l'élever toute seule ? Sans père ?

Shani Mais il aura un père…

Samir Qui n'est pas impliqué… Tu me demandes de m'installer, tu me demandes de fonder un foyer et je n'y suis pas prêt. Pas là, pas maintenant.

Shani Alors où et quand ?

Samir Je n'ai pas de réponse à ça. Je dois être prêt pour ça, je dois le vouloir.

Shani Mais moi je me sens prête…

Samir Tu es prête à faire entrer cet enfant dans ta famille ? Ils ne savent même pas que j'existe…

Shani Je suis prête à faire tout ce qu'il faudra. Je voudrais qu'au moins tu essaies d'y réfléchir…

Samir Je ne peux pas. Je n'ai pas le temps de penser à ça… Si nous ne décidons pas à temps de pratiquer l'avortement, il ne me restera plus le temps de penser à quoi que ce soit …

Il y a tellement de choses que je voudrais faire. Un enfant mettrait un terme à tout cela… Et toi ? Tu n'as pas de rêves ?

Shani Je peux les repousser à plus tard…

Samir Repousser, repousser, repousser… Je ne veux rien repousser… La vie est trop courte, c'est égoïste de vouloir un enfant quand nous-mêmes, nous ne nous sommes pas réalisés. Qu'avons-nous à lui offrir, un échec multiculturel ?

Shani C'est moi qui suis égoïste ? Moi qui suis un échec ? Ni l'un ni l'autre, nous n'aurions rien à donner à un enfant ? Regarde autour de toi…

Samir Écoute, je ne veux pas élever d'enfant ici, je n'ai rien à lui transmettre, à part la haine qui coule dans mon sang. Il ne saura pas pourquoi il hait, il se contentera tout simplement de haïr.

Shani se tait.

Et oui, tu es égoïste. Tu désires quelque chose qui emplisse ta vie, ce que tu as ne te suffit pas et ne te suffira jamais. Tu regardes autour de toi et tu veux faire partie de quelque chose, d'un groupe de mères parce que c'est trivial. Où est ton véritable groupe ? Les gens qui te ressemblent en esprit et pas seulement par le corps ?

Shani Tu ne peux pas me juger de cette façon. Mes désirs sont tout à fait naturels. Dans cette histoire, c'est toi qui te conduis de façon bizarre et qui agis comme un égocentriste pathologique…

Samir Tu veux vraiment qu'on parle de ça, de qui est normal et de qui ne l'est pas, de qui est un égocentriste pathologique et de qui se comporte comme un membre du troupeau ?

Shani Oui, parlons de cela.

Samir OK… Je pense que tu n'as pas ce qu'il faut pour être un individu exceptionnel et remarquable. Tu n'es pas extraordinaire.
Tu fais partie du troupeau. Un troupeau qui est disposé à s'immoler et à immoler ses rêves en échange d'un fantasme éculé de maternité.
Shani se tait. Les larmes lui montent aux yeux.

Samir Je refuse d'être ainsi. Je refuse de devenir prisonnier de tes désirs.

Shani *En commençant par crier les premiers mots, puis d'une voix endeuillée.*
« Envole-toi !

Décolle, pourquoi t'attacher ?
Tu as des ailes, non ?
Ton visage est si innocent
Et ton cœur t'enlace
Je souffrirai pour que tu sois heureux
Je mourrai pour que tu te reposes »*.
Elle sort de la pièce.

Scène 4

Durant cette dernière scène, les personnages entrent et sortent de la scène à un rythme rapide.
Samir entre dans la pièce à pas rapides, Souad est assise. Il s'approche d'elle, l'enlace et pose sa tête sur son épaule.

Souad Je ne m'attendais pas à te voir aujourd'hui.
Samir Moi non plus.
Souad Qu'est-ce qui t'arrive ?
Samir Tout. Et rien.
Souad Ce qui signifie ?
Samir Je suis agité par un maelström de sentiments. Je ne sais pas comment les interpréter.
Souad Je peux comprendre ce que tu ressens, parfois cela m'arrive à moi aussi…
Samir Et que fais-tu dans ces cas-là ?
Souad En général, j'en parle avec une amie, ou je pleure, ou bien je grignote quelque chose…
Samir Je n'ai pas faim et je n'ai plus de larmes.
Souad Alors il te reste à me parler.
Samir Tu as déjà pensé à des enfants ? Envisagé d'avoir des enfants…
Souad J'y ai songé et j'ai décidé que je n'en voulais pas. Je n'ai pas le temps pour ça…

* Traduit de la chanson *W Leh Tenrebet*, de Maryam Saleh.

Samir Qu’est-ce qui pousse les gens à tellement désirer d’avoir des enfants ?

Souad *Avec agressivité.* Je ne comprends pas où cette discussion est censée nous mener ! Tu veux des enfants, à présent ?

Samir *Avec indifférence.* Peut-être bien que oui, ça te pose un problème ?

Souad *Toujours avec agressivité.* La nature de notre relation est toujours dans le brouillard et tu me parles d’enfants !

Samir Alors, viens, définissons notre relation… *Souad se tait.* Pourquoi tu te tais ?

Souad Je ne sais pas comment te le dire, il y a quelque chose que je ne t’ai pas encore raconté…

Samir Je t’écoute…

Souad Il y a quelqu’un d’autre dans ma vie…

Samir Quoi !

Souad Attends, je vais t’expliquer…

Samir Je ne comprends pas. C’est qui, ce quelqu’un ?

Souad Ce quelqu’un, c’est… heu… mon compagnon. Nous sommes ensemble depuis plusieurs années déjà et…

Samir *Lui coupant la parole.* Alors tu le trompes avec moi ?

Souad Je ne trompe personne, c’est une relation ouverte. Nous en avons décidé ainsi.

Samir Il fallait que je te parle d’enfants pour que tu finisses par m’en parler ? Alors pourquoi tu ne m’as rien dit jusqu’à présent ?

Souad Je voulais te le raconter mais je ne savais pas comment…

Samir Tu ne me l’as pas raconté parce que tu avais peur. Tu me l’as caché intentionnellement… Tu savais que cela ne me plairait pas…

Souad Eh bien voilà, je te l’ai raconté… Je suis prête à vivre avec le fait que cela ne te plaît pas tellement. Et puis je ne te dois rien, notre relation n’a jamais été clairement définie.

Samir Cela n’a aucune importance, le fait que cela ait été défini ou non. Tu m’as enlevé la possibilité d’en décider. Je refuse de continuer à participer à ton jeu de malade…

Souad Ce n'est pas un jeu de malade ! Les hommes font ça sans arrêt. Je ne t'ai pas juré la fidélité. Toi aussi, tu étais libre de rencontrer qui tu voulais en parallèle…

Samir Cela ne change rien ! Même si tu as raison, cela ne m'intéresse pas. Tu me dégoûtes !

Souad se tait.

Samir C'est fini ! Ici et maintenant !

Samir quitte la pièce au même rythme où il est entré.

Souad quitte la pièce.

Samir revient. La chambre est vide. Après quelques secondes, Shani le rejoint.

Samir *Il est heureux de la voir.* Tu es là ! Tu arrives juste au bon moment… Je t'ai tellement languie.

Shani *Elle s'approche de lui et l'enlace*. Moi aussi, je t'ai langui… mais…

Samir Mais quoi ?

Shani Il y a des choses qui ne dépendent pas de ma volonté…

Samir De quoi tu parles ?

Shani Tu comprends, cela ne dépend pas de moi…

Les élections ! Elles approchent… et tu ne peux pas faire partie du tableau…

Samir Je ne veux pas en faire partie, je t'ai, toi, cela me suffit…

Shani Malgré tout, cela ne dépend pas de moi.

Samir Alors je serai la première victime de tes rêves !

C'est à moi que tu donnes le premier coup de coude de ta carrière politique ?

Shani Tu peux te débrouiller sans moi. Tu trouveras un nouvel amour qui te conviendra mieux. Ce n'est pas un coup de coude et tu n'es pas une victime. Tout simplement, cela ne dépend pas de moi.

Samir s'approche d'elle et la touche.

Shani *Avec un mouvement de répugnance, elle l'écarte.* Ne me touche pas…

Samir Je me tais.

Shani Cela devait arriver, tu comprends ?

Je suis certaine que c'est la dernière fois que nous nous rencontrons.

Samir Quand je pense qu'il y a peu tu m'as parlé d'amour, d'enfants… Comment tout cela a-t-il disparu si vite ? Soudainement, plus rien ne dépend de toi…

Shani Cela peut encore arriver, mais pas avec toi.
Tu as déjà voté. Maintenant, ce sont eux qui votent… Tant que je serai avec toi, personne ne votera pour moi. Cela ne dépend pas de moi.

Elle s'éloigne de Samir et se dirige vers la porte de la chambre.

Samir Tu veux instaurer des changements ?
De quels changements tu parlais ?
Tu ne parviens même pas à te changer toi-même. Ou tu te mens à toi-même, ou c'est de l'hypocrisie…

Shani Trouve-toi une femme, prêche-lui ta morale. Pour moi, cela suffit.
Je continue d'avancer dans ma vie et cette fois, sans toi.

Samir *En criant.* Attends !

Il lui barre le passage.

Shani Ne laisse pas ton ego s'opposer à mes désirs.

Elle écarte Samir et sort.

Samir se laisse tomber au sol, vaincu.

Rideau

תא מרבוטה*

יותם קומן

תמונה 1

[בית כלא לנשים, צהריים מוקדמים, תאורת פלורסנט בוהקת.
*בתא ד׳ – 5 נמצאת **נדין**, ערבייה בת 45. מורה לספרות שמרצה מאסר זה ארבע שנים. בכל התא מפוזרים ספרים – על שתי המיטות, על הרצפה, על הכוננויות והארון. נדין סמוכה לשולחן וכותבת במחברת. ברקע נשמעים זמזומים של שחרור דלתות, וצלצולים רועמים של דלתות ברזל כבדות מתגלגלות. **שירן**, עקרת בית יהודייה בת 20, בדיוק נכנסה לכלא. היא עומדת במסדרון מבולבלת, מחזיקה בידיה ארגז עם מדים שזה עתה קיבלה].*

מערכת הכריזה של בית הכלא: אסירה שתיים־שבע־ארבע, אסירה שתיים־שבע־ארבע! את מתבקשת להיכנס לתא ד׳־5. תגידי, למה צריך לחזור פעמיים? את לא שומעת? שתיים־שבע־ארבע, זה ישר וימינה – האלו, מדברים אליך. זאת את, שירן, את שתיים־שבע־ארבע, אמרנו לך כבר. את צריכה להתרגל! את חייבת לזכור את המספר שלך! קדימה, לתא!

שירן: *[נעצרת לאחר כמה צעדים, ואומרת בקול חלש ועצבני]*: אלוהים, איפה שמת אותי? מה זה המקום הזה?! מי מדבר אלי פה מהתקרה?

מערכת הכריזה: אני מבקש להירגע שירן, כאן רב־כלאי אדוארד. אנחנו בעיצומו של תהליך ייעול בכלא – בגלל זה אנחנו מדברים כאן מהכריזה. יש לנו מצלמות במסדרונות ואינטרקומים לכל תא. בבקשה, תמשיכי עוד קצת, עשר מטר – זה התא מימין.

* מילולית: ״תא קשורה״ – אות ערבית, המשמשת בעיקרה לסימון שמות בנקבה.

[שירן עומדת, מבולבלת, מצביעה ישר, ושואלת במבטה את אחת המצלמות לאישור הכיוון].

מערכת הכריזה: בדיוק, שם – כמה צעדים קדימה ומימין. אנחנו יודעים, קצת מבלבל אבל לא סיפור. המיכון והדיגיטל מאפשרים לנו לתת שירות טוב יותר.

[שירן פוסעת כמה צעדים עד הכניסה לתא האמור וזמזום נוסף פותח את הדלת. היא נכנסת והדלת נטרקת מאחוריה]

שירן *[לעצמה בזלזול]*: איזה שירות! 'שירות' הם אומרים לי. מה פה שירות? שירות בתי הכלא...

[נדין מרימה לרגע את העיניים מהדף לכיוון שירן, בוחנת אותה לרגע וחוזרת לדף]

שירן: *[מסתכלת על המזרון שלה, עליו יש ספרים של נדין]* זה שלך?

נדין: אפשר לומר.

שירן: ואת רוצה להזיז אותם?

נדין: את מפחדת מספרים?

שירן: למה לפחד? זה נייר, לא?

נדין: [**בבוז**] נייר. כן, ו'זה' גם מכיל מילים, את יודעת.

שירן: איכס, מה את סנובה?! אני אלמד אותך מה את שווה.

נדין: מי, את?

שירן: ומי את?

נדין: אני נדין.

שירן: נדין זה ערבייה, אה?

נדין: ערבייה.

שירן: *[חוזרת, לעצמה]*: ערבייה, הבנתי.

[נדין מדליקה סיגריה בזמן ששירן מסדרת לעצמה את המדים בארונית]

נדין: ואת?

שירן: שירן.

נדין: שירן זה פרחה, לא?

שירן: הנה פרחה שלא מפחדת מספרים.

[זורקת על הרצפה את הספרים שהיו מונחים לה על המיטה. נדין מתכוונת לקפוץ בהתרעמות על המעשה, אבל עוצרת ומרגיעה את עצמה. היא חוזרת לדף וכותבת מעט, מסתובבת לשירן ונושפת עליה טבעת עשן. שירן שמה אצבע בטבעת ומפזרת אותה]

שתיהן ביחד: קל.

[מהנהנות בהבנה מרירה ונושמות עמוק]

תמונה 2

[6:00 בבוקר המחרת. תא האסירות, רב כלאי אדוארד מדבר ממערכת הכריזה].

מערכת כריזה: לציבור האסירות בוקר אור! מקווים שישנתן טוב והיו לכן חלומות נעימים. היום בצהריים למנה עיקרית נגיש קוסקוס לצד... *[ממשיך לפרט את התפריט היומי]*

[נדין מתעוררת ותוך כדי ההשכמה והתדרוך היומי מסדרת את המיטה שלה, מצחצחת שיניים ומתחילה בשגרת היום. שירן ממשיכה לישון].

מערכת כריזה: ...וג׳לי בטעם תות. אני רואה כאן במצלמה 17־אגף מזרח שלא כל האסירות שלנו התעוררו. אני מבקש, בנות, תעירו את מי שאיתכן, מערכת ההשכמה שלנו לא עובדת כרגע אז נבקש את עזרתכן.

[נדין מטופפת לשירן על הכתף. שירן מתעוררת בקפיצה בהולה]

שירן: מה?! מה הולך כאן?

נדין: תדרוך בוקר.

שירן: מה זה? מה תדרוך בוקר?

נדין: קוסקוס. ושניצל דג.

[שירן לא מבינה את פשר המילים, אבל מתחילה לחקות את נדין בפעולות הסידור, הניקיון והטואלטיקה]

מערכת הכריזה *[ברקע, תוך כדי סדר הפעולות של נדין ושירן]*: כפי שכבר הסברנו לכן בשבוע שעבר, החל משבוע הבא לא יהיה אפשר לשלוח ולקבל דואר מבית הכלא. במקום, כל אחת תזכה לשעתיים בשבוע בהן תהיה לה גישה לוואטסאפ ולפייסבוק. דרכן, היא תוכל לשלוח

הודעות לחברים ולמשפחה. מכתבים אחרונים ישלחו ביום חמישי הבא בארבע. בברכת עולם ירוק יותר וחיסכון בנייר. שלכן, אדוארד.

שירן: מה זה הכלא הזה? שיגעו את העולם, במקום שומרים יש מצלמות ורמקולים ובמקום מכתבים – וואטסאפ ופייסבוק?!

[נדין מגלגלת עיניים]

שירן: ויעני, לסבתא שלי, איך אני אמורה לשלוח לה וואטסאפ? סבתא שלי בווטסאפ? אני רוצה לדבר איתה, בטלפון, כמו בנאדם.

נדין: *[מונוטונית]* הפסיקו שיחות לפני חודש, אין שיחות.

שירן: מה אין שיחות? מה את מבלבלת ת׳מוח? את מזרובה?

נדין: מזרובה? מה זה מזרובה?

שירן: מזרובה, מזרובה, תלמדי מרוקאית, ממזרה יעני.

נדין: *[לעצמה]* עוד איזה צ׳ילבה שתלמד אותי משהו.

שירן: מה, לא שמעתי. אמרת־מה? הסבתא שלי לא יכולה ככה עם האצבעות בוואטסאפ *[מחקה תנועה של כתיבה בפלאפון]*, וגם לא בפייסבוק. אני הבטחתי לה, אני חייבת לדבר איתה. היא לא הבינה מה קרה איתי בדיוק. הבטחתי לה להסביר.

נדין: אז תכתבי לה.

שירן: גם לכתוב לה אני לא יכולה, היא סנילית לגמרי, ומדברת רק ערבית עכשיו – שכחה דווקא את העברית, מסכנה שלי.

נדין: *[במיאוס]:* אז תכתבי למישהו מהמשפחה שלך, והוא יתרגם לה.

שירן: אף אחד לא מדבר ערבית, מה אנחנו, ערבים? פשוט מאוד: לי אין מילים לכתוב ולה אין מילים להבין, מה לא ברור?

נדין: *[מאבדת את הסבלנות, נושפת בקול רם]* ואם תדברי איתה? מה זה יעזור?

שירן: היא תזהה את הקול שלי – היא ואני זה יחסים מיוחדים. ישר היא תזהה, את אבא היא לא מזהה, אותי כן! ורק איתה בא לי לדבר, רק איתה.

נדין: *[מוותרת]* באסה... ועכשיו, אני צריכה לחזור לעבוד.

שירן: מה לעבוד? מה את עושה ת׳צמך?

נדין: אני צריכה לכתוב מכתב לתלמידים שלי. אני מורה לספרות, לא משנה.

שירן: עאלק מכתב לתלמידים.

נדין: תגידי, נימוסים, לא לימדו אותך? אני פי שתיים מהגיל שלך, והפה שלך מדבר יותר ערבית ממה שאני מדברת, חבל שרק קללות.

שירן: יאללה, מה את מג׳נונה?

נדין: גם זה ערבית.

שירן: ׳סאוחתוק.

נדין: ערבית.

שירן: ׳סעמכ.

נדין: ערבית.

[**שקט**]

שירן: יוטפויומט.

[נדין מעלה חיוך על הפנים. כמה רגעים אחרי שירן מבינה את המבוכה שבסיטואציה ומחייכת גם היא]

נדין: את יודעת, בסופו של דבר... לא משנה. היה לי פעם תלמיד אחד, פאהד. כל פעם היה עושה לי את המוות בשיעור, אבל כשהייתי מוציאה אותו, הוא היה כל כך נעצב. רצה תשומת לב.

שירן: מה הקשר? אני, כאילו? תשומת לב? מַשֶהו כמוך? ממש לא נראה לי. אני צריכה לסדר את העניין הזה עם סבתא וזהו.

נדין: אם תבקשי יפה אולי אני אוכל לעזו..

שירן: *[קוטעת את דבריה]* ממש לא!

נדין: כי....

שירן: *[קוטעת אותה]* ממש לא!

תמונה 3

[ארוחת ערב בחדר האוכל בבית הכלא. נדין יושבת מול אחד השולחנות המוארכים ומורחת לבן על לחם פרוס. שירן מתסובבת בחדר האוכל המלא עד אפס מקום עם מגש, מחפשת מקום לשבת. המקום הפנוי היחיד הוא מול נדין, היא מזהה אותו ובכל זאת מחפשת אחר, ללא הצלחה]

שירן *[נעמדת מולה עם המגש]*: אני צריכה לשבת.

נדין: *[מנסה להתעלם. אחרי כמה רגעים ששירן לא מוצאת מקום, נדין מחווה עם הראש]* נו, יש ברירה?

שירן *[מתיישבת, שותקת רגע ואז פוצחת]*: כלא זה לא בשבילי.

נדין *[בציניות]*: מה את אומרת.

שירן: זה אולי נשמע מצחיק אבל אני טיפוס של חופש, ופינוקים. וכלא – זה לא מקום כזה – כאילו, של חופש ופינוקים. הנה, הביצה הזאת *[שירן מקישה עם כפית על ביצה קשה שלא נשברת]* – בחיים לא הייתי אוכלת דבר כזה.

נדין: *[לקונית, בלי שמץ אמפטיה]* לא פשוט.

שירן: פינקו אותי, ונתנו לי תמיד מהכול, הייתי הקנרית מהתקווה. רק רציתי לשיר ולרקוד מגיל קטן. הייתי הצעצוע של המשפחה. שרתי מנגינה ושפכו עלי סוכריות... נשיקות... חיבוקים... וכל הפינוקים האלה, זה בעצם מה שהוביל אותי לפה.

[נדין דוחפת את המגש עם האוכל ממנה והלאה, מניחה את המרפקים על השולחן ומתרכזת בפניה של שירן]

שירן *[סוקרת במבט מפוזר את קירות חדר האוכל]*: בכלל, לא ביקשו ממני הרבה, כאילו, עם הסיגריה האחרונה שלי בכיתה י׳ הפסקתי ללמוד. הסכם פשוט עם ההורים: לא מעשנת־לא לומדת. בריאות זה משהו שמאוד הקפידו. לעומת זאת, חינוך ושאיפות, לפחות אצלנו לְבָנות במשפחה, היה אפשר קצת לעגל פינות. אמרו לי: ׳שירני, את עוד מגיל כזה קטן מה־זה עדינה – בת זקונים מפונקת – מה שאת צריכה לעשות זה להקים משפחה. תמצאי לך גבר, שיפנק אותך ואת תפנקי אותו׳. וכל היום, מרגע שהפסקתי ללמוד, לא הפסיקו לנדנד לי. אז חיפשתי בָטירוף, נכנסתי לאתרי היכרויות, ג׳יידט, טינדר – מ׳שתרצי. אפילו דיברתי עם הזקנה במכולת בשכונה שאם היא שומעת על איזה מצליחן כזה שתזרוק לי עצם. ואז, חודשיים של חיפושים פגשתי את כל הטיפוסים מא׳ ועד ט׳ – ממש ׳פול טיים ג׳וב׳.

נדין: נו ומצאת?

שירן: מ׳זתמרת מצאתי? את כל הטיפוסים פגשתי: אחד שמן, אחד רזה, אחד גרוזיני... איזה רוסי... עשירים...עניים – חלק משעממים שבא למות, ואחרים שמרוב מוזרות הייתי יכולה לכתוב ספר. אבל אף אחד

לא היה כמו בועז, בועז שלח לי הודעה אחת בטינדר. שלוש מילים: "להמליך אותך, קסם". משהו במילים האלה היה מה־זה ורוד, הייתי בטוחה שהחיים שלי הפכו לסיפור... איך לומר? אגדתי. בועז היה מביא לי פרחים, ארוחות יוקרה, אוסף אותי מהבית, וכמו ג'נטלמן פותח לי את הדלת לאוטו. את מאמינה? לדייט השני שלנו – קנה לי צמיד מזהב לבן. פינוקים, פינוקים, ועוד קצת פינוקים. ראיתי את עצמי עכשיו נכנסת לגן עדן, עוזבת את השכונה, מפסיקה להיות הילדה של כולם והופכת להיות הנסיכה רק שלו. התאהבתי.

[שירן מוזגת מיץ פטל מקנקן בשתי כוסות פלסטיק, מקרבת אחת לנדין, ושותה מהשנייה]

נדין *[מופתעת מהמחווה, מודה בהינד ראש לשירן על המיץ]*: נו, זה נשמע כמו סיפור מהוליווד.

שירן: *[מחזירה את הכוס אל השולחן בכעס]* עוד לא שמעת כלום, הוא עוד אמר לי שהוא איזה איש עסקים גדול. שתביני, בנינו לנו ארמונות בחול. [*מתקנת*] בחלומות, כאילו.

נדין: ו... נשמע כאילו הסיפור לא נגמר שם.

שירן: היינו ביחד כולה חודשים, וכבר הוא הזמין אותי לעבור אליו. *[מבינה מה נדין בדיוק אמרה]* נגמר שם?! לגמרי לא נגמר שם. כנראה דברים הסתבכו אם אני פה, אה? הוא אמר לי 'את, יום אחד בחיים לא תצטרכי לעבוד'. *[משתהה]* הכול קרה כל כך מהר: הורים שלי אמרו 'יאללה, כל הכבוד, תפרחי'. ראו איך שחזרתי לחייך, השירה חזרה לקנרית. עברתי אליו בלי למצמץ. ארגז אחרון אנחנו מעלים אליו הביתה, ומשהו בעיניים שלו השתנה. לא רק במבט, גם בשפה. פתאום לא זיהיתי את אותו הבועז שהמליך אותי למלכה. איך שנכנסתי לדירה, הוא אומר לי, 'תגידי, מה זה לא סגרת את האור באמבטיה?'. *[מסתכלת לנדין בעיניים לראשונה]* תביני, עד אז, משפט אחד הוא לא אמר לי בלי להתחיל או לסיים ב'קסם', 'אוצר שלי', וכל זה. אמרתי לו, 'מה קרה בועז, לא ראיתי אותך ככה. אתה עייף מאמי? [**מצביעה עם הבהן הצידה**] אולי טלוויזיה?'. אז הוא עונה לי, 'מלכה־מלכה, אבל לכל מלכה יש מלך'. משם – גיהנום על הארץ. הפכתי ממלכה לשפחה, ממאה לאפס בעשרים שניות. כל הדיבור השתנה, 'תשטפי פה',

׳תסדרי שם׳, ׳למה לא בישלת׳, ׳מה עם הכלים׳. מההלם לא ידעתי איך לעצור. שיחקתי את התפקיד, הייתי שם, הייתי שם בשבילו. כל לילה הייתי בבכי.

נדין: *[מגרדת את הגבה בעצבנות]:* אז למה לא הלכת? למה לא ברחת?

שירן: כל לילה כשהייתי בוכה, הוא ככה ניחם אותי, ׳מלכה שלי, למה את בוכה? אבא אוהב אותך׳. ואני, כמו צדפה, נפתחתי אליו. מילה אחת של התחנפות ואני נמסתי. פתאום, אני כל היום במטבח, קוצצת, מערבבת, שוטפת... היונים שעל המזגן מול החלון הפכו להיות החברות הכי טובות שלי, ואני, מקנרית חופשיה הפכתי להיות כלואה בכלוב, ולא בדיוק איזה כלוב זהב. כלוב כמו של מין מילים ריקות כאלה... ושל פרך. כדי לא לבכות הייתי שרה ושורקת ואומרת ליונים: יא, חברות, תעבירו ת׳שירה שלי למרחקים, שכל העולם יידע שקנריות לא מפסיקות לשיר׳. וככה הייתי מדברת איתן, מנהלת איתן שיחות, על המשפחה, על העבר. הרבה סיפרתי להן על סבתא. היא הייתה המקור שֶׁלי לכוח. זה היא שלימדה אותי לשיר, גם בעברית, גם במרוקאית – וְואללה, גם בערבית.

נדין: אז את יודעת ערבית, לא? ומרוקאית?

שירן: באמא, מילה לא הבנתי. שרתי לפי המנגינה ולפי הצלילים של המילים. אני זוכרת איך סבתא הייתה שרה כל מילה בצורה מלכותית ואני הייתי חוזרת אחריה על־עיוור, כמו תוכי. סבתא, בניגוד לי הייתה קשוחה, אישה של מילים. אפשר לומר שסבתא הייתה מן ג׳דאית כזאת, לא דופקת חשבון.

נדין: אצלנו כל סבתא היא ג׳דאית.

שירן: מ׳זתמרת?

נדין: [מטעימה את דבריה] ׳זתומרת, שבערבית ׳ג׳דה׳ זה סבתא. כל סבתא.

שירן: אבל סבתא שלי הייתה במיוחד סבתא ג׳דאית.

נדין: מה היא הייתה עושה כסבתא־ג׳אדה?

שירן: תמיד היא הייתה זורקת לי מילה טובה וכל פעם שהייתי כועסת קצת על ההורים והאחים שלי, היא אמרה כמה שהכול יהיה טוב, ושבעתיד אני אוכל להיות כל מה שאני ארצה. נתנה לי ת׳כוח להמשיך. יום־יום הייתי חוזרת ומספרת את הקשקושים האלה ליונים, וכל פעם כשהייתי מגיעה לקטע על סבתא, הייתי נשברת ואשכרה בוכה. לפעמים הייתי

נשברת ובוכה על בועז ועל איך שמנסיך שלי הפך ל.. נו, לשטן כזה. רק שיום אחד הוא חזר מוקדם ושמע אותי מדברת ואומרת עליו דברים שבאמת לא הייתי צריכה להגיד – דברים שאסור להגיד. קללות כאלו, כמו אלה שאת שמעת אותי אומרת, ערבית שלמדתי ברחוב. על הדברים האלה, עד היום אני מתביישת. והוא כעס, איזה מבט אש הוא זרק לי. בגלל שאני בנאדם של שירה ולא בדיוק בנאדם של מילים, לא הצלחתי להעביר לו מה אני מרגישה, לתרץ, להסביר. וכמה שאני רק נכנסתי בבור הזה יותר ויותר ככה הוא נהיה אדום. הוא התקרב אלי, ומרוב פחד, סכין ביד, באינסטינקט של הגוף...טעות! אני, מלקצוץ עגבניות, זזתי ככה בפתאומיות – שרטתי אותו – נשבעת ביקר לי. שנינו הבנו שהכול השתנה. תאמיני או לא, הוא הלך לעורך־דין מנאיק, שתפר לי תיק – פראדה ממש. ואני כמו איזה פתי חתמתי על מה שנתנו ואכלתי אותה. את מי אני יכולה להאשים? כל כך הרבה דברים אני האשמתי. את אבא, שגידל אותי להיות כזאת ילדה, שקטה, את אמא, שנתנה לי דוגמא לאיך להיות אישה של איש. אפילו את סבתא, שלא הייתה שם ברגע הזה. עכשיו, את יודעת מה אני מאשימה? רק את הדיבור שלי, שלא מצליח לי, שלא מעביר איך קוראים לזה, עומק... משמעות... ורק דברים נמוכים כאלה, מהשכונה....

נדין: אבל שפה זה משהו שאפשר ללמוד, אפשר להשתפר, את לא חייבת להישאר אילמת, את יכולה...

מערכת הכריזה *[קוטעת את נדין]*: ציבור אסירות יקר, תמה שעת האוכל, נא לחזור לתאים. אנחנו מזכירים, חמישי בערב מכתבים אחרונים, סדנת רשתות חברתיות תוצע לאסירות המבוגרות.

נדין: *[חוזרת על דברי הכריזה]* ...תוצע לאסירות המבוגרות... אם רק היו נותנים להמשיך בשגרה הנורמלית, לא היינו צריכות סדנאות.

[שתיהן קמות להחזיר את מגשי האוכל לדלפק השטיפה]

שירן: ועכשיו, כל מה שאני רוצה זה לכתוב לסבתא מכתב. אם בעצם תוכלי כן לעזור לי עם זה, זה יוערך. גם לך יש משהו כזה שדומה לה.

נדין: *[נדין נעצרת במקומה בהפתעה בזמן ששירן ממשיכה ללכת, עונה בתמיהה]*: אנחנו יכולות....

שירן: [**בחשש**] כאילו, רק אם את מוכנה אחרי שאני....

נדין: כן, כן. אבל בתנאי שתבטיחי א׳ – להתנהג כמו שצריך, וב׳ – ללמוד ערבית.

שירן: מה, גם פתגמים?

נדין: גם פתגמים.

שירן: וגם כאלה דברים של יומיום?

נדין: גם כאלה.

שירן: וקללות?

נדין: קללות את כבר יודעת.

שירן: ומתי שנתחיל?

נדין: מיד כשנחזור לתא. אנחנו שותפות, זוכרת?

שירן: מה, כבר הערב? אולי מחר?

נדין: בוכרא פיל משמש?

שירן: את זה נראה לי אני מכירה.

[אחרי שהן מסיימות לפנות את הכלים ולהניח את המגשים במקומם. שירן מזמזמת מנגינה חלושות. נדין שעומדת מאחוריה מנסה לכבוש חיוך. מיד כששירן מסתובבת נדין מרצינה]

שירן: בתכלס, אם אנחנו מצליחות להיות חברות, זה יוכל להיות על־הכיפכ לשתינו, והכלא הזה יהיה לא כל־כך גרוע.

אדוארד ממערכת הכריזה: אנחנו עושים את מירב המאמצים לספק לכן שירות מעל ומעבר וחוויה משמעותית.

שירן *[קופצת בבהלה]*: אמאלה! הוא אשכרה שומע כל מה שאנחנו מדברות?!

נדין: כן, אבל הוא טומטום לא קטן, אז זה לא כל כך מפריע.

מערכת הכריזה: נבקש מהאסירות לשמור על שפה ראויה והתנהגות נאותה! ערב טוב!

תמונה 4

נדין: קדימה, אנחנו מתחילות. אני אגיד לך בעברית מה שאני אכתוב בערבית. קודם כל, לכל שפה יש תרבות – צריך להבין את זה. חוץ מהמילים עצמן, יש גם צורת דיבור, שבערבית היא ציורית כזאת, שלוקחת את הזמן. אצלנו מתחילים בברכה, לא מברכים רק בסוף. הברכה זה מעבר לשלום או לאהלן – היא לפעמים יותר חשובה

מהתוכן עצמו. היא נועדה לתת למישהו את ההרגשה שרואים אותו, ושמוכנים להקדיש את הזמן לפתיחה שכל מילה בה היא קידוש. אז נתחיל ב'לִלְאַרְנה סית פי א־דוניה', 'לסבתא היקרה בעולם'. ואז האיחולים: 'מי ייתן ותזכי לבריאות שלמה, אריכות ימים ונחת בכל שנותיך' – בערבית זה נשמע יותר טוב, זה כבד יותר, אפשר לשמוע רוח מדבר מנשבת במילים האלה.

שירן: בראש שלי ערבית זאת שפה של מדבר.

נדין: זה חלק ממה שיפה בה *[קורצת לשירן]*. אחר־כך, נרצה לבנות בסיס משותף, להזכיר את הימים הטובים שהעברנו ביחד. איפה היית מרבה לשבת עם סבתא?

שירן: אצלה בסלון. אני זוכרת בקיץ את המאוורר שהיה עושה רעש מטורף – סבתא הייתה יושבת על הספה שלה, ואני על הרצפה הקרירה לידה. היא הייתה מתעסקת עם משהו, נגיד סורגת או שותה קפה שחור חזק־חזק ואני הייתי שרה.

נדין: נהדר, בדיוק את זה נתאר, אני אשתמש ב'אנא וִיָאכּ, כל ואחדה פי דיוואנהא'.

שירן: מה־זה? מה־זה?

נדין: 'אני ואת, כל אחת בדיוואן שלה'. 'דיואן' זו גם מילה לאוסף שירים וגם לספה מכובדת. לכן נאמר, כל אחת בדיואן שלה, את בשירים שלך והיא בספה. ונקשט קצת, אמרת שהיא לימדה אותך הרבה דברים בילדות, לא?

שירן: 'חח', רק את כל מה שחשוב.

נדין: 'את, סבתא, שלימדת אותי את צבעי הקשת, ואת צלילי הקשת. שהארת את מיתרי הקול שלי ושמילאת את ריאותיי אושר – לך אני כותבת'.

שירן: ואי...מרגש. אני פשוט יודעת שהיא תשמע את הקול שלי במילים האלה.

נדין: אחרי זה נספר מה עבר עלייך אחר כך. התהליך שאותו עברת עד למצב עכשיו. אנחנו לא נרצה להעציב את הסבתא בעובדות היבשות, נשתמש במטאפורות כדי שהכאב יעבור. בלשון הפתגמים נאמר: 'אלדח'ול ללחמאם, מש מיתל ח'רוג'ו''

שירן: מה עם החמאם? רחצה בחמאם?

נדין: זה ביטוי שאומר שהכניסה לחמאם שונה מהיציאה ממנו. שדברים שאנחנו נכנסים אליהם ונראים לנו נהדרים, אנחנו יכולים לצאת מהם בקושי – ואי אפשר לצפות את זה מראש.

שירן: *[קופצת בהתלהבות]* זה בדיוק מה שקרה לי. על זה בדיוק אני מתעצבנת על עצמי!

נדין: מה שאי אפשר לצפות, אין מה לכעוס על התוצאות שלו. נמשיך ברצף הביש שחווית – שלמרות הרצון שלך לרַצות את המשפחה שלך, בחרת בבחירות שעשו לך רק רע, טעויות נגררות. את מבינה? אלה הם דיבורים שסבתות מבינות – אני בטוחה שסבתא תבין. אחר כך את ממשיכה בצורה פואטית, לתאר איפה את נמצאת עכשיו. 'סורגים של זמן מפרידים ביני לבין החלומות שלי, המצלמות הן האחיות שלי, והרמקולים, במקום מוסיקה, משמיעים הנחיות ומסדרים'.

שירן: זה לא קצת יותר מדי מתפלסף למקום כמו הכלא הזה?

נדין: לא הייתי אומרת מתפלסף, למרות שגם זאת מילה יפה. הייתי אומרת שזה מכתב מאוד שירתי. ואני יכולה לומר לך בלב שלם, שהייתי מאחלת לעצמי שבדיוק כזה מכתב יגיע אלי ממישהו שחשוב לי. ככה את מראה שלמרות המצב הקשה, יש לך את היכולת לשיר, לעמוד על המילה שלך.

שירן: תגידי רגע *[משתהה]* למה בעצם את נחמדה איתי? אני ממש לא הייתי סבבה איתך, ואם לומר לך את האמת, במקומך לא הייתי טורחת בכלל לעזור לי.

נדין: יש יחסי גומלין בין צעירים למבוגרים שהם לאו דווקא סימטריים. אנחנו מבינים את העולם קצת שונה. מבוגרים רוצים להשתעשע קצת בזמן שצעירים רוצים, כמו שאת רצית – לטרוף את העולם.

שירן: נו, ועדיין, מה הקשר?

נדין: אני נולדתי זקנה. הייתי יושבת ליד השולחן עם כל הזקנים ומשחקת איתם קלפים. מאזינה בקשב לשיחות שלהם ואפילו משתתפת. כבר מגיל עשר ידעתי שאני רוצה להיות מורה. נהניתי מזה, זה היה מאתגר ומבגר, אבל התשוקה שיש אצל ילדים, והרצון הזה לכבוש את העולם ולגלות, היה איבר שאף פעם לא היה לי. החיים שלי היו מה שנקרא בערבית 'כאלעאדה' – 'כרגיל'. לא היו לי אחים אבל תמיד נורא התלהבתי מבני הדודים שלי שהיו קטנים כאלה, ואני הרגשתי שכל

פעם שאני משחקת איתם אני יונקת מהם צעירות. זה חלק ממה שאני מנסה לומר.

שירן: אז הבאת ילדים, אה?

נדין: בגיל 18 כבר הייתי רשומה לתואר בחינוך, ובסוף התואר התחתנתי עם מי שלמד בפקולטה למשפטים. הוא היה דומה לי – גם הוא היה זקן בנפש. והתאמנו אחת לשני. ניהלנו משק בית למופת – שנינו עבדנו. לא הייתה רומנטיקה שהפריעה לנו לחיות את החיים שלנו, ועשינו הכול כמו שצריך.

שירן: נו, וילדים?

נדין: אני מגיעה לזה, סבלנות. אני נורא רציתי. כמו שסיפרתי, הייתי משוגעת על ילדים – היה בהם משהו כל כך זר ומרתק, בגלל זה הפכתי להיות מורה. והוא – לא היה לו אכפת – כן ילדים־לא־ילדים – מה זה משנה. אבל הוא הסכים, שאם זה יעשה אותי יותר שמחה, אז אין בעיה. ואני, מה־זה רציתי. אז ניסיתי וניסיתי וניסיתי – ו... כלום. לא הצליח.

שירן: טיפולים? משהו...?

נדין: כלום, שום־דבר לא עבד. וזה שבר אותי. ומה ששבר אותי עוד יותר, זה שמבחינתו הכול היה בדיוק אותו דבר.

שירן: אז למה לא...

נדין: הרי אמרתי לך שאני לא טיפוס של הרפתקאות. היינו ביחד, נשואים, עם בית. לעזוב הכול זה ממש לא האופי שלי. ככה לפחות חשבתי. עד ש...יום אחד משהו בי נשבר. נמאס לי להיות הסבתא הזאת, ממורמרת, 'קלפטע' – כמו שאומרים אצלכם.

שירן: קלפטע? לא בדיוק אצלנו. מה זה קלפטע?

נדין: בעיקרון זה כלבה, אבל זה לא בדיוק כמו צ'ילבה, שזה גם אומר כלבה.

שירן: מה ההבדל בין קלפטע לצ'ילבה?

נדין: שניהם יותר עתיקים מפשוט לומר 'כלבה'. בגלל זה יש למילים האלה משמעויות נוספות. אפשר לומר שקלפטע זאת כזאת שמוציאה את המרמור שלה בעיקר על עצמה ואת השאר על אחרים. צ'ילבה לעומת זאת, בעיקר מסתכסכת ורבה עם אחרים.

שירן: ומה עם כלבה?

נדין: כלבה זה משהו אחר, יותר מודרני כזה. מסדרות אמריקאיות.

שירן: ואת היית...?

נדין: קלפטע – אין ספק. ולא סבלתי את זה. וככל שנהייתי יותר כועסת ובסערת רגשות, ככה בעלי היה יותר קר רוח ואפתי – וזה בדיוק מה שחרפן אותי. איבדתי את השכל. בערבית, שתביני, 'חרפאנה' זה מישהו שהפך כמו לכבשה – שוטה. לא יכולתי ללמד, לעבוד או לקרוא. הייתי משותקת.

שירן: מה, ואיזה רופא לא היה...

נדין: היה מאוחר מדי. התחלתי לעשות לו כל מיני פאדיחות, כדי לעורר אותו, שירגיש משהו – כמו שאני הרגשתי. העלמתי כספים, נעלמתי בעצמי – ההפך המוחלט ממה שהייתי עד אז. ולאט לאט החרפתי את המעשים, וזה כבר התחיל להיות מוגזם. לך ולי יש מזל שאנחנו פה לא לכל החיים. שתדעי לך, למסדרון פה קוראים 'בוצ'ר בלוק' – חצי מהבנות פה קצצו ירקות, קצצו איזה איש ו...הגיעו פה לאגף. וולקאם! את ואני פה עוד החננות.

שירן: את מוזרה, שמת לב? כי את מדברת על כל הדברים הקשים האלה, וזה נראה כאילו שום דבר לא עובר דרכך.

נדין: תראי החיים זה יום בצל יום אבצל.

שירן: כאילו 'יום בצל יום אסל', לא? יום בצל – יום דבש. ביטוי מוכר.

נדין: אני העדפתי את הגרסא עם האבצל, המצאתי את זה כילדה.

שירן: מה זה אומר?

נדין: יום בצל, ויום יותר בצל.

שירן: עצוב... מה, יש לכם מילה ליותר בצל?

נדין: יש לנו מילה ליותר כל דבר – 'ארנא' – יותר יקר, כמו במכתב לסבתא. 'אחלה', יותר מתוק, כמו בחומוס.

שירן: אבל מה מתוק בחומוס?

נדין: זה אתם המצאתם.

[שתיהן צוחקות צחוק גדול ששובר את המועקה בה היו שרויות]

שירן: בעצם את המכתב הזה, נדין, את כתבת לעצמך, לא לסבתא שלי. זה המכתב שרצית לקבל. מילד, נכד... תלמיד אולי? מה באמת עם המכתב שכתבת לתלמידים שלך? הם בטח כבר גדולים עכשיו, לא?

נדין: אני ויתרתי עליו. מכתבים בשמי אני לא מסוגלת לכתוב – רק מכתבים אלי.

שירן: *[משתהה, חושבת כמה רגעים]* אז עזבי אותך מכתבים, אולי את בכלל לא צריכה לכתוב מכתבים. יכול להיות שהגיע הזמן שלך להתקדם.

נדין: למה את מתכוונת?

שירן: תראי, עכשיו הרי, בכל אופן עוברים לעניין הזה של הוואטסאפ פה.

נדין: כן... זה סיוט בשבילי.

שירן: האמת היא, שבסיפור שלך, לא נראה לי.

נדין: מה?! מה לי ולזה? בקושי חצאי מילים כותבים שמה.

שירן: נכון, וזאת הסיבה שזה אחלה פתרון בשבילך.

נדין: אני לא מבינה בזה, ולא רוצה להבין בזה.

שירן: תראי, במכתבים יש משהו מעייף ומפחיד. צריך לתכנן מה רוצים להגיד, לחשוב, ולתקן, ולראות שלא היו טעויות, ולחזור ולקרוא. לא פלא שאת לא מצליחה להתחיל אפילו – רק לחשוב על זה זה אמאל׳ה. באפליקציות – שולחים את מה שמרגישים באותו רגע וזהו. פרצוף בוכה מצחוק, קשת בענן ליום מקסים... קוף מכסה עיניים כשמתביישים... קקי מחייך כשמשעמם...

נדין: קקי מחייך?!

שירן: בטח מחייך, למה? שיבכה?

נדין: ואת מצפה שפעם בשבוע אני אבחר איזה תלמיד לשעבר ואשלח לו "מה ניש?", או "כיפכ חביבי?" או איזה חיוך עם סורגים?

שירן: לא הבנת. איזה תלמיד אחד?! את כותבת לכל הכיתה יחד, ׳קבוצה׳ קוראים לזה. את כותבת, נגיד, לכל ט׳ 2 בבת־אחת, מספרת להם מה היה השבוע, דוחפת איזה שיעור לחיים, קצת דאחקות, אולי *איזה סיפור חשוב מפעם.*

נדין: *[חושבת רגע ומגלגלת את הרעיון בראש]* זה נשמע לי שטחי, לא מכבד כמעט.

שירן: עזבי אותך מזה, אני אעשה לך חפיפה דלוקס, לא כמו מה שאלה ילמדו אותך פה. תוך שבוע את שוחה בזה, אני אלמד אותך את כל השפה שבזה.

נדין: ומה עם רעיונות עמוקים? מחשבות? אי אפשר רק סמיילי.

שירן: מתחילים בפשוט, ואז לאט־לאט יבוא לך מה לומר, או שלא. אבל לא נורא, לפחות ייצא לך לתקשר עם אלה שחשובים לך, עם התלמידים שלך מפעם, עם כולם ביחד. בדברים האלה אין את ההרגשה הזאת של להיתקע מול הדף.

נדין: זה כבר נשמע לי. אם אנחנו עושות טרייד של שפה בשביל שפה – לזה אני מוכנה.

שירן: סגור, אז 'איטס אה דיל?'.

נדין: דיל, ואללה, קשת בענן של דיל.

[תוקעות כף וצוחקות]

תמונה 5 – אפילוג

[שלוש שנים לאחר מכן, נדין משוחררת זה שנתיים, וחזרה לעבודתה כמורה. שירן, ששוחררה לפני כחודשיים מתבטאת בביטחון ובמרץ. שתיהן מעניקות תחושה של עוצמתיות ופמיליאריות. שולחן בחוץ בית קפה ארומה, צוהרים מוקדמים ושמש מלטפת. שירן יושבת וקוראת ספר. נדין מגיעה מאחוריה ומכסה לה את העיניים]

שירן: יפה שלי!

נדין: ואללה, איך זיהית?

שירן: מי זה היה יכול כבר להיות יא מסטולה.

נדין: ומסטולה זה מ...?

שירן: 'סאטל' – 'דלי' – את עושה צחוק? בבוצ'ר בלוק כבר הייתי מתרגמת לכל האסירות הערביות את המטלות של הניקיון – הייתי יכולה להסתדר בלי דלי?

נדין: וואלה, כבוד, תותחית!

שירן: את יודעת לְמה אני הכי מתגעגעת, אם אפשר בכלל לומר כזה דבר לתקופה בכלא?

נדין: למיץ פטל? לשניצל דג?

שירן: לא, יא מצחיקה! לאדוואדר!

נדין: *[מתפלצת]* לאדוואדר?! רב כלאי אדוואדר?!

שירן: כן, מה?! ברור! תחשבי, מי עוד מכיר אותנו טוב כמוהו! הוא שמע כל שטות שהייתה עוברת לנו בראש, את הדברים הכי כמוסים שלנו. תכלס, הוא נחשף לרגשות שלנו בצורה הכי ישירה. ובסופו של דבר, למרות שהוא היה קצת טָמבל היו לו כוונות טובות!

נדין: יאללה־יאללה, תזמיני משהו לאכול, את מדברת שטויות. דרך אגב, הבנתי שהעיפו אותו משם על טיל.

מערכת כריזה: לקוחות יקרים שלום, לאור תהליכי ההתחדשות של הסניף, על מנת שנוכל לספק את השירות היעיל ביותר, ניתן לשלם אך ורק באשראי, ולהזמין במסכי ההזמנה בתוך הסניף. קנייה מהנה ובתיאבון!

[נדין ושירן מסתכלות זו על זו בתדהמה]

שירן: איזה שיגעון! העולם השתגע! אין, זה לא יאמן!

נדין: בדכ תקאטלי אלנאטור ולא תאכלי אלעינב?!

שירן: *מזה?* את זה דווקא לא הכרתי!

נדין: זה אומר: ׳את רוצה להילחם בנוטר, השומר של היקב, או לאכול את הענבים?׳

שירן: אלעינב אלעינב, אני ג׳וועאנה *[בעברית, רעבה]* רצח.

– מסך –

التاء المربوطة

يوتَم قومَن

المشهد 1

[سجن للنساء، في وقت مبكّر من الظهر، إنارة ساطعة من الفلورسنت.
في الزنزانة رقم د-5 نادين، امرة عربية تبلغ من العمر 54 عامّا. معلمة للأدب تقضي العقوبة بالسجن لمدّة أربع سنوات. الكتب مبعثرة في جميع أنحاء الزنزانةط على سريرين وعلى الأرض وعلى رفوف الكتب والخزانة. نادين بالعرب من الطاولة، تكتب في الدفتر. في الخلفية أزيز فتح الأبوات ورنين الأبواب الحديدية الثقيلة المتدحرجة.
شيران، ربة منزل يهودية تبلغ من العمر 02 عامًا قد دخلت السجن. واقفة في الردهة مرتبكة وهي تحمل في يديها صندوقًا وفيه زي السجن الذي استلمته قبل قليل].

شبكة الإعلان بمكبر الصوت في السجن: السجينة 2-7--4، السيجنة 2-7-4! أدخُلي الزنزانة د5-. قولي، لمادذا يجب الإعادة مرّتين؟ ألا تسمعين؟ 2-7-4، دغري وعلى اليمين – هالوّ! الكلام موجّه إليكِ! ها أنتِ، شيران، أنت 2-7-4، لقد قلنا لكِ. يجب أن تعتادي على ذلك! يجب أن تتذكري رقمك! تعالي على الزنزانة!

[شيران تتوقف بعد عدّة خطوات، قائلة بصوت ضغيف وعصبي]

يا أله، أين جيت بي؟ ما هو هذا مكان!؟ من يحدّثن هنا من السقف؟

نظام مكبر الصوت: أريد أن تهدئي، شيران، هنا ال—الكبير إدوار، نحني بصدد إجراءات زيادة النجاعة في السجن، ولهذات ننتحدث هنا من خلال مكبر الصوت. قمنا بتركيب الكاميرات في الممرات وأجهزة إنتركون في كل زنزانة. من فضلنك، أذهبي إلى أمام، عشر متر، الزنزانة على اليمين.

[شيران واقف، مرتبكة، تشير إلى الأمام، وتسأل في بعينيها إحدى الكميرات هل التوجه صحيح]

نظام مكبر ا بالضبط! هناك – خطوات قليلة إلى الأمام وعلى اليمين. نحن نعرف، مثير بعض الحيرة ولكن لا مكشلة. تمكننا الأتمتة والرقمية من تقديم الخدمة الأفضل.

[شيران تخطو عدّة خطوات حتى مدخل الزنزانية التي يجب عليها دخولها فينفتح الباب بالطنين. تدخل والباب يغلق وراءها]

شيران: [إلى نفسها، بالازدراء] ولله يا للخدمة! خدمة يسمونها. أي خدمة فيها؟ خدمة السجون. . .

[نادين ترفقع للحظة وجيزة عينيها من الصفحة تجاه شيران، تفحصها لحظة وترجع إلى القراءة]

شيران: [تنظر إلى فراشها الذي توجد عليه كتب نادين] إنّها لك؟

نادين: قد يكون

شيران: وأنت، تحب تزيحها؟

نادين: تخافين من الكتب؟

شيران: لماذا أخاف؟ هذا ورق، أليس كذلك؟

نادين: [بازدراء] ورق! نعم، و"هذا" يحوي الكلمات أيضًا، أنتِ تعرفين.

شيران: إخص، ما-لك، شو أنتِ، متكبِّرة!؟ بدي اعلمك إيش بتساوي.

نادين: مَن أنتِ؟

شيران: ومن أنتِ؟

نادين: أنا نادين

شيران: نادين، يعني عربيّة، أه؟

نادين: عربية

شيران: [تعيد الكلمة، إلى نفسها] عربية، فهمتُ.

[نادين تشعل سيجارة بينما تقوم شيران بترتيب زي السجن في الخزانة الصغيرة]

نادين: وأنتِ

شيران: شيران.

نادين: شيران يعني فريخة، لا؟

شيران: يعني، فريخة لا تخاف من الكتب.

[تلقي على الأرض الكتب التي كانت على سريرها. تنوي نادين الفقز باستياء من هذا العمل، لكنّها تتراجع وتهدأ نفسها. ترجع إلى الكتابة قليلا، ثم تلتفت إلى شيران وتنفخ عليها حلقة من الدخان. شيران تضع الإصبع داخل الحلقة وتشتتها]

الاثنتان مع بعض: سهل

[تومآن براس رمزا للتفاهم المرير وتتنفسان تنفسا عميقًا]

المشهد 2

[00:6 صباح اليوم التالي. زنزانة السجينتين، السجان الكبير أدوارد يتكلم من خلال نظام مكبر الصوت]

نظام مكبر الصوت: صباح الخير لجميع السجينات! نتأمل أن نمتوا بالخير وكانت أحلامكن حلوة. اليوم الغذاء سنقدّم الكسكس مع. . . [يستمر بعرض قائمة الطعام لهذا اليوم]

[نادين تستيقظ وتقوم بترتيب السرير وتنظيف الأسنان وبداية الروتين اليومي خلال إسماع التعليمات اليومية. شيران لم تزل نائمة].

المنظومة الصوتية: . . .جيلي بنكهة الفراولة. إنني أرى في الكميرا 17 في الجناح الشرقي أن بعض السجينات لم تستيقظ بعد. أطلبكم، يا بنات، قمن باستيقاظهن، آلة الاستيقاظ لدينا لا تشتغل الآن فنطلب مساعدتكم.

[نادين تضرب بلطف على كتف شيران. شيران تستيقظ مذهولة]

شيران: ما؟ ماذا يحدث هنا؟

نادين: تعليمات الصباح.

شيران: شو هادا؟ شو هادا تعليمات الصباح؟

نادين: كسكس وشنيتسل سمك.

[لا تفهم شيران معنى الكلمات، لكنها تبدأ بتقليد نادين في عمليات ترتيب الغرفة والتنظيف والنظافة الشخصية]

منظومة مكبر الصوت: [تستمر بالإعلانات بينما تستمرّ نادين وشيران في أعمال ترتيب الغرفة]: وكما قلنا في الأسبوع الماضي، م الأسبوع القادم لا إرسال للبريد من السجن ولا تلقيه. وبدلا، تتمتع كل واحدة بساعتين في الأسبوع من

الاتصال بالواتساب والفيسبوك. من خلال هذه الوسائل تستطيع كل واحدة منكم إرسال الرسالة النصية للأصدقاء وللأهل. آخر رسائل سيتمّ إرسالها بالبريد يوم الخميس القادم الساعة أربع. مع تحيات العالم الأخضر والتوفير بالورق، بالصدق، أدوارد.

شيران: شو هادا؟ هذا السجن؟ يجننوا العالم، بدل الحراس في الكميرات ومكبرات الصوت وبدل الرسائل – الواتساب وفيسبوك؟!

[نادين تدوّر العينين باستهزاء]

شيران: يعني، ستّي، كيف استطيع إرسالها الواتساب؟ ستي في الواتساب؟ أريد ان أحكي معها على الهاتف، مثل البني آدم.

نادين: [بصوت رتيب] توقفت المكالمات قبل شهر، ما في مكالمات.

شيران: شو يعني لا مكالمات؟ لا تشتتيني، يا مزروبة؟

نادين: مزروبة؟ ما معنى مزروبة؟

شيران: مزروبة، مزروبة، لازم تتعلمي المغربية، مضروبة، يعني.

نادين: [إلى نفسها] كمان تشيلبا [كلبة بلهجة المثلث، مستخدمة بالعبرية] تريد أن تعلّمنا شيئًا.

شيران: أيش؟ ما سمعت. قلتِ أيش؟ ستّي لا تقدر هيك مع الأصابع بالواتساب [تقلّد حركة الكتابة على الجوال]. بالفيسبوك أيضًا. أعطيتها وعدا، لازم أحكي معها. ما فهمت شو صار معي. وعدتها أن أشرح لها.

نادين: إذن اكتبي إليها.

شيران: لا اقدر أن اكتب إليها أيضا، هي تعاني من الخرَف الشديد، هي تتحدث الآن بالعربية فقط، نسيت في الواقع العبرية، يا لها، مسكينة.

نادين: [بازدراء] اكتبي إذن لشخص ما من العائلة فيترجم لها.

شيران: ولا واحد يتحدث بالعربية، شو نحن؟ عرب؟ بسيطا جدًّا: ليست لدي الكلمات لأكتب لها ولا كلمات لديها لتفهمها، أليس هذا واضح؟

نادين: [تفقد الصبر تزفر بصوت عال] وإذا حكيتِ معها؟ هل هذا يساعد؟

شيران: هي تعرف صوتي، هي وأنا علاقاتنا علاقات خاصّة. على الفور تعرفني. لا تستطيع أن تعرف صوت أبي ولكن صوتي تعرفه! وهي الوحيدة اتلي أريد احكي معها.

نادين: [تستسلم] باسة! والآن، لازم أرجع للعمل.

شيران: أيش يعني عمل؟ تمثّلينيش.

نادين: يجب أن أكتب رسالة إلى طلابي، أنا معلم للأدب، بهمش!

شيران: والله، رسالة للطلاب!

نادين: قوللي، الأخلاق، مع علّموكِ؟ أنا ضعفين عمرك، وفمك يحكي العربية أكثر مني، يا للأسف اللعنات فقط.

شيران: يالله، أنت مجنونة؟

نادين: وهذه الكلمة هي أيضا عربية.

شيران: -س-اختك.

نادين: العربية.

شيران: -س-امك.

نادين: العربية.

[سكوت]

شيران: يوتفايومات.

[نادين تبتسم. وبعد بضعة دقائق تفهم شيران الموقف المحرج وتبتسم هي أيضا]

نادين: عرفت، في نهاية الأمر. . . معليش. كان لي مرّة طالب، فهد. خلال الفصل كان دائما يجنن، ولكن حين أخرجته من الصف كان حزينا جدًّا. لم يطلب إلا الاهتمام به.

شيران: شو العلاقة؟ يعني أنا؟ الاهتمام؟ من شيء مثلكِ؟ حقًّا، لا يبدو لي. لازم احلّ هذه المشكلة مع ستّي وبس.

نادين: إذا طلبتِ بلطف قد استطيع مساع. . .

شيران: [تقطع كلامها] قطعًا لا!

المشهد 3

[العشاء، قاعة الطعام في السجن. نادين تجلس أمام إحدى الطاولات الطويلة وتنشر الِبن (زبدة الحليب) على الخبز. تتجول شيران في القاعة مع الصينية تبحث عن مكان للجلوس في الغرفة المحتشدة ولا تجد مكانا للجلوس. المكان الوحيد المتاح هو أمام نادين، شيران ترى المكان لكنها تبحث عن مكان آخر دون جدوى].

شيران: [تقف أمامها مع الصينية] بدّي أقعد.

نادين: [تحاول تجاهلها. بعد بعض الدقائق حيث لا تجد شيران المكان للجلوس تومأ نادين برأسها] يا االه، في خيار؟

شيران: [تجلس، ساكتة لحظة وبعدها تبدأ بالحديث] السجن هو مكان غير مناسب لي.

نادين: [سخرية] لا! شو بتقولي!

شيران: قد تضحكين لكنني شخصيًا من التوع الذي يحب الحرّيّة والتدليل. والسجن – هو ليس مكانا من هذا النوع – كإنه فيه الحرية والتدليل. هذه البيضة مثلا [شيران تنقر بالمعلقة الصغيرة على البيضة المسلوقة التي لا تنكسر] – في حياتي ما كنت آكل شيئا كهذا.

نادين: [باختصار بدون أي رمز للتعاطف] ليس سهلا.

شيران: كانوا يدللناني، يعطوني دائما كي شيء، كنت الطائر الكناري من حي هاتكفا. ما أردت من صغري إلا أن أغني وأرقص، كنت لعبة العائلة. كنت أغني لحنا فغطوني بالحلوى. . . بالقِبَل . . . بالعناق. . . وكل هذا التدليل هو أصلا الذي أجا بي إلى هنا.

[تدفع نادين الصينية بالطعام بعيدا عنها، تضع مرفقيها على الطاولة وتحدق النظر في وجه شيران]

شيران: [تنظر جدران قاعة الطعام بنظرة منتشرة] بشكل عامّ، لم يطلبوا مني كثيرًا. مثل قضية السيجارة، مع السيجارة الأخيرة في الصف العاشر توقفت عن الدراسة. اتّفاق بسيط مع والدَي: لا دخان – لا دراسة. الصحة كانت شيئا مهمّا جدا. اما الدراسة والتطلعات، على الأقل بنسبة للبنات في العائلة، فكان ممكنا الالتفاف شيئا ما. قالوا لي: أنت شيراني من هذا العمر الصغير كنتِ لطيفة جدًا، أصغر طفلة مدللة في العائلة، لا يجب عليك إلا تبني لك الأسرة. روحي دوّري لك الرجل الذي يدللك وأنت تدلليه. فطول النهار، من اللحظة التي وقفت عن الدراسة ظلوا يزعجونني. فبدأت أدور بشكل محكوم، دخلت على مواقع المواعدة، جاي-دييت وتيندر، أيش ما بدِك، تحدث أيضا مع المرأة العجوزة في البقالة المحلية طلبت منها إذا سمعت عن واحد ناجح هيك، ترمي لي كلمة. فهكذا، خلال شهرين من البحث التقيت بجميع انواع الرجال، ما أ حتى ط – حقا، "فول-تاييم-جوب".

نادين: حسنًا، وجدتِ شيئا؟

شيران: شو يعني وجدت؟ كل أنواع الرجال لقيتهم: واحد سمين، واحد نحيف، الآخر جورجي، وأيضا واحد روسي، الأغنياء والفقراء، البعض مملّ كان بدي أموت والبعض من كثرة غرابتهم كنت استطيع اكتب رواية. ولكن لا أحد كان مثل بوعَز. أرسل لي بوعز خبر واحد على تيندر. ثلاث كلمات:

تتويجك يا سحر. كان في هذه الكلمات شيئا ما وردي اللون، فكرت تحوّلت حياتي قصّة. كيف أقول؟ أسطورة. كان بوعز يجيئ بالزهور، والوجبات الفاخرة، كان يصطحبني من المنزل ومثل الجينتلمان يفتح لي باب السيارة. تصدّقين؟ في اللقاء الثاني اشترى لي سوار من الذهب الأبيض. التدليل، والتدليل والمزيد من التدليل. رأيت نفسي داخلة الآن الفردوس، تاركة الحي، لم أعد أكون فتاة الجميع واصبح أميرته الوحيدة. وقعت بالحبّ.

[شيران تصب عصير توت من إبريق في كوبين من البلاستيك، تقدم أحده لنادين وتشرب من الثاني]

نادين: [تتفاجأ من بادرة حسن النية هذه، تشكر شيران بهزّة رأس] يعني، تبدو القصّة كأنّها من هوليوود.

شيران: [تعيد الكوب إلى الطاولة غضبًا] لسّه ما سمعتِ ولا إشي، قال لي إنّه رجل الأعمال الكبير. إفهمي، قمنا ببناء القصور في الرمال. [تصحح]. في الأحلام. كإنه هيك.

نادين: وبعدين. . . يبدو أن القصة ما انتهت هناك.

شيران: كنا مع بعض شهرين لا أكثر. ودعاني أدخل إلى بيته [تفهم بالدقة قصد نادين]. انهتى هناك؟ لا، أبدًا ما انتهى تعقدت الأشياء إذا أنا موجودة هنا، لا؟ لا حاجة لك أن تشتغلين ولو يوم واحد، قال لي. [تتوقف قليلا] الكل حدث بهذه السرعة: والداي قالوا "يا الله، بكل الاحترام، ازدهري". لاحظوا كيف رجعت للحياة، عاد طائر الكناري يغنّي. انتقلت إليه بدون رمشة العين. كنا نطلع بالصندوق الأخير إلى منزله فتغير شيئا ما في عينيه. لا النظرة فقط بل اللغة. فجأة ما رأيت بوعز الذي جعلني ملكة. في للحظة التي دخلت المنزل يقول لي: "شو هدا، ما اطفأتِ الضوء في الحمام؟" [تحدق نادين لأول مرّة]. إفهمي! حتى هذه اللحظة ما قال لي ولا جملة بدون "يا سحر" أو "كنزي" في بداية جملة ما أو نهايتها وكل هذا. قلت له، "بوعز، ماذا حدث، ما رأيتك هكذا. تعبان أنت، مامي؟ [تشير بالإصبع جانبًا] ربما التلفيزيون؟" فأجابني، "ملكة ملكة، ولكن لكل ملكة ملك". من هناك – الجهنم على الأرض. صارت الملكة عبدًا. من مائة إلى الصفر خلال الثواني. الحديث كله تغير، "إغسلي هون"، "دبّري هناك"، ليش ما طبختِ؟"، "ما مصير الأواني؟" من الصدمة لم أعرف كيف أضع الحدّ لكل هذا. لقد لعبت الدور. كنت هناك، كنت هناك من أجله. كل ليلة كنت أبكي.

نادين: [تخدش حاشبيها بعصبية] إذن لماذا لم تتركيه؟ لماذا لم تهربي؟

شيران: كل ليلة عندما كنت أبكي، كان يريحني، "يا ملكتي، لماذا يا ملكتي تبكين؟ بابا يحبّكي". وأنا، مثل الصدفة البحرية، انفتحت له. كلمة واحدة من الإطراء، يعمل حال منيح، وأنا ذائبة. فجأة، أنا في المطبخ طوال اليوم، اقوم بالتقطيع والتحريك والجلي . . . والحمام المحتشدة على مكيّف الهواء أمام النافذة أعز أصدقائي. أنا، طائر كناري حرّ، أصبحت مسجونة في قفص، وليس بالضبط في قفص ذهبي. قفص من الكلمات الفارغة. . . من العمل الشاقّ. ولكي لا أبكي بدأت بالصفير والتحدث مع الحمام: يا صديقاتي، قوموا بنقل غنائي إلى البعيد، كي يعرف العالم أن طائر الكناري لا يتوقف عن الغناء. وهكذا كنت اتحدث معها، عن العائلة، عن الماضي. حدثت الحمام كثيرا عن ستّي. كانت هي مصدر قوتي. هي التي علّمتني الغناء، بالعبرية وايضا بالمغربية، والله، بالعربية أيضًا.

نادين: يعني، تعرفين العربية، اليس كذلك؟ والمغربية؟

شيران: بحياة أمي، لا فهمت ولا كلمة، كنت أغني حسب اللحن ورنين الكلمات. أتذكر كيف كانت ستّي تغني لي كل كلمة بطريقة ملكية وأنا كنت أعيدها اتبعها كالأعمى، مثل الببغاء. وعلى عكس طبيعتي أنا، كانت قوية، إمرأة الكلام. يمكن القول إنّ ستي كانت نوعًا من الجدع، بهمّهاش ولا إشي.

نادين: عندنا، كل ست هي جدّة.

شيران: شو يعني؟

نادين: [تؤكد كلامها بوضوح] يعني، بالعربية "جدّة" هي "سفتا"، كل "سفتا".

شيران: ولكن ستي كانت جدّة جدعية خاصّة

نادين: ماذا كانت تعمل ك"سفتا-جدّة"؟

شيران: كانت دائما تقول لي كلمة طيبة وكل مرة كنت زعلانة مع الوالدين والإخوة كانت تقول إنّ كي شيء سيكون على ما يرام، إن في المستقبل سأستطيع أن أكون كل ما اتمناه. منحتني القوة للاستمرار. فكنت احكي للحمام يوميا هذه خربشات كلما كنت أتطرق إلى قصة جدّتي كنت اتحطم وأبكي. ولكن في أحد الأيام رجع مبكّرًا وسمعني أقول عنه كلاما لم يكن عليّ أن أقولها – أشياء لا ينبغي أن تقال. يعني اللعنات، مثلما أنتِ سمعتني أقولها، العربية التي تعلمتها في الشارع, هذه الأشياء التي حتى اليوم أخجل منها. فغضب، ولله اطّلع علي بحنقة. ولأنني بني آدم يعني للغناء لا للكلمات ما استطعت أنقل له شعوري، أشرح له، أعتذر له. وكلما دخلت أكثر وأكثر بهذه الحفرة صار هو أحمر. واقترب مني، ومن كثرة الخوف، والسكين في اليد، بغريزة

الجسد . . . خطأ! أنا، من تقطيع الطماطم، تحركت هكذا فجأة – خدشته – أقسم بالأعزّ عليّ. ففهمنا، نحن الاثنان، أن الكل تغيّر. تصدّقيني أم لا، راح على المحامي المنياك، الذي قام بخياطة الملفّ ضدي – ملفّ ملفّ. وأنا، مثلي مثل الأحمق، قمت بالتوقيع على ما أعطوني أياه وأكلتها. وأنا، من اتّهم؟ أشياء كثيرة اتهمتها. اتهمت والدي الذي ربّني بنت من هذا النوع، هادئة، اتهمت والدتي، التي ربتني أكون امرأة لرجل. وحتى ستّي، التي لم تكن هناك معي في تلك اللحظة. والآن، عرفت ماذا اتّهم الأن؟ فقط كلامي الذي ما نجحت فيه، الذي لا ينقل ما يُسمَّى. . . العمق. . . المعنى. . . فقط مثل هذا الكلام المنخفض, من الشارع. . .

نادين: ولكن اللغة هي شيء يمكن تعلّمه، يمكن أن نتحسن فيه، لا داعي للصمت، أنت تستطيعي . . .

منظومة مكبر الصوت [تقطع كلام نادين]: أعزائي السجينات، انتهت ساعة الوجبة، الرجاء إرجعوا الزنازين. نذكّركم، مساء الخميس الرسائل الأخيرة. ورشة العمل في شبكات التواصل الاجتماعي تقدَّم للسجينات الأكبر سنًّا.

نادين: [تعيد كلام مكبر الصوت] . . . تقدَّم للسجينات الأكبر سنًّا. . . إذا كانوا يسمحولنا الاستمرار في الروتين العادي لم نكن نحتاج إلى ورشات العمل.

[تقوم كلاهما لإعادة الصواني إلى طاولة جلي الأواني].

شيران: والآن، لا أريد إلا أن أكتب رسالة لستي. إذا حقًّا ساعدتني في هذا، كل التقدير. أنت أيضًا لك شيء شبيه بها.

نادين: [تتوقف مفاجأة فيما تواصل شيران المشي، وتجيب بالتساءل] نستطيع . . .

شيران: [بالتردد] يعني، إذا أنت مستعدّة فقط، بعد ما أنا . . . .

نادين: نعم، نعم، ولكن شرطًا تعدينني أولا، التصرف كما يجب وثانيًا، تعلّم العربية.

شيران: يعني، والأمثال أيضًا؟

نادين: الأمثال أيضا.

شيران: وأيضا هذه الأشياء اليومية؟

نادين: هي أيضا.

شيران: واللعنات؟

نادين: اللعنات تعرفينها بالفعل.

شيران: ومتى نبدأ؟

نادين: حالما نرجع على الزنزانة. نحن شريكتان، اليس كذلك؟

شيران: ما؟ هذه الليلة؟ ممكن تأجلها لبكرا؟

نادين: بكرا في المشمش؟

شيران: يبدو أنني أعرف هذا.

[بعدما انتهت كلاهما من إعادة الأطباق ووضع الصواني في محلّها، تدندن شيران لحنًا بصوت هادئ. تحاول نادين الواقفة وراءها إخفاء الابتسامة. وحالما تستدير شيران تصبح نادين جادّة]

نادين: تاخليس [التعبير العبري]، إذا نجحنا في بناء الصداقة قد يكون هذا على كيفنا، ولن يكون هذا السجن بهذا السوء.

إدوارد من مكبر الصوت: نحن نبذل قصارى جهدنا لتزويدكم بما هو أعلى ,أفضل خدمة والتجربة المفيدة.

شيران: [تقفز بالذعر] يامّا! أشكرا يسمع كل كلمة نحكيها!

نادين: أجل، لكنه غبي غير صغير لذا هذا الأمر ليس مزعجًا.

منظومة مكبر الصوت: الرجاء محافظة السجينات على اللغة اللائقة والسلوك اللائق. مساء الخير!

المشهد 4

نادين: يالله! نبدأ. سأقول لك بالعبرية ما سأكتبه بالعربية. بادئ ذي بدء، لكل لغة ثقافة – يجب فهم هذا الشيء. بصرف النظر عن الكلمات نفسها، هناك أيضًا طريقة الكلام، وهي في اللغة العربية رائعة للغاية ، وتأخذ وقتها. نحن نبدأ بتحية، لا مجرد التحية في النهاية فقط. التحية هذه هي أكثر من شالوم وأهلان، مرّات هي مهمة أكثر من المضمون. هي لغاية أن يشعر الآخر أننا نراه، أننا مستعدون لتكريس الوقت للافتتاحية، التي كل كلمة فيها مقدّسة. فلنبدأ: إلى أغلى ستّ في الدنيا، "للسافتا هايكارا باعولام". وبعدها التحيات: إن شاء االه تتمتعي بالصحة التامّة وطول العمر والعافية" – بالعربية يبدو أحسن، أثقل، قد تهبّ ريح الصحراء عبر الكلمات.

شيران: في رأسي العربية هي لغة الصحراء.

نادين: هذا هو الشيء الحلو فيها [تغمز لشيران]. وبعد ذلك نحاول بناء الأساس المشترك، نتذكّر الأيام الحلوة التي قضيناها مع بعض. أين كنتِ عادّة تقعدين مع ستك؟

شيران: عندها في غرفة السالون. اتذكر، أيام الصيف المروَحة التي كان تحدث الضجيج المجنّن – كانت ستي تجلس على أريكتها وأنا على الأرض الباردة في جوارها. كانت دائما تعبث بشيء ما، تقوم بالحياكة مثلا أو تشرب القهوة السادة وأنا كنت أغني لها.

نادين: عال! هذا بالضبط ما نصف لها وساستعمل الكلمات "أنا وإياك، كل واحدة في ديوانها".

شيران: شو هادا؟ شو هادا؟

نادين: "أني وآت كل أحات بَديوان شيلا". [الكلمات بالعبرية]. ديوان معناه مجموعة من الشعر وأيضا الاريكة الفاخرة. فلذلك نقول "كل أحات بديوان شيلا"، أنت في الأغاني التي تحبّينها وهي في الأريكة. ونزيّن قليلًا. قلتِ أنّها علّمتك أشياء كثيرة في طفولتك؟ صحّ؟

شيران: ها-ها-ها- الأشياء المهمّة فقط.

نادين: "أنتِ، ستّي، التي علّمتني ألوان قوس قزح، وأصوات قوس قزح، أنتِ التي أضاءت أوتار صوتي وملأت رئتي بالسعادة، إليكِ اكتب هذه الرسالة".

شيران: واو! مثير للغاية. أنا متأكدة أنّها راح تسمع صوتي من هذه الكلمات.

نادين: وبعد ذلك نخبرها بما حدث لك بعد ذلك. المحنة التي مررتِ بها حتى الآن. لن نرغب أنّ سافتا تحزن بالحقائق الجافّة فنستخدم الاستعارات حتى ينتهي الألم. نكتب بلغة الأمثال: دخول الحمام مش زي خروجه.

شيران: شو يعني الحمام؟ الاستحمام في الحمام؟

نادين: هذا مثل فقط، معناه ان الدخول في الحمام مختلف عن الخروج منه. حين ندخل إلى بعض الاشياء وتبدو لنا رائعة قد يكون الخروج منها صعبا جدًّا، ولا يمكن التوقع مسبقًا ما قد يحدث.

شيران: [تقفز بحماس] هذا بالضبط ما حدث معي. هذا بالضبط ما أنا مستاءة منه.

نادين، الشيء الذي لا يمكن توقعه لا داعي للغضب عن النتيجة. وسنستمرّ بوصف تسلسل الأشياء السيئة التي مررتِ بها وعلى الرغم من رغبتك في إرضاء عائلتك اتّخذتِ الخيارات التي لم تجنِ إلا الأسوأ, والخطأ جرّ الخطأ. فهمت؟ كلام مثل هذا الكلام تفهمه الستّات – أنا متأكدة من أن سافتا ستفهم. وبعد ذلك أنت مستمرّة بالأسلوب الشعري، بوصف المكان التي أنتِ فيه الآن. " قضبان الوقت تفصل بيني وبين أحلامي، والكميرات هي أخواتي، ومكبرات الصوت، بدل الموسيقى، تُسمِعني التعليمات والوقوف في ساحة العرش".

شيران: هل ليس هذا الكلام فلسفة في وصف مكان مثل هذا السجن؟

نادين: لا أقول فلسفة، رغم أنّها هي أيضًا كلمة جميلة. أودّ أن أقول إنّها رسالة شعرية جدًا. ويمكن أن أقول من عمق قلبي أنني اتمنى لو وصلتني رسالة كهذه من شخص مهمّ بالنسبة إليّ. هكذا تقدر تعبّرين أنّه رغم الوضع الصعب لديك القدرة على الغناء وعلى الوقوف على أرض الواقع بحزم.

شيران: قوللي لحظة [تتوقف لحظة] لماذا حقًا أنتِ لطيفة معي؟ الحقّ أنني لم أكن بصبابا معك، والحق يقال إذا كنت محلّك، ما كنت على الإطلاق أتحمل عناء مساعدتك.

نادين: هناك علاقات متبادلة بين الشباب والكبار وليس بالضرورة متساوية. نحن نفهم العالم بطريقة أخرى. الكبار يريدون التسلية بينما يريد الشباب، مثل ما أردتِ أنتِ – ابتلاع العالم.

شيران: يا الله، ولكن، شو العلاقة؟

نادين: أنا ولدت عجوزة. كنت اقعد مع المسنين وألعاب الأوراق معهم. استمع باهتمام لحديثهم وحتى أشاركهم بالحديث. منذ أن كنت في العاشرة من عمري عرفت أنني أريد أن أصبح معلّمة. لقد استمتعت بهذه الفكرة، كان فيها تحديًا وشيئا يعطيني الشعور بأنني كبيرة. ولكن شغف الأولاد ورغبتهم باحتلال العالم واكتشافه لم امتلك هذه القدرة أبدًا. كانت حياتي مثلما يقولون بالعربية "كالعادة" – "كرَغيل" [الكلمة بالعبرية]. لم يكن لي إخوة ولكنني كنت دائمًا متحمسة جدًا بأبناء عمي الذين كانوا صغارًا، هكذا وشعرت كلما ألعب معهم، أرضع منهم الطفولة. هذا جزء من الشيء الذي أحاول قوله.

شيران: يعني، جبت اولاد، اه؟

نادين: حين صرت 18 كنت التحقت للحصول على شهادة التربية والتعليم ومع نهاية الشهادة تزوجت شخصًا درس في كلية الحقوق. كان مثلي – لقد كان هو أيضا مسنًا في نفسه. كنا مناسبين لبعضنا البعض. كنا ندير أسرة مثالية، كلانا نشتغل. لم تتدخل قصّة حبّ في حياتنا وقمنا بكل شيء بشكل صحيح.

شيران: حسنا! والأطفال؟

نادين: لحظة، يا صبر. أنا حقًا أردت، كما قلت، كنت مجنونة على الأطفال. كان فيهم شيء غريب ومجذب في آن واحد. لهذا السبب أصبحت معلّمة. أما هو فلم يكترث – نعم للأطفال أو لا أطفال – غير مهم. لكنه وافق إذا كان فيه ما يزيد من سعادتي. وانا، أردت والله أردت. فحاولت وحاولت وحاولت و. . . لا شيء. لم ننجح.

شيران: العلاج؟ شيي آخر؟

نادين: ولا إشي. ولا شيء نجح. فحطمني هذا الوضع. وما حطمني أكثر أنه من ناحيته هو كان كل شيء على ما يرام.

شيران: لماذا إذن لا. . .

نادين: لقد قلت لكِ إنني لست من محبي المغامرات. كنّا متزوجين، مع منزل. الخروج كل شيء هذا ليس من شخصيتي. على الأقلّ اعتقدت هكذا. حتى . . . ذات يوم انكسر شيء في داخلي. لقد سئمت من دوري من هذه العجوزة، المتشائمة، "كلافتي" زي ما يقولون عندكم.

شيران: "كلافتي"؟ الحقيقة، لا عندنا. شو هذا كلافتي؟

نادين: بالاساس معنها كلبة ولكن لا بالضبط بمعنى "تشيلبا" [باللهجة المثلث: كلبة].

شيران: شو الفرق بين كلافتي وتشيلبا؟

نادين: كلاهما أقدم من الكلمة العادية "كلبة". فلذلك هناك المعاني الإضافية لهتاين الكلمتين. الكلافتي، ممكن نقول إنّها تعبر عن التشائم خاصّة تجاه نفسها والباقي تجاه الآخرين. بينما "تشيلبا" تثير الخلافات والشجارات مع الآخرين.

شيران: وما بالنسبة لكلبة؟

نادين: الكلبة هي كلمة جديدة نسبيًا، من المسلسلات الأمريكية.

شيران: وأنت، أنت كنتِ . . . ؟

نادين: كلافتي، لا شكّ. ولم اتحمله. وكلما أصبحت غاضبة وعاطفية أكثر صار زوجي أكثر برودة ولا مباليا. فهذا بالضبط ما خرّفني. فقدت عقلي. بالعربية، لازم تفهمين، "خرفانة" معناها أن أصبح الواحد مثل الخروف، أحمق. لم استطع اقوم بالتدريس أو القراءة. كنت مشلولة.

شيران: كيف؟ ولم يكن أي طبيب كان يمكن . . .

نادين: كان الوقت قد فات. بدأت أعمل له أنواع من الفدائح لإثارته حتى يشعر شيئا ما، مثل ما شعرت أنا. قمت بإخفاء المال أو أختفي أنا، الكل عكس ما كنت عليه حتى ذلك الحين. شوي شوي تفاقمت الأشياء التي قمت بها، وصارت بالصراحة مبالغ فيها. أنت وأنا محظوظتان أننا لا نبقى هنا طول حياتنا. لمعرفتك، هذا القسم يسمّونه "بوتشر بلوك"، نصف البنات هنا قاموا بقطع الخضر، قمن بقطع شخص ما ف. . . وصلن إلى هذا القسم. ويلكام! أنتِ وأنا هنا يعني، لسنا إلا الحالة الطفيفة.

شيران: غريبة أنتِ ، هل لاحظتِ؟ لأنك تحكي لي عن كل هذه الأشياء الصعبة وكأنّ لا شيء يمرّ بك.

نادين: شوفي! الحياة هي يوم بصل يوم أبصل.

شيران: يعني، يوم بصل يوم عسل، لا؟ معروف هذا المثل.

نادين: أنا أفضّل هذا النص مع كلمة "أبصل"، اخترعتها في طفولتي.

شيران: ما معناه؟

نادين: يوم بصل ويوم مزيد من البصل.

شيرن: حزين. . . يعني، لديكم كلمة لمزيد من البصل؟

نادين: هناك كلمة للمزيد من كل شيء، أغلى – غالي أكثر، ومثل الرسالة إلى الجادّة، أحلى، حلو أكثر، مثل الحمص.

شيران: ما هو الأحلى في الحمص؟

نادين: هذا الاختراع أنتم اخترعتم.

[تضحكان بصوت عال يكسر من الشعور بالمضايقة الذي كانا فيه]

شيران: يبدو أن هذه الرسالة، نادين، أنتِ كتبتها إلى نفسك، لا إلى ستي أنا. هذه الرسالة ترغبين أنت بتلقيها. من طفل أو حفيد. . . ربما طالب؟ ماذا صار بالرسالة التي كتبتها إلى طلابك؟ أكيد كبّروا الآن، اليس كذلك؟

نادين: تخليت عنه. لم اعد استطع اكتب الرسائل، فقط الرسائل إليّ.

شيران: [تتأخر بالردّ، تفكر لحظات] يا الله خليك من الرسائل، يبدو أنه لا حاجة في كتابة الرسائل. ربما حان الوقت للمضي قدمًا.

نادين: تعني أيش؟

شيران: شوفي، الآن الكل يستعمل هنا الوتساب.

نادين: صح. . . وهذا من ناحيتي كابوس.

شيران: الحقيقة، بنسبة لقصتك أنتِ لا يبدو لي.

نادين: يعني؟! لا علاقة لي بهذا الشيء؟ بالكاد نصف كلمات يكتبون هناك.

شيران: صحّ، فلذلك هذا أحلى حلّ لك.

نادين: لا أفهم فيه ولا إشي ولا أريد أن أفهم.

شيران: شوفي، في الرسائل شيء متعب ومخفيف. يجب التخطيط ماذا نريد قوله، التفكير، التصحيح، التأكد من عدم وقوع الأخطاء وإعادة لقراءة. لا غرابة أنّكِ لا تعرفين من أين تبدئين – مجّرد التفكير، يا ربّ. وفي التطبيقات – نرسل الشيء الذي نشعر به في نفس اللحظة وانتهى. وجه يبكي من الضحك، قوس قزح لأحلى يوم. . . القرد مغطى العينين للتعبير عن الحياء، الخرة المبتسم للتعبير عن الوقت الملّ . . .

نادين: الخرة المبتسم؟

شيران: أكيد مبتسم، ليش لا؟ بدك يبكي؟

نادين: وأنتِ تتوقعين أن اختار أحد الطلاب السابقين وأرسل إليه "كيفاك؟" أو "كيفك حبيبي؟" أو ابتسامة وراء القضبان؟

شيران: ما فهمتِ. طالب واحد!؟ أنت تكتبين للصف كله مع بعض، يسمّونها "مجموعة". تكتبين مثلا للصف التاسع ب مرّة واحدة، تحكي لهم كيف كان الأسبوع، تضيف درس-ما للحياة، شوي ضحكات، ربما قصة مهمة صارت مرّة.

نادين: [تفكّر لحظة وتدير الفكرة في أفكارها] يبدو لي سطحيًا، يكاد يكون غير محترم.

شيران: خليكِ منه، أنا سأعمل لك درس سريع دي-لوكس، لا مثل ما قد يعلّموك هنا. خلال أسبوع قد تسبحين فيه بسهولة، سأعلّمك هذه اللغة كلها.

نادين: وماذا بالنسبة للأفكار المتعمقة؟ لا يكفي السمايلي فقط.

شيران: البداية بسيطة وشوي شوي قد تظهر الأفكار، او لا. ولكن مش مهم، على الأقل تقدر تتواصلي مع هؤلاء المهمين لك، مع الطلاب من الماضي، مع كلهم مع بعض. في هذه الوسائل لن تشعرين بالتعثر أمام الصفحة البيضاء.

نادين: بحبّ هذه الفكرة. إذا قمنا بصفقة التبادل، اللغة مقابل اللغتن أنا مستعدّة.

شيران: يعني، مغلق، إيتس-إ-ديل؟

نادين: ديل، والله، قوس قزح من الديل

[تتصافان وتضحكان]

المشهد 5 – الخاتمة

[ثلاث سنوات بعد ذلك، نادين سنتين بعد التحرر، رجعت إلى عملها كمعلّمة. شيران خرجت من السجن قبل شهرين، تتكلم بالثقة الذاتية ومتحمسة. كلاهما تثيران الإحساس بالقوة والألفة. طاولة خارج مقهى أروما، الساعات الأولى من الظهر والشمس مداعبة. شيران تجلس وتقرأ كتابًا. نادين تقترب من وراءها وتغطي عينينه]

شيران: يا حلوة!

نادين: والله، كيف عرفتني؟

شيران: ومن قد يكون، يا مسطولة؟

نادين: ومسطولة هذا أصله من . . . ؟

شيران: من السطل – "دلي" [الكلمة العبرية] – تضحكي عليّ؟ في البوتشر-بلوك كنت أترجم لجميع السجينات العربيات جميع وظائف التنظيف – فكيف كنت أدبّر حالي بدون السطل؟

نادين: والله، كل الاحترام، بطلة!

شيران: تعرفين أكثر ما أفتقده، إذا كان من الممكن قول هذا الشيء عن الأيام في السجن؟

نادين: عصير التوت؟ شنيتسل سمك؟

شيران: لا، ضحكتِني! إدوارد!

نادين: [مدهشة] إدوارد!؟ ضابط السجن الكبير إدوارد!؟

شيران: أجل، ليش!؟ فكّري، من غيره يعرفنا مثله؟ لقد سمع كل فكر سخيف دار في أذهاننا، أكثر الأشياء سرّا لنا. في الحقيقة تعرض لمشاعرنا بطريقة مباشرة. وفي نهاية الأمر، على الرغم من أنه كان غبيًا شيء ما، كانت نواياه حسنة.

نادين: يا الله، يا الله، تعالي أطلبي إشي نأكله، كلام فاضي. بالمناسبة، فهمتُ أنّهم أطلقوه مثل الصاروخ.

مكبّر الصوت: الزبائن الأعزّاء، في ضوء إجراءات التجديد في هذا الفرع وحتى نتمكن من تقديم الخدمة الأكثر نجاعةً لا يمكن الدفع إلى ببطاقة الائتمان والطلب عبر شاشات الطلب داخل الفرع. نتمنى المتعة والعافية!

[نادين وشيران تنظران بعضها البعض مدهشتين]

شيران: يا له من الجنون! العالم انجنّ! لا! حقًّا لا يصدَّق!

نادين: بدك تقاتلي الناطور ولا تأكلي العنب!؟

شيران: شو هادا؟ هذا المثل لا أعرفه.

نادين: يعني، هل تريدين التقاتل مع الحارس الذي يحرس مصنع النبيذ أو تريدين أن تأكل العنب؟

شيران: العنب، العنب، أنا جوعانة، أكاد أموت.

الشاشة

Liaison cellulaire*

Yotam Komann

Tableau I

Une prison pour femmes, tôt le matin, sous la lumière aveuglante de tubes fluorescents.
Dans la cellule D5 se trouve Nadine, une Arabe de 45 ans, professeure de littérature, qui purge une peine de quatre ans d'emprisonnement. Il y a des livres de partout – sur les deux lits, par terre, sur les tables de chevet et sur l'armoire. Nadine est assise à la table et elle écrit dans un cahier. En bruit de fond, on entend le bourdonnement du déverrouillage des serrures électriques et les roulements sonores de lourdes portes coulissantes en métal. Shiran, une femme au foyer juive de 20 ans, est sur le point d'entrer dans la cellule. Elle est debout dans le couloir, indécise. Elle tient dans ses bras une caisse contenant les uniformes qu'elle vient de recevoir.

Haut-parleur de la prison: Prisonnière 2-7-4, prisonnière 2-7-4 ! Tu es priée d'entrer dans la cellule D5. Combien de fois faut-il te le répéter ? Tu es sourde ? 2-7-4, tout droit et à droite – Hé, je te parle. C'est toi, Shiran, le 2-7-4, on te l'a déjà dit. Il faudra bien que tu t'y habitues ! Tu es obligée de te rappeler de ton numéro ! Allez, entre dans ta cellule !

Shiran *Elle fait quelques pas et s'arrête. D'une voix faible et énervée :* Mon Dieu, où vous m'avez envoyée ? C'est quoi, cet endroit ? Qui est-ce qui me parle du plafond ?

* En arabe : *Ta marbuta*, lettre de l'alphabet arabe utilisée en fin de mot et servant principalement à indiquer le féminin. Il y a un jeu de mot entre le sens littéral et le sens linguistique de l'expression.

Haut-parleur Je te demande de te calmer, Shiran, ici le Premier surveillant Édouard. Nous sommes en plein processus d'optimisation de la gestion de la prison – c'est pourquoi je m'adresse à toi à travers les haut-parleurs. Nous avons installé des caméras dans les couloirs et des interphones dans chaque cellule. S'il te plaît, avance encore un peu, plus que 10 mètres – ta cellule est celle de droite.

Shiran *Shiran reste immobile, troublée. Elle pointe du doigt droit devant elle, et interroge du regard une des caméras, pour avoir confirmation de la direction à suivre.*

Haut-parleur Exactement, par là – quelques pas tout droit et à droite. Nous savons que c'est un peu troublant mais il n'y a pas de quoi en faire un plat. Grâce à la technologie et au numérique, nous pouvons vous offrir un meilleur service.

Shiran *Elle marche jusqu'à l'entrée de la cellule, dont la porte s'ouvre avec un bourdonnement. Elle entre et la porte claque derrière elle. En se parlant à elle-même, avec dédain :*
Un meilleur service ! Un service, qu'il me dit. Quel service ? Le service des prisons…

Nadine lève un instant les yeux de son cahier, elle examine brièvement Shiran et retourne à son travail. Shiran regarde son matelas, sur lequel reposent des livres de Nadine. À Nadine :

C'est à toi ?

Nadine On peut dire ça comme ça.

Shiran Tu veux bien les enlever ?

Nadine Tu as peur des livres ?

Shiran Peur ? Pourquoi peur ? Ce n'est que du papier, non ?

Nadine *Avec dédain.* Du papier. Oui, et ça contient aussi des mots, tu sais.

Shiran Pff… T'es snob ou quoi ? Je vais te montrer ce que tu vaux, moi.

Nadine Qui ça, toi ?

Shiran Et qui tu es, toi ?

Nadine Je m'appelle Nadine.

Shiran Nadine, c'est arabe, non ?
Nadine Arabe.
Shiran *À elle-même.* Une Arabe, j'ai pigé.
Nadine *Elle allume une cigarette pendant que Shiran range ses uniformes dans l'armoire.* Et toi ?
Shiran Shiran.
Nadine Shiran, c'est un nom de *fréha**, hein ?
Shiran Voilà une *fréha* qui n'a pas peur des livres.

Elle lance à terre les livres qui étaient posés sur son lit.
Nadine s'apprêtait à sauter sur ses pieds pour l'en empêcher mais elle se reprend à temps et se calme. Elle se tourne vers son cahier, puis de nouveau vers Shiran et souffle dans sa direction un anneau de fumée. Shiran y introduit son doigt et le disperse.

Nadine et Shiran *En même temps.* Fastoche.
Elles secouent la tête avec amertume et soupirent profondément.

Tableau II

Le lendemain, à six heures du matin, dans la cellule des prisonnières. Le Premier surveillant Édouard diffuse une annonce par haut-parleur.

Haut-parleur Bonjour, prisonnières ! Nous espérons que vous avez bien dormi et que vous avez fait de beaux rêves. Aujourd'hui, le menu du déjeuner comprendra du couscous accompagné de…

Le haut-parleur continue de diffuser le menu des repas de la journée.
Nadine se réveille pendant l'annonce, se lève et commence à faire son lit, se brosse les dents etc. Shiran continue de dormir.
… ainsi que de la gelée au goût de fraise. Je constate par la caméra du bloc 17-Est que toutes nos prisonnières ne se sont pas réveillées. Les filles,

* Prénom arabe utilisé dans un sens péjoratif pour désigner une jeune femme vulgaire, généralement issue de quartiers pauvres.

s'il vous plaît, aidez-nous et réveillez-les, des fois que notre système de réveil ne serait pas au point.

Shiran *Nadine tapote l'épaule de Shiran, qui se réveille en sursaut.* Quoi ? Qu'est-ce qui se passe ?

Nadine Briefing matinal.

Shiran Quoi ? C'est quoi, ce briefing matinal ?

Nadine Couscous. Escalope de poisson.

Shiran ne comprend pas le sens des mots, mais elle commence à imiter les gestes de Nadine et se livre elle aussi au rangement et à sa toilette pendant que le haut-parleur continue ses annonces.

Haut-parleur Comme nous vous l'avons déjà expliqué la semaine passée, il ne sera plus possible d'envoyer et de recevoir du courrier à partir de la semaine prochaine. À la place, chacune d'entre vous bénéficiera d'un accès à WhatsApp et à Facebook pendant deux heures hebdomadaires, ce qui vous permettra de communiquer avec votre famille et vos amis. Les dernières lettres seront expédiées ce jeudi à seize heures. En nous souhaitant à tous un monde plus vert et éco-responsable, ici Édouard, bonne journée !

Shiran C'est quoi, cette prison ? Ils sont fous, au lieu de gardiens, il y a des caméras et des haut-parleurs et à la place des lettres, WhatsApp et Facebook ?

Nadine lève les yeux au plafond.

Ben quoi, à ma grand-mère, je suis censée lui envoyer un WhatsApp ? À ma grand-mère ? Je veux lui parler au téléphone. De bouche à oreille.

Nadine *D'une voix monotone.* Ils ont arrêté les conversations téléphoniques il y a un mois. Plus de téléphone.

Shiran C'est quoi, ce truc ? Tu essaies de m'embrouille ? Tu es *mazrouba* ?

Nadine *Mazrouba* ? Qu'est-ce que ça veut dire ?

Shiran *Mazrouba*, *mazrouba*, t'as qu'à apprendre le marocain. T'es une tarée, quoi.

Nadine *En aparté.* Encore une *tchilba* qui croit qu'elle a quelque chose à m'apprendre.

Shiran Quoi, je n'ai pas entendu, qu'est-ce que tu as dit ? Ma grand-mère, là, avec ses doigts, elle ne peut pas écrire sur WhatsApp. *Elle mime l'écriture sur un clavier de téléphone portable.* Et sur Facebook non plus. Je lui ai promis, faut que je lui parle. Elle n'a pas compris ce qui m'est arrivé exactement. J'ai promis de le lui expliquer au téléphone.

Nadine Alors écris-lui.

Shiran Même écrire, je ne peux pas. Elle est complètement sénile, elle ne parle plus qu'arabe, maintenant – c'est l'hébreu qu'elle a oublié, la pauvre.

Nadine *Agacée.* Alors écris à quelqu'un de ta famille qui lui traduira.

Shiran Personne ne parle arabe, chez nous, on est des Arabes ou quoi ? C'est bien simple : je n'ai pas les mots pour lui écrire et elle n'a pas les mots pour me comprendre. C'est pourtant clair !

Nadine *Commence à perdre patience. Pousse un gros soupir.* Et quand bien même tu lui parlais, cela servirait à quelque chose ?

Shiran Elle reconnaîtrait ma voix – elle et moi, on a une relation spéciale. Elle me reconnaît tout de suite. Mon père, elle ne le reconnaît pas mais moi oui ! Il n'y a qu'avec elle que j'ai envie de parler. Rien qu'avec elle.

Nadine *Abandonnant le sujet.* C'est bien embêtant... Bon, il faut que je me remette au travail.

Shiran Comment ça, au travail ? Là tu essaies de te la péter ?

Nadine Je dois écrire une lettre à mes élèves. Je suis prof de littérature. Laisse tomber.

Shiran *Alek*... Et puis quoi encore. Une lettre à ses élèves.

Nadine Dis-moi, on ne t'a pas appris la politesse ? J'ai deux fois ton âge, et il sort plus d'arabe de ta bouche que de la mienne. Dommage que ce ne soit que des injures.

Shiran *Yalla.* Alors quoi, tu es *medjnouna* ?

Nadine Ça aussi, c'est de l'arabe.

Shiran Sokh-tok.

Nadine De l'arabe.

Shiran Sémmèk.

Nadine De l'arabe.

Un silence

Shiran Yoptoyomat.

Nadine sourit. Après quelques instants, Shiran comprend le ridicule de la situation et elle sourit elle aussi.

Nadine Tu sais, en fin de compte… pas grave. J'avais un élève qui s'appelait Fahed. Il me rendait la vie impossible pendant les cours, mais quand je le faisais sortir de la classe, il devenait malheureux comme tout. C'est juste qu'il avait besoin d'un peu d'attention.

Shiran Je ne vois pas le rapport. Comme moi, tu veux dire ? J'ai besoin d'attention ? De la part de quelqu'un comme toi ? Tu n'y es pas du tout. J'ai juste besoin de régler ce problème avec ma grand-mère et c'est tout.

Nadine Si tu me le demandes poliment, peut-être que je pourrais…

Shiran *Lui coupant la parole.* Pas besoin.

Nadine Parce que…

Shiran *Lui coupant la parole.* Pas besoin !

Tableau III

Le dîner au réfectoire de la prison. Nadine est assise à une des longues tables et elle étale du fromage blanc sur une tranche de pain. Son plateau à la main, Shiran cherche où s'asseoir parmi les tables combles. La seule place libre est en face de Nadine. Comme elle la reconnaît, elle cherche une autre place, en vain.

Shiran *Debout en face de Nadine, son plateau à la main.* Faut que je m'assoie.

Nadine *Cherchant à l'ignorer tout d'abord, puis voyant que Shiran ne trouve pas d'autre place, elle pointe du menton le siège en face d'elle.* Bon, tu as le choix ?

Shiran *Après s'être assise en silence, elle éclate.* La prison, ce n'est pas pour moi.

Nadine *Cynique.* Tu m'en diras tant…

Shiran Ça peut sembler drôle, mais moi je suis du type liberté et confort. La prison, ce n'est rien de tout ça, ni liberté ni confort. *Shiran frappe du dos de sa cuillère la coquille d'un œuf dur, qui ne se brise pas.* Tu vois, cet œuf, là, de ma vie, je n'ai jamais mangé un machin pareil.

Nadine *Laconique, sans un brin d'empathie.* Pas facile.

Shiran On m'a gâté, je n'ai jamais manqué de rien, j'étais le canari du quartier de la Tikva. Depuis toute petite, je ne faisais que chanter et danser. J'étais le joujou de la famille. Dès que je chantais un air, on me couvrait de bonbons… de baisers… de câlins… Toutes ces gâteries, en fait, c'est ça qui m'a conduite ici.

Nadine repousse son plateau-repas, pose ses coudes sur la table et se concentre sur le visage de Shiran. Celle-ci laisse errer ses regards sur les murs du réfectoire avant d'enchaîner :

En général, on ne me demandait pas grand-chose, tu vois, quand j'ai fumé ma dernière cigarette, en seconde, j'ai arrêté d'étudier. J'avais passé un accord avec mes parents : je ne fume plus – je n'étudie plus. Ils étaient très pointilleux sur les questions de santé. Par contre, pour l'éducation et l'ambition, surtout pour les filles de la famille, on pouvait arrondir les angles. Ils m'ont dit comme ça : « Shirani, tu es encore tellement jeune, tellement fragile, tellement gâtée – tout ce que tu as à faire, c'est de fonder une famille. Trouve-toi un homme qui prenne bien soin de toi, et toi aussi tu le gâteras ». Du moment où j'ai quitté l'école, ils n'ont pas arrêté de me tanner à longueur de journée. Alors je me suis cherchée un mec, comme une folle, je rentrais sur les sites de rencontres, Jade, Tinder – je les ai tous faits. J'ai même demandé à la vieille qui tient l'épicerie du quartier, si par hasard elle entendait parler d'un type qui a bien réussi,

qu'elle me branche avec lui. tu peux me croire, pendant deux mois de recherches, j'en ai rencontré, des hommes. De toutes les sortes possibles et inimaginables – du travail à plein temps, je ne te dis que ça.

Nadine Et alors, tu as trouvé ?

Shiran Comment ça, si j'ai trouvé ? Je te dis que j'ai rencontré tous les types d'homme : des gros et des maigres, un Géorgien… un Russe… des riches… des pauvres – des types ennuyeux à mourir, et d'autres tellement bizarres que j'aurais pu en faire un livre. Mais il n'y en a pas eu un comme Boaz. Boaz, il m'a envoyé un message sur Tinder. Cinq mots : « Je te ferai reine, beauté ». Ces mots, ils m'ont fait voir la vie en rose, j'étais sûre que ma vie allait se changer en conte, tu vois, en vrai conte de fée. Boaz m'offrait des fleurs, il m'invitait dans des restos classe, il venait me chercher à la maison et il m'ouvrait la portière de la voiture comme un gentleman. Tu me crois ? Pour notre deuxième rendez-vous, il m'a offert un bracelet en or blanc. Des gâteries, et encore des gâteries. Je me voyais entrer au paradis, quitter le quartier, cesser d'être la petite fille de tout le monde pour devenir sa princesse à lui, rien qu'à lui. Je suis tombée amoureuse.

Shiran verse de la grenadine d'une cruche dans deux verres en plastique, en pousse un vers Nadine et boit du second. Nadine, surprise du geste, incline la tête en remerciement.

Nadine Dis donc, ça m'a tout l'air d'un film hollywoodien, ton histoire.

Shiran *Reposant son verre sur la table.* Attends, tu n'as encore rien entendu. Il m'a raconté qu'il était un grand homme d'affaires. Tu comprends, on a commencé à se construire des châteaux de sable. *Se corrigeant.* Enfin, des rêves, tu vois.

Nadine Et… j'ai comme l'impression que ton histoire ne s'est pas arrêtée là.

Shiran On était ensemble depuis deux mois, pas plus, et il m'a déjà proposé de m'installer chez lui. *Comprenant seulement*

maintenant ce que Nadine vient de dire. Arrêtée là ? Pas du tout. La situation s'est compliquée, sinon pourquoi je serais là, hein ? Il m'avait dit : « Toi, tu n'auras pas besoin de travailler, pas un seul jour de ta vie ! » *Elle fait une pause.* Tout est arrivé tellement vite ! Mes parents m'ont dit : « *Yalla*, bien joué ! Profite de ta chance ! » Ils ont vu comment je m'épanouissais, le canari avait retrouvé son chant. Ni une ni deux, je me suis installée chez lui. On était juste en train de monter le dernier carton à son appart quand quelque chose a changé dans ses yeux. Pas seulement dans le regard, aussi dans sa façon de parler. Tout d'un coup, je n'ai plus reconnu le Boaz qui m'avait couronnée reine. Je suis à peine entrée dans l'appartement qu'il m'a dit : « Alors quoi, tu n'éteins pas la lumière de la salle de bain ? *Pour la première fois, elle regarde Nadine dans les yeux.* Tu comprends, jusque-là, il ne m'avait jamais adressé une phrase sans commencer par « Beauté », « Mon trésor », des mots comme ça. Je lui ai répondu : « Qu'est-ce qui t'arrive, Boaz, je ne t'ai jamais vu comme ça. Tu es fatigué, mon chéri ? » *Elle fait un signe du pouce, comme pour indiquer une direction.* « Tu veux qu'on voie un peu la télé ? » Alors il me dit : « Une reine, d'accord, mais à chaque reine son roi ». Et à partir de là – un véritable enfer sur terre. Je suis passée de reine à esclave, de cent à zéro en vingt secondes. Sa façon de parler a changé du tout au tout, « Lave ici », « Range ça », « Pourquoi tu n'as rien fait à manger », « Et la vaisselle ? » J'étais tellement sonnée que je ne savais pas comment arrêter tout ça. J'ai joué mon rôle, je suis restée, je l'ai servi. Je pleurais toutes les nuits.

Nadine *Se grattant nerveusement le sourcil.* Alors pourquoi tu n'es pas partie ? Pourquoi tu ne t'es pas enfuie ?

Shiran Toutes les nuits, quand il me voyait pleurer, il me consolait, « Ma reine, pourquoi tu pleures ? Ton papa t'aime ». Et moi, je m'ouvrais à lui comme un coquillage. Un seul mot gentil et je fondais. Et voilà que je me retrouve toute la journée à la

cuisine, à touiller, hacher, laver… Les pigeons qui nichaient sous la fenêtre sont devenus mes meilleurs amis, et moi, le canari libre comme l'air, j'ai été enfermée dans une cage, et pas vraiment une cage dorée. Une cage grillagée de mots vides, et moi, enchaînée à mon travail. Pour ne pas pleurer, je chantais et je sifflais pour les pigeons. Je leur disais : « *Ya*, les copains, emportez mes chansons au loin, que le monde entier sache que le canari n'a pas cessé de chanter. Voilà ce que je leur disais, et je discutais avec eux, je leur parlais de ma famille, de mon passé. Je leur parlais de ma grand-mère. Ça me donnait des forces, de penser à elle. C'est elle qui m'a appris à chanter, en hébreu et en marocain – *wallah*, et aussi en arabe.

Nadine Alors tu comprends l'arabe, non ? Et le marocain ?

Shiran Je te jure, pas un mot. Je chantais d'après la musique et le son des paroles. Je me rappelle comment ma grand-mère prononçait chaque mot avec distinction, une vraie princesse, et moi je répétais après elle, comme un perroquet. Ma grand-mère, elle n'était pas comme moi, elle était dure, une femme de mots. On peut dire qu'elle était une sorte de *djaddayt*, elle ne faisait de cadeau à personne.

Nadine Chez nous, toutes les grand-mères sont des *djaddayt*.

Shiran Qu'est-ce que tu veux dire ?

Nadine *En l'imitant.* Qu'est-ce que je veux dire ? Qu'en arabe, une *djaddah*, c'est une grand-mère. N'importe quelle grand-mère.

Shiran Oui, mais ma grand-mère, c'était vraiment une grand-mère *djaddayt*.

Nadine Et qu'est-ce qu'elle faisait, en tant que grand-mère-*djaddah*?

Shiran Elle savait toujours me dire un mot gentil à chaque fois que j'étais un peu en colère contre mes parents ou mes frères, elle me disait que tout allait s'arranger, que plus tard, je pourrai être tout ce que je veux. Elle me donnait la force de continuer. Jour après jour, je racontais toutes ces bêtises aux pigeons, et à chaque fois que j'en venais à parler de ma grand-mère, je craquais et je me mettais à pleurer. Parfois,

c'est en pensant à Boaz que je craquais, comment mon prince s'était transformé en une sorte de… une sorte de diable. Mais un jour, il est revenu plus tôt que d'habitude et il m'a entendue raconter sur lui des choses que je n'aurais vraiment pas dû dire – des choses qu'on n'a pas le droit de dire. Style, des injures, comme les injures que tu m'entends dire, dans l'arabe que j'ai appris dans la rue. J'ai honte de ça, aujourd'hui encore. Et lui, il s'est mis en colère, quel regard il m'a jeté. Parce que je suis une femme de chansons et pas une femme de mots, je n'ai pas réussi à lui faire comprendre ce que je ressens, pas réussi à m'expliquer, à m'excuser. Et plus je m'enfonçais en essayant de lui faire comprendre, et plus il devenait rouge. Il s'est approché de moi, j'ai eu tellement peur, et comme j'avais le couteau à la main, instinctivement… Quelle connerie ! Moi, j'étais en train de trancher les tomates, j'ai bougé tout d'un coup – et je l'ai à peine égratigné, je le jure sur ma tête. On a bien vu tous les deux que tout était changé. Tu me crois ou pas, il a été voir un avocat véreux, qui lui a monté un dossier de toute pièce. Une belle pièce montée ! Et moi, comme une idiote, j'ai signé tous les papiers, comme ils me l'ont demandé, et c'est ça qui m'a fait plonger. Et à qui je vais faire des reproches, maintenant ? J'ai fait des reproches à tellement de monde. À mon père, qui a fait de son mieux pour que je sois une bonne fille, bien tranquille. À ma mère, qui m'a donné l'exemple pour que je devienne une bonne épouse. Ou à ma grand-mère, qui n'était même pas là quand c'est arrivé. Tu sais ce que je me reproche, à moi ? Ma façon de parler, parce que je n'arrive pas, comment on dit, déjà, je n'arrive pas à donner de la profondeur… du sens… je n'ai que des mots grossiers, des mots de la rue…

Nadine Mais la langue, c'est quelque chose qu'on peut apprendre, on peut s'améliorer, tu n'es pas obligée de rester muette, tu pourrais…

Haut-parleur *Coupant la parole à Nadine*. Chères prisonnières, l'heure du repas est terminée, vous êtes priées de regagner vos cellules. Nous vous rappelons que les dernières lettres pourront être envoyées jusqu'à ce jeudi. Un atelier sur les réseaux sociaux sera proposé aux prisonnières âgées.

Nadine *Reprenant la parole après l'annonce*… proposé aux prisonnières âgées… Si seulement ils nous laissaient continuer comme d'habitude, nous n'aurions pas besoin d'ateliers.

Les deux se lèvent et vont placer leur plateau sur le comptoir.

Shiran Et maintenant, tout ce que je veux, c'est écrire une lettre à ma grand-mère. En fait, si tu pouvais m'aider à le faire, j'apprécierais beaucoup. Toi aussi, tu as quelque chose qui me fait penser à elle.

Nadine *S'arrête brusquement sous le coup de la surprise, alors que Shiran continue à marcher. Interrogative :* Nous pourrions…

Shiran *Hésitante*. Je veux dire, seulement si tu es d'accord après que je…

Nadine Oui, oui, à condition que, premièrement, tu te conduises comme il faut, et secondement, que tu apprennes l'arabe.

Shiran Quoi ? Les proverbes aussi ?

Nadine Les proverbes aussi.

Shiran Et aussi les trucs de tous les jours ?

Nadine Oui, cela aussi.

Shiran Et les injures ?

Nadine Les injures, tu les sais déjà.

Shiran Et on commence quand ?

Nadine Dès qu'on revient à la cellule. Nous sommes colocataires, tu te rappelles ?

Shiran Quoi, déjà ce soir ? Ce serait peut-être mieux demain ?

Nadine Boukrah fil mishmish ?

Shiran Celui-là, je le connais.

Après qu'elles ont fini de débarrasser leurs plateaux. Shiran fredonne un air à voix basse. Nadine, qui se tient derrière elle, retient un sourire, qu'elle efface dès que Shiran se retourne.

Shiran Bref, si nous réussissons à devenir amies, ça peut être super, nous deux, et la prison ne sera plus aussi insupportable.

Haut-parleur *Voix d'Édouard.* Nous faisons tout notre possible pour vous donner le meilleur service qui soit et rendre votre séjour ici significatif.

Shiran *Sursautant.* Mon Dieu ! Tu crois qu'il entend ce que nous disons ?

Nadine Oui, mais il est plutôt bébête, alors ça ne dérange pas.

Haut-parleur Nous demandons aux prisonnières de surveiller leur langage et d'avoir une conduite honorable ! Bonne soirée !

Tableau IV

Nadine Allez, on commence. Je vais te dire en hébreu ce que j'écris en arabe. Tout d'abord, chaque langue possède sa propre culture – il faut bien comprendre ça. À part les mots eux-mêmes, il y a aussi une façon de parler. En arabe, on parle de manière très imagée, on prend son temps. Chez nous on commence par saluer, on ne salue pas seulement à la fin. Saluer, ce n'est pas seulement dire bonjour ou salut – c'est parfois plus important que le contenu de la lettre. Cela vise à donner à la personne le sentiment qu'on tient compte d'elle, et qu'on est prêt à lui consacrer le temps nécessaire pour s'adresser à elle, de façon à ce que chaque mot soit bien pesé. Alors on commence par : *lil-arla sit fi 'dounia*, « À ma grand-mère, l'être le plus cher au monde ». Après, on enchaîne sur les souhaits : « Que Dieu fasse que tu conserves une bonne santé, que tu jouisses d'une longue vie et que tu ne connaisses que des joies » – en arabe, ça sonne mieux, c'est plus pompeux, on peut entendre le vent du désert gonfler les mots.

Shiran Pour moi, l'arabe, c'est la langue du désert.

Nadine C'est entre autre ce qui fait qu'elle est si belle. *En faisant un clin d'œil à Shiran.* Ensuite vient le moment de construire une base commune en rappelant les bons jours qu'on a passés

ensemble. Où aviez-vous l'habitude de vous rencontrer, ta grand-mère et toi ?

Shiran Chez elle, dans son salon. Je me rappelle qu'en été, le ventilateur faisait un bruit dingue – grand-mère était assise dans son fauteuil, et moi par terre à côté d'elle, sur le sol frais. Ses mains étaient occupées à quelque chose, par exemple elle tricotait, ou bien elle buvait un café noir très très fort, et moi je chantais.

Nadine Génial, c'est exactement cela que nous allons décrire, je vais utiliser *ana weyak, koul wahida fi diwanha*.

Shiran Quoi-quoi-quoi ?

Nadine Toi et moi, chacune sur son *diwan*. *Diwan*, c'est un mot qui signifie aussi bien « recueil de poésie » que « divan ». C'est pourquoi j'écris : chacune sur son *diwan*, toi dans tes chansons et elle sur son fauteuil. On va mettre un peu d'ornements, tu as dit qu'elle t'avait appris beaucoup de choses pendant ton enfance, non ?

Shiran Haha… juste ce qui est important.

Nadine « Toi, grand-mère, qui m'a enseigné les couleurs de l'arc-en-ciel et l'arc-en-ciel de la musique. Qui m'a montré les cordes de ma voix et qui a empli mes poumons de joie – je t'écris à présent ».

Shiran *Way*… c'est émouvant. Je suis certaine qu'elle va entendre ma voix à travers ces mots.

Nadine Après, nous allons raconter ce qui t'est arrivé, tout ce que tu as traversé jusqu'à ta situation actuelle. Nous ne voulons pas attrister ta grand-mère en décrivant des faits bruts, aussi utiliserons-nous des métaphores pour alléger sa peine. Comme dit le proverbe : *el doukhoul lil-hammam, mish mitel khouroudjo.*

Shiran Quel rapport avec le *Hammam* ? Se baigner dans un hammam ?

Nadine C'est une expression qui signifie que l'on ne sort pas d'un hammam de la même manière qu'on y est entré. Que les choses dans lesquelles on s'engage ont l'air merveilleuses,

mais qu'on peut avoir énormément de difficulté à en sortir – et que ce n'est pas quelque chose qu'on peut anticiper.

Shiran *Elle sautille d'enthousiasme.* C'est exactement ce qui m'est arrivé. C'est pour ça que je m'en veux autant !

Nadine On ne peut pas se faire de reproches au sujet de décisions dont on ne pouvait pas prévoir le résultat. Nous allons continuer sur les malheurs que tu as endurés – comment, malgré ton désir de satisfaire ta famille, tu as opté pour des choix qui t'ont fait du mal, par une suite d'erreurs. Tu comprends ? Voilà le genre de choses qui parlent aux grand-mères – je suis persuadée que la tienne saisira le message. Ensuite tu enchaînes sur le mode poétique, en décrivant où tu te trouves aujourd'hui. « Les barreaux du temps me séparent de mes rêves, les caméras sont comme mes sœurs, et les haut-parleurs, au lieu de diffuser de la musique, font entendre des consignes et l'ordre du jour ».

Shiran Ce n'est pas un peu trop philosophique pour un endroit comme cette prison ?

Nadine Je n'aurais pas dit philosophique, bien que ce soit aussi un joli mot. Je dirais que c'est une lettre très lyrique. Et je peux t'affirmer en mon âme et conscience que je me souhaiterais de recevoir une lettre comme celle-ci d'une personne importante à mes yeux. Ainsi, tu montres que malgré ta situation difficile, tu conserves la capacité de chanter et de dire ce qui te tient à cœur.

Shiran *En ayant l'air de réfléchir.* Dis-moi voir… En somme pourquoi es-tu gentille avec moi ? Je n'ai vraiment pas été correcte avec toi, et pour te dire la vérité, si j'avais été à ta place, je n'aurais même pas essayé de m'aider.

Nadine Certaines interactions entre les jeunes et les personnes plus âgées ne sont pas forcément symétriques. Nous comprenons le monde un peu différemment de vous. Nous avons envie de nous divertir un peu alors que les jeunes veulent, comme toi tu le voulais – dévorer le monde.

Shiran Oui mais quand même, quel rapport ?

Nadine J'étais déjà vielle quand je suis née. Petite, je m'asseyais à la table des personnes âgées pour jouer aux cartes avec elles. J'écoutais leurs conversations et il arrivait même que j'y participe. Depuis mes dix ans, je savais que je voulais devenir institutrice. Cela me plaisait, c'était un vrai défi et cela me faisait mûrir plus vite, mais ce désir qu'ont habituellement les enfants, cette soif de découvrir le monde et de le conquérir, je ne l'ai jamais eue. Comme on dit en arabe, ma vie était *kil'ada*, normale. Je n'avais pas de frères et sœurs mais j'aimais beaucoup mes jeunes cousins, et chaque fois que je jouais avec eux, j'avais l'impression de me nourrir de leur jeunesse. Cela fait partie de ce que j'essaie de te dire.

Shiran Mais tu as eu des enfants, non ?

Nadine À dix-huit ans, je me suis inscrite en licence de Sciences de l'éducation, et quand j'ai obtenu mon diplôme, j'ai épousé un étudiant en droit. Il me ressemblait – lui aussi avait déjà une âme de vieux. Nous avons continué à nous exercer ensemble. Nous avons fondé un foyer digne de louanges – nous travaillions tous les deux. Nous n'avions pas d'aspirations romantiques susceptibles de nous empêcher de mener notre vie comme nous le voulions. Nous avions tout fait comme il faut.

Shiran Et les enfants ?

Nadine J'y arrive, patience. J'en voulais de tout mon cœur. Comme je te l'ai raconté, j'étais folle des enfants. Je trouvais qu'ils avaient quelque chose d'étrange et de fascinant. C'est pour cela que je suis devenue institutrice. Quant à lui, il s'en moquait – avoir des enfants, ne pas en avoir, qu'est-ce que ça change. Mais il était d'accord d'en avoir si cela me rendait plus heureuse, il n'avait pas de problème avec ça. Et moi, j'avais tellement envie d'en avoir. Alors j'ai essayé, encore, et encore, et encore, et… rien. Ça n'a pas marché.

Shiran Tu as fais des soins, au moins ?

Nadine Rien, rien n'a marché. Cela m'a brisée. Mais ce qui m'a encore plus achevée, c'est que de son point de vue à lui, il n'y avait rien de changé.

Shiran Alors pourquoi ne pas avoir…

Nadine Mais je t'ai déjà dit que je n'étais pas du genre à chercher l'aventure. Nous étions ensemble, mariés, nous avions un foyer. Tout plaquer, ce n'est vraiment pas mon genre. Du moins, c'est ce que je pensais. Jusqu'au jour où… quelque chose s'est brisé en moi. J'en avais assez d'être une grand-mère, toujours amère, une *klafté*, comme on dit chez vous.

Shiran *Klafté* ? Chez nous, on ne dit pas ça… C'est quoi, exactement, une *klafté* ?

Nadine En principe, cela veut dire une mégère, une chienne, mais pas exactement comme *tchilba*, qui veut aussi dire « chienne ».

Shiran C'est quoi, la différence entre *klafté* et *tchilba* ?

Nadine Les deux sont plus anciens que la simple expression « chienne ». C'est pour cela que ces mots ont en plus d'autres connotations. On pourrait dire que *klafté*, c'est une femme qui transfert son amertume en grande partie sur elle-même et le reste sur les autres. En revanche, *tchilba*, c'est principalement une femme qui crée des conflits et se dispute avec les autres.

Shiran Et « chienne » ?

Nadine « Chienne », c'est quelque chose d'autre, c'est plus moderne. Cela vient des séries américaines.

Shiran Et toi tu étais… ?

Nadine Une *klafté* – sans aucun doute, et je ne pouvais pas le supporter. Plus j'étais en colère et plus j'étais perturbée, et plus mon mari était imperturbable et apathique – c'est exactement ce qui me rendait folle. Je devenais chèvre. En arabe, que tu comprennes bien, on dit *kharfaneh*, comme quelqu'un qui se transforme en chèvre – un fou. Je ne pouvais plus enseigner, ni travailler ni lire. J'étais paralysée.

Shiran Et quoi, un médecin n'aurait pas pu…

Nadine C'était trop tard. J'ai commencé à me conduire avec lui de manière embarrassante en public, pour qu'il se réveille, qu'il ressente quelque chose qui ressemble à ce que je ressentais. J'ai détourné de l'argent, je me suis aussi détournée de moi-même – je suis devenue une femme à l'opposé total de ce que j'avais toujours été jusque-là. Pas à pas, j'ai augmenté la gravité de mes actes, et cela a commencé à être vraiment exagéré. Toi et moi, nous avons la chance de ne pas être là pour la vie. Sache qu'ici, ce couloir s'appelle le *Butcher Block* – la moitié des filles étaient en train de hacher des légumes, puis elles ont continué en hachant quelqu'un et… elles sont arrivées dans ce bloc. *Welcome* ! Nous deux, on est des anges par rapport aux autres.

Shiran Tu es bizarre, tu ne crois pas ? Tu parles de toutes ces choses tellement difficiles qui te sont arrivées, et c'est comme si rien de tout ça ne t'avait traversée.

Nadine Tu sais, la vie, c'est un jour *batsal* et un jour *absal*.

Shiran Tu veux dire, un jour *batsal* et un jour *assal'*, non ? Un jour amer comme un oignon et un autre doux comme le miel. C'est une expression connue.

Nadine J'aime mieux l'expression avec *absal*, je l'ai inventée quand j'étais petite.

Shiran Ça veut dire quoi ?

Nadine Un jour amer comme un oignon, et un autre encore plus amer que l'oignon.

Shiran C'est triste… Mais quoi, vous avez un mot pour « plus que l'oignon » ?

Nadine Nous avons un mot pour dire « plus que n'importe quoi ». *Arla*, plus cher, comme dans la lettre à ta grand-mère. *Ahla*, plus doux, comme pour le houmous.

Shiran Mais qu'est-ce qu'il y a de doux dans le houmous ?

Nadine C'est vous qui l'avez inventé, la marque de « Houmous Ahla ».

Elles éclatent de rire toutes les deux. Leur rire met un terme à l'ambiance affligée de la scène précédente.

Shiran En fait, Nadine, cette lettre, tu l'as écrite à toi-même, pas à ma grand-mère. C'est la lettre que tu aurais aimée recevoir. De la part de ton enfant, de ton petit-fils ou de ta petite-fille… ou peut-être de l'un de tes élèves ? Au fait, et cette lettre que tu as écrite à tes élèves ? Ils doivent être grands maintenant, non ?

Nadine Je ne l'ai pas achevée. Je ne suis pas capable d'écrire des lettres en mon propre nom – seulement des lettres adressées à moi.

Shiran *Après quelques instants de réflexion.* Alors laisse tomber les lettres. Tu n'as peut-être pas du tout besoin d'écrire des lettres. Si ça se trouve, le moment que tu progresses est enfin arrivé.

Nadine Qu'est-ce que tu veux dire ?

Shiran Ben, tu vois, de toute façon on est en train de passer à ce truc, là, le WhatsApp.

Nadine Ouais… C'est un vrai cauchemar, pour moi.

Shiran En fait, ce que tu me racontes, là, je ne le sens pas.

Nadine Quoi ! Je n'ai rien à voir avec ça, moi, on n'y écrit que des moitiés de mots.

Shiran C'est vrai, et c'est pour ça que c'est une solution géniale pour toi.

Nadine Je n'y comprends rien, et je n'ai pas envie d'y comprendre quoi que ce soit.

Shiran Écoute, dans les lettres il y a quelque chose de fatigant et d'effrayant. Il faut planifier ce qu'on va écrire bien à l'avance, réfléchir, corriger, vérifier qu'on n'a pas fait d'erreurs, se relire et se re-relire. Ça ne m'étonne pas que tu n'arrives même pas à commencer – rien que d'y penser, ça fout la trouille. Alors qu'avec une application – tu envoies ce que tu ressens sur le moment et c'est fini. Un visage qui pleure de rire, un arc-en-ciel pour souhaiter une magnifique journée… un singe qui se masque les yeux quand on a honte… une crotte qui sourit quand on s'ennuie…

Nadine Une crotte qui sourit ?

Shiran	Ben évidemment, qui sourit, et quoi, tu veux qu'elle pleure ?
Nadine	Et tu t'attends à ce qu'une fois par semaine, je choisisse un ancien élève et que je lui envoie un « Ça gaze ? » ou bien « *Kefak habibi* ? » ou alors un smiley derrière des barreaux ?
Shiran	Tu ne comprends pas. Pourquoi à un élève seulement ? Tu écris à toute la classe en une fois, au « groupe », comme on appelle ça. Tu écris, disons, à toute la classe de 3ème en même temps, tu leur racontes ce que tu as fait cette semaine, tu en profites pour ajouter une petite leçon de vie, tu assaisonnes le tout de quelques blagues, et peut-être qu'en plus tu rappelles un événement marquant d'autrefois.
Nadine	*En ayant l'air de tourner l'idée dans sa tête.* Cela m'a l'air superficiel. Presque insultant.
Shiran	Allez, relaxe ! Je vais te faire un cours béton, pas comme celui des profs qui sont venus ici pour t'apprendre à t'en servir. En une semaine, tu te sentiras comme un poisson dans l'eau. Je vais t'apprendre la langue dont tu as besoin pour te servir de ce truc.
Nadine	Et qu'est-ce que tu fais des pensées un peu profondes ? Des réflexions ? On ne peut pas se contenter de smileys.
Shiran	On va commencer par le plus simple et petit à petit, tu vas savoir quoi dire. Ou peut-être pas. Mais ce n'est pas grave, au moins tu pourras communiquer avec les gens qui comptent pour toi, avec tes anciens élèves, avec tous à la fois. Avec ça, tu verras, on n'a jamais l'impression de rester bloquer devant une page blanche.
Nadine	Je crois que ça commence à me plaire. On pourrait faire un troc de langues. Pour ça je suis d'accord.
Shiran	Ça marche, alors *it's a deal* ?
Nadine	*Deal*, *walla*, avec un arc-en-ciel après *Deal*.
	Elles se topent dans la main et rient.

Tableau V – Épilogue

Trois ans plus tard. Nadine est libérée depuis deux ans et elle a repris son travail d'institutrice. Shiran, elle, est libérée depuis deux mois ; elle s'exprime avec assurance et énergie. Les deux donnent l'impression d'être des femmes fortes, familières l'une avec l'autre.
La table d'un café de la chaîne Aroma, en extérieur, en début de matinée, sous un soleil doux. Shiran est assise et lit un livre. Nadine s'approche dans son dos et lui cache les yeux de ses mains.

Shiran Ma toute belle !

Nadine *Walla*, comment tu as deviné ?

Shiran Qui ça pouvait bien être, espèce de *mastoula.*

Nadine Et *mastoula* c'est… ?

Shiran *Satel* – un seau – tu te moques de moi ? Dans le *Butcher Block*, je traduisais déjà à toutes les filles arabes le vocabulaire du ménage – comment j'aurais pu me débrouiller sans le mot « seau » ?

Nadine *Walla*, je te tire mon chapeau, tu es une vraie chef !

Shiran Tu sais après quoi je me languis le plus, en admettant qu'on puisse se languir d'une période passée en prison ?

Nadine Du sirop de grenadine ? Des escalopes de poisson ?

Shiran Mais non, quelle idiote ! D'Édouard !

Nadine *Éberluée.* D'Édouard ? Du Premier surveillant Édouard !

Shiran Ben quoi ? C'est clair, non ? Réfléchis un peu, qui d'autre nous connaissait aussi bien que lui ! Il entendait toutes les sottises qui nous passaient par la tête, et aussi nos plus grands secrets. Au bout du compte, il se trouvait exposé à nos sentiments de la manière la plus directe possible. Quand on y pense, bien qu'il était un peu bêta, il avait de bonnes intentions !

Nadine *Yalla-yalla*, commande quelque chose à manger au lieu de dire des bêtises. À propos, j'ai appris qu'ils l'avaient foutu à la porte.

Haut-parleur Chers clients, bonjour, notre succursale est actuellement en cours de modernisation, et ceci afin de vous offrir un service

	plus efficace. Dorénavant, nous ne pourrons accepter que les paiements par carte bancaire. Vous êtes priés de passer votre commande au moyen des écrans tactiles qui se trouvent à l'intérieur du restaurant. Bon appétit !
	Nadine et Shiran se regardent, abasourdies.
Shiran	Quelle folie ! Le monde est devenu fou ! Ce n'est pas vrai, je n'y crois pas !
Nadine	*Bidek toukatli el natour walla tekli el i'neb* ?
Shiran	C'était quoi ? Celle-là je ne la connaissais pas !
Nadine	Cela veut dire : Tu veux te battre contre le *natour*, le gardien de la cave, ou bien manger les raisins ?
Shiran	*El i'neb* , *el i'neb* , je suis *djaou'ana** !

– Rideau –

* Je meurs de faim.